T.C. ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI

ERİŞİLEBİLİR ULAŞIM STRATEJİSİ VE EYLEM PLANI

2021-2025

Ekonomik hayatın faaliyet ve canlılığı; ancak ulaştırma vasıtalarının, yolların, trenlerin, limanların durumu ve derecesiyle orantılıdır.

Mustafa Kemal ATATÜRK

Engellilerine sahip çıkan toplum yıkılmaz bir bünyeye sahip demektir. Evinden çıkan bir engelli veya yaşlı, kaldırımıyla, yaya geçidiyle, parkıyla, bina girişiyle, toplu taşıma aracıyla her bakımdan kolayca yararlanabileceği imkânlara sahip olmalıdır. Aynı şekilde bu vatandaşlarımız günümüzün vazgeçilmez araçları olarak bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanma konusunda da hiçbir bariyerle karşılaşmamalıdır. Yürütülecek projelerle hem fiziksel erişim hem dijital dönüşüm en önemlisi de zihinsel dönüşüm yönünde gereken adımlar atılmalıdır.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

Son 18 yılda atılan stratejik adımlar sayesinde Türkiye dünya ligindeki yerini almıştır. Ulaşım ve iletişim alanında yapılan yatırımların, dünya çapında ses getiren eserlerin bunda etkisi büyüktür.

Ülkemizin en ücra köşesinin dahi erişilebilir hale gelmesi, Batı ile Doğu arasındaki köprü konumunu perçinlemiştir. İnsanımızın hareket etmesi, mobilitenin artması için halihazırda büyük ulaşım ve iletişim projeleri üretmeyi, bunları hayata geçirmeyi sürdürmekteyiz.

Bu vizyonla hareket kısıtlılığı olan bireylerin mobilitesini, insanımızın hayat kalitesini arttırmak için var gücümüzle geceli gündüzlü çalışmaktayız.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın "Erişilebilirlik Yılı" ilan ettiği 2020'de, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı olarak sorumluluğunu üstlendiğimiz "Erişilebilir Ulaşım Strateji Belgesi ve Eylem Planı"nın bütün çalışmaları tamamlanmıştır.

Belge ve Eylem Planı; ilgili kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler, akademisyenler ve özel işletmeler arasından çok paydaşlı temsilciliğe sahip bir platformun, özenli ve hummalı çalışmaları sonunda ortaya çıkmıştır.

İnsanımızın refahını arttırmak için bundan sonra atacağımız adımlar, Erişilebilir Ulaşım Strateji Belgesi ve Eylem Planı çerçevesinde ve buluşulan ortak aklın ürünü olacaktır.

Ülkemizi dünya liginde üst sıralara taşıyacak bir performans olarak gördüğümüz Belge'nin ülkemize hayırlı olmasını diliyor, ortaya çıkmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Adil KARAİSMAİLOĞLU
Ulaştırma ve Altyapı Bakanı

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZET

KISALTMALAR

TANIMLAR

ŞEKİL LİSTESİ

TABLO LİSTESİ

1. GİRİŞ

2. ERİŞİLEBİLİR ULAŞIM STRATEJİSİNİN GELİŞİM SÜRECİ

3. STRATEJİK BAĞLAM: ERİŞİLEBİLİRLİĞİN İYİLEŞTİRİLMESİ SÜRECİ

3.1 ÜLKEMİZDEKİ HAREKET KABİLİYETİ KISITLI BİREYLERİN DURUMU

3.2 ENGELLİLİK VE ERİŞİLEBİLİRLİĞİN HUKUKA DAYALI OLARAK KORUNMASI VE ÜLKEDEKİ KAPSAYICI ULAŞIM

3.3. ERİŞİLEBİLİRLİK HUSUSUNDA YENİ YAKLAŞIMLARIN GELİŞTİRİLMESİ

4. MEVCUT DURUM ANALİZİ

4.1 DÜNYADA ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİĞİN MEVCUT DURUMU

4.2 TÜRKİYE'DE ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİĞİN MEVCUT DURUMU

4.2.1 Güçlü Yanlar ve İyileştirme Alanları

4.2.2 Erişilebilir Ulaşım Stratejisinin Önceliklendireceği Gelişmeye Açık Alanlar

4.3 ERİŞİLEBİLİR ULAŞIM STRATEJİSİNİN ÖNCELİKLENDİRECEĞİ SORUNLAR

5. STRATEJİK VİZYON, AMAÇLAR VE HEDEFLER

5.1 EYLEM PLANININ VİZYONU

5.2 EYLEM PLANININ STRATEJİK AMAÇLARI

5.3 EYLEM PLANININ HEDEFLERİ

6. STRATEJİK HEDEFLERE ULAŞILMASINI SAĞLAYACAK EYLEMLER VE EYLEM PLANININ SÜREÇ ADIMLARI

7. EYLEM PLANI

7.1 STRATEJİK AMAÇ 1: FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI

STRATEJİK HEDEF 1.1: ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI

7.2 STRATEJİK AMAÇ 2: YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ

STRATEJİK HEDEF 2.1: ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA KOORDİNASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ

STRATEJİK HEDEF 2.2: ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK DÜZENLEMELERİNDE KAYDEDİLEN İLERLEMENİN İZLENMESİNİN VE DEĞERLENDİRİLMESİNİN YAYGINLAŞTIRILMASI

7.3 STRATEJİK AMAÇ 3: DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ

STRATEJİK HEDEF 3.1: İHTİYAÇ DUYULAN MEVZUAT VE STANDARTLARIN OLUŞTURULMASI

STRATEJİK HEDEF 3.2: MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUK

7.4 STRATEJİK AMAÇ 4: KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ

STRATEJİK HEDEF 4.1: ULAŞIM HİZMETLERİNİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİ HAKKINDA VERİLERİN BULUNMASININ SAĞLANMASI

STRATEJİK HEDEF 4.2: ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİKLE İLGİLİ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ

STRATEJİK HEDEF 4.3: ULAŞIM SEKTÖRÜNDE ERİŞİLEBİLİRLİK MESLEKİ VE FARKINDALIK EĞİTİMLERİNİ YAYGINLAŞTIRARAK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN SAĞLANMASI

STRATEJİK HEDEF 4.4: ERİŞİLEBİLİRLİĞİ, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRMEK

STRATEJİK HEDEF 4.5: ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN DİJİTALLEŞME, TEKNOLOJİ VE İNOVASYONLA DESTEKLENMESİ

7.5 STRATEJİK AMAÇ 5: ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ

STRATEJİK HEDEF 5.1: ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIMLAR VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ

STRATEJİK HEDEF 5.2: SEYAHAT ZİNCİRİ BOYUNCA ERİŞİLEBİLİR BİLGİ VE İŞARETLEMENİN SAĞLANMASI

STRATEJİK HEDEF 5.3: ERİŞİLEBİLİR VE ETKİLİ BİLETLEMENİN TÜM ULAŞIM AĞINDA ETKİN HALE GETİRİLMESİ

7.6 STRATEJİK AMAÇ 6: MODLAR ARASI ENTEGRASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ

STRATEJİK HEDEF 6.1: ENTEGRE ULAŞIM TÜRLERİ İLE KESİNTİSİZ VE ERİŞİLEBİLİR SEYAHATİN SAĞLANMASI

AMAÇ, HEDEF VE EYLEMLERE AİT ÖZET TABLOSU

EKLER

EK 1. FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI EYLEMLERİ

EK 2. YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ EYLEMLERİ

EK 3. DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ EYLEMLERİ

EK 4. KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ EYLEMLERİ

EK 5. ALT VE ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ EYLEMLERİ

EK 6. MODLAR ARASI ENTEGRASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ EYLEMLERİ

ŞEKİL LİSTESİ

ŞEKİL 1: Erişilebilirlik Çalışma Grubu (Burlington, ABD - Victoria, Kanada)

ŞEKİL 2: Havaalanına Ulaşım Hizmeti Sağlayan Erişilebilir Taksi-Barselona'da Erişilebilir Taksi Hizmeti

ŞEKİL 3: Havaalanlarında Karşılama Noktaları - Heathrow Havalimanı / Madrid Adolfo Suarez Havaalanı

ŞEKİL 4: Araç Türlerine Göre Erişebilirlik Uyumu

ŞEKİL 5: Terminal/Durak/İstasyonların (Otogar, tramvay istasyonu, metro istasyonu vb.) Erişilebilirlik Gerekliliklerine Uyumu

ŞEKİL 6: Terminaller/Duraklar/İstasyonların Görme Engeli veya Kısmi Görme Engeline Sahip Bireyler İçin Yön Bulma Yardımı Uyumu

ŞEKİL 7: Eylem Planı Özeti

TABLO LİSTESİ

TABLO 1: Ulaşım Türlerine Göre Şehir İçi ve Şehirler Arası Ulaşım Türler

TABLO 2: Ulaşım Sektöründeki Erişilebilirliğe İlişkin Türk Standartları

TABLO 3: Ulaşım Sektöründeki Erişilebilirliğe İlişkin AB Düzenlemeleri

TABLO 4: Güçlü Yanlar

TABLO 5: Gelişmeye Açık Alanlar

TABLO 6: Amaç-Hedef ve Eylem Eşleşmesi

YÖNETİCİ ÖZETİ

Erişilebilirlik, genel anlamda bir nesneye veya bir kişiye erişebilme, yaklaşabilme veya onları anlayabilme kabiliyetidir. Ulaşım politikası bağlamında erişilebilirlik kavramı, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin diğer bireyler ile aynı kolaylık ve doğallıkla tüm ulaşım hizmetlerini kullanması anlamına gelmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti 2007 yılında Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşmeyi (UNCRPD) ilk imzalayan ülkelerden biri olarak, ülkenin tüm bireylerinin sosyal katılımına ve insan haklarına saygı konusuna bağlılığını göstermiştir.

Daha önce 2005 yılında Türkiye'de 5378 sayılı "Engelliler Hakkında Kanun" çıkarılarak ülke genelinde engellilik hizmetlerinin sağlanması zorunlu hale getirilmiştir. Bu kanunla sivil toplum kuruluşlarının ulaştırma sektörü ile ilgili olanlar da dahil olmak üzere, karar alma süreçlerine veya hizmetlerin tasarlanmasına katılımı sağlanmıştır.

Bu çerçevede Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; Erişilebilir Ulaşım Stratejisinin geliştirilmesine ve uygulanmasına öncülük etme görevine sahip olan önemli kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler, akademisyenler ve özel işletmeler arasından çok paydaşlı temsilciliğe sahip bir "Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Platformu" oluşturma misyonunu üstlenmiştir.

Bu misyon çerçevesinde "Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Platformu" oluşturularak, engelliler ve hareket kısıtlılığı olan bireylerin yolculuklarında ve bunlara yönelik haberleşme hizmetleri konusunda araştırma, inceleme ve projelendirme çalışmaları yürütülmüş, mevzuatta değişiklik gerektiren hususlar tespit edilmiş, ulaştırma altyapıları ve taşımacılık faaliyetlerinin iyileştirilmesi için öneriler geliştirilmiştir.

Proje çalışmalarını müteakip Bakanlığımız ve TÜBİTAK- TÜSSİDE işbirliği ile oluşturulan ve diğer bütün paydaşların dahil olduğu odak gruplarıyla yürütülen toplantılarda belirlenen eylemler ile yol haritası hazırlanmış, erişilebilir ulaşım strateji belgesi ve eylem planının yönetimi ile ilgili çalışmalar gerçekleştirilerek son haline getirilmiştir.

Süreç sonunda oluşturulan "Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı" çerçevesinde, ülkemizin ulaşım hizmetlerinde erişilebilirliğin sunulmasını iyileştirebilecek ve pekiştirebilecek eylem önerilerini yönlendiren 6 Stratejik Amaç, 14 Üst Düzey Stratejik Hedef ve 38 Eylem belirlenmiştir.

Belirlenen Stratejik Amaçlar;

Erişebilir ulaşım sisteminin kurgulanabilmesi ile ilgili belirlenmiş olan vizyon ile uyumlu olacak şekilde ve 2021-2025 yılları arasında uygulanmak üzere altı stratejik amaç belirlenmiştir. Belirlenen stratejik amaçlar çok farklı geliştirme alanı ihtiyaçlarını kapsayacak şekilde tespit edilmiştir. Bu amaçlar:

1 Farkındalığın Arttırılması
2 Yönetişim Yapısının Güçlendirilmesi
3 Düzenleme ve Denetlemenin Güçlendirilmesi
4 Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi
5 Alt ve Üstyapılar ile Araçların Erişilebilirliğinin İyileştirilmesi
6 Modlararası Entegrasyonun Güçlendirilmesi.

Bu amaçlara bağlı olarak aşağıdaki Stratejik Hedefler belirlenmiştir:

1. Ulaşımda Erişilebilirlik konusunda farkındalığın arttırılması
2. Ulaşımda Erişilebilirlik konusunda koordinasyonun güçlendirilmesi
3. Ulaşımda Erişilebilirlik düzenlemelerinde kaydedilen ilerlemenin izlenmesini ve değerlendirilmesini yaygınlaştırılması
4. İhtiyaç duyulan mevzuat ve standartların oluşturulması
5. Mevzuat ve standartlara uygunluğun sağlanması
6. Ulaşım hizmetlerinin erişilebilirliği hakkında verilerin sağlanması
7. Ulaşımda erişilebilirlikle ilgili araştırma-geliştirme kapasitesinin geliştirilmesi
8. Ulaşım sektöründe erişilebilirlik mesleki ve farkındalık eğitimlerini yaygınlaştırarak sürdürülebilirliğin sağlanması
9. Erişilebilirliğin ulaşımda hizmet kalitesi kavramının öncelikli bir unsuru haline getirilmesi
10. Erişilebilir ulaşımın dijitalleşme, teknoloji ve inovasyonla desteklenmesi
11. Erişilebilirliği arttırmaya yönelik plan ve projelerin tüm ulaşım sistemlerinde yaygınlaştırılarak, erişilebilir ulaşımın evrensel tasarımlar ve yeniliklerle desteklenmesi
12. Seyahat zinciri boyunca erişilebilir bilgi ve işaretlenmenin sağlanması
13. Erişilebilir ve etkili biletlemenin tüm ulaşım ağında etkin hale getirilmesi
14. Entegre ulaşım türleri ile kesintisiz ve erişilebilir seyahatin sağlanması

Aynı zamanda bu hedefleri gerçekleştirmeye yönelik "Eylem"ler hazırlanmış ve her eylemi gerçekleştirmek için de tamamlanması gereken "Eylem Adımları" oluşturulmuştur. Eylemin uygulanması sürecinde ilgili

kurum/kuruluşlar ve sorumlu kurum/kuruluşların yanı sıra, eylemin ulusal mevzuata ve AB mevzuatına uygunluğu ve uygulanması için atılması gereken adımlara ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

Stratejik amaçlara ulaşılması süreci; Ülkemizde bulunan kamu kurum ve kuruluşlarından, belediyelere ve sivil toplum kuruluşlarına kadar birçok paydaş ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile iş birliğini içeren oldukça araştırmacı ve katılımcı bir süreçtir. Bu katılımcı ve bütünsel yaklaşım, Stratejik Hedeflerin uygulanabilmesi açısından önemlidir.

Bu belgeyle;

- **Her yerde, herkes için ve her zaman erişilebilirliğin sağlanması,**
- **Tüm yeni ulaşım girişimlerinin tamamen erişilebilir hale getirilmesi**
- **Erişilebilirlik dikkate alınmadan ortaya konulmuş olan ürün ve hizmetlerin mümkün olan en yüksek ölçüde uyarlanması ve erişilebilir hale getirilmesi**

amaçlanmaktadır.

Ayrıca Eylem Planı, Türkiye'nin erişilebilir bir ulaşım sistemi hedefine ulaşabilmesi yolunda özellikle iyileştirilmesi gereken alanlarda reformu öncelikli hale getirmektedir. Bu reformlar şu konuları içermektedir:

- Yönetişim ve erişilebilir ulaşım için kurumsal yapılar
- Daha iyi uyumluluğun sağlanması için düzenleyici uygulamalar
- Merkezi yönetimden, belediyelerden, üniversitelerden özel işletmeler de dahil toplumun tüm kesimlerine kadar, toplumun her kademesinde erişilebilirlik eğitiminin yaygınlaştırılması ihtiyacı
- Hareket kabiliyeti kısıtlı yolcuların planlama ve politika aşamalarına daha fazla dahil olma ve katılma gereksinimi
- Ulaşımda Erişilebilirlik konusunda yenilikçi teknolojilerin ve prosedürlerin daha fazla geliştirilmesi, adaptasyonu ve benimsenmesi ihtiyacı
- Toplumun tüm kesimlerinde hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler konusunda farkındalık yaratılması ve kültür değişikliği ihtiyacı

Bununla birlikte, Stratejinin etkili bir şekilde gerçekleştirilmesi için liderlik, rollerin ve sorumlulukların açıklığı, sağlam kurumsal yapılar ve etkinlik, maliyet etkinliği ve sürdürülebilir değişim için gerekli dönüşümün sağlanması amacıyla gerekli geri bildirim döngüsünü sağlayacak etkili bir izleme ve değerlendirme mekanizması oluşturulacaktır.

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin hareket alanını genişletip, sosyal hayata katılımlarını arttırmak amacıyla "Her adımda farklılıkları ortadan kaldıran bir ulaşım ağı " vizyonu çerçevesinde çalışmalarını yürüten Bakanlığımız, hazırlanan **" Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı"** ile önümüzdeki 5 yıl içinde ulaşım hizmetlerinin kalitesinin iyileştirilmesi ve toplumun tüm üyelerinin eşit bir şekilde sosyal ve ekonomik hayata katılımının sağlanması yönünde ülkemize öncülük etmek üzere çalışmalarını hız kesmeden sürdürecektir.

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AÇSHB	T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
AYGM	Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü
BM	Birleşmiş Milletler
ÇG	Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Çalışma Grubu
ÇŞB	T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
DHMİ	Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü
DTO	Deniz Ticaret Odası
EHS	Engelli Hakları Sözleşmesi
EYHGM	Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü
HKK	Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireyler
KGM	Karayolları Genel Müdürlüğü
MFİB	Merkezi Finans ve İhale Birimi
OSD	Otomotiv Sanayii Derneği
OTEP	Otomotiv Teknoloji Platformu
SHGM	Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TBB	Türkiye Belediyeler Birliği
TCDD	Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları İşletmesi Genel Müdürlüğü
TDE	Teknik Destek Ekibi
TDİ	Türkiye Denizcilik İşletmeleri Genel Müdürlüğü
TESK	Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu
TOF	Tüm Otobüsçüler Federasyonu
TOFED	Türkiye Otobüsçüler Federasyonu
TSE	Türk Standartları Enstitüsü
TSI	Birlikte İşlerlik Teknik Şartnamesi
TŞOF	Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UAB	T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
ÜDH	Üst Düzey Hedef
YHT	Yüksek Hızlı Tren

TANIMLAR

Erişilebilirlik: Genel kullanımda bir nesneye veya bir kişiye erişebilme, yaklaşabilme veya onları anlayabilme kabiliyeti anlamına gelmektedir. Toplu taşıma politikası bağlamında, erişilebilirlik kavramı, yaşlı ve engelli bireylerin diğer bireyler ile aynı kolaylık, itibar ve doğallıkla tüm toplu taşıma hizmetlerini kullanması anlamına gelmektedir. 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunda, erişilebilirlik terimi, "engelli bireyler için güvenli, ulaşılabilir ve bağımsız olarak kullanılabilir olan bilgi ve iletişim teknolojilerinin yanı sıra binaları, açık alanları ve ulaşım ve bilgilendirme hizmetlerini" ifade etmektedir.

Erişilebilir Tasarım: Hareketlilik (açık alanlarda ve binalarda), tesisler (binalar vb.), ürünler (bilgiye erişimi temin eden ürünler vb.) ve hizmetler (toplu taşıma araçları vb.) planlanırken çeşitli engelleri bulunan bireylere yönelik olarak herkes için tasarlanması ve erişilebilirlik mevzuat ve standartlarının sürece dahil edilmesidir.

Destek Teknolojisi: Engelli bireylerin işlevsel kapasitelerinin arttırılması, sürdürülmesi, farklı bir işlev ile destek olunması veya iyileştirilmesi için veya engellerin, faaliyet kısıtlılıklarının ve katılım kısıtlılıklarının ortadan kaldırılması için kullanılan her malzeme, ekipman, hizmet veya üründür.

İletişim: Erişilebilir bilgilendirme ve iletişim teknolojileri dahil olmak üzere diller, metin gösterimi, Braille, dokunsal iletişim, büyük baskı, erişilebilir multimedya ile yazılı, sesli, tek dilli, okuyuculu ve destekli alternatif imkânlar ve iletişim formatlarıdır.

Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve duyusal yetilerinde çeşitli düzeyde kayıplardan dolayı topluma diğer bireyler ile eşit koşullarda tam ve etkin katılımını kısıtlayan tutum ve çevre koşullarından etkilenen birey.

Elektronik Biletler: Basılı bir kâğıt bilet yerine fiziksel olarak ulaşım kartı veya diğer bir cihaza elektronik olarak depolanan tek veya çoklu seyahat bileti işlevi gören, kişiye seyahat hakkı tanınmasını sağlayan, seyahat aboneliği sunan veya seyahat kartı sunan bir sistemdir.

Kapsayıcı Tasarım: Ürünlerin, hizmetlerin ve yapılı çevrenin, en geniş kullanıcı kitlesine hitap edecek şekilde tasarlanmasıdır.

Bilgi ve iletişim Teknolojileri: Her türlü bilgi ve iletişim aracını veya uygulamasını ve bunların içeriklerini kapsayan genel bir terimdir. Bu terim; radyo, televizyon, uydu, mobil telefonlar, sabit hatlar, bilgisayarlar, ağlar, yazılım ve donanımlar gibi geniş kapsamlı erişim teknolojilerini kapsamaktadır.

Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Hizmeti: Karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu ulaşımı için, bir ilin herhangi bir noktasında veya yerleşim yerinde başlayıp başka bir ilin herhangi bir noktasına olan ulaşımı ifade etmektedir.

Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireyler: Engelli bireyler (duyusal ve zihinsel engelli bireyler ile tekerlekli sandalye kullanıcıları dahil olmak üzere), uzuv engeline sahip, kısa boylu, ağır valizi olan, alışveriş arabası

taşıyan yaşlı bireyler, hamileler ve çocuklu aileler ile bebek arabalı aileler dahil olmak üzere toplu taşıma ile seyahat ederken güçlük çeken bireyler.

Standart: Norm olarak kabul edilen kalite düzeyidir. Kimi zaman, standartlar, özel tanımlar ile "kılavuzlar" veya "yönetmelikler" gibi belgeler olarak kodlanmaktadırlar ve bu belgelerin farklı hukuki sistemler içerisinde farklı yasal gereklilikleri bulunmaktadır. 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun, 3194 sayılı İmar Kanunu ve İmar Yönetmeliklerinde teknik uygunluğun sağlanabilmesi için atıf yapılan erişilebilirlik standartları konu ile ilgili olarak verilebilecek örneklerdir. Standartlar, mecburi veya ihtiyati olabilmektedir.

Ulaştırma: Bireylerin, mal ve hizmetlerin herhangi bir vasıta ile, belirli bir amaç doğrultusundan bir noktadan başka bir noktaya taşınması faaliyeti olarak tanımlanmaktadır.

Evrensel Tasarım: İnsanlar ve sahip oldukları kabiliyetler arasındaki farklılığı dikkate alarak mekânların, ürünlerin ve sistemlerin tasarlanması ve işletilmesi vasıtası ile kullanılabilirliği, güvenliği, sağlığı ve sosyal katılımı arttıran bir süreçtir. Uyarlama ve özel tasarım, söz konusu çeşitliliğe cevap vermek üzere esas olabilecek özel tasarımlar ve seçenekler sunmanın bir parçasıdır.

Erişilebilirlik Zinciri: Bir şehirde herhangi bir kişinin sahip olabileceği işlevsel kısıtlılıklar dikkate alınmaksızın bağımsız ve güvenli bir şekilde evinden ayrılabilmesi, sokaklarda, bulvarlarda, meydanlarda ve parklarda gezebilmesi, güvenli ve erişilebilir birşekilde toplu taşımaya ve yapılara erişebilmesi anlamına gelmektedir.

Makul Düzenleme: Engellilerin insan haklarını ve temel özgürlüklerini tam ve diğer bireylerle eşit şekilde kullanmasını veya bunlardan yararlanmasını sağlamak üzere belirli bir durumda ihtiyaç duyulan, ölçüsüz veya aşırı bir yük getirmeyen, gerekli ve uygun değişiklik ve tedbirler alınması anlamına gelmektedir.

Terminal: Check-in kontuarı, bekleme salonu veya bilet gişesi gibi hizmetlerin sunulduğu, belirlenmiş bir rota doğrultusunda, düzenli bir hizmetin duraklayarak yolcu indirip bindirmesi için hizmet veren, içinde görevli personelin yer aldığı alanlardır.

Yön Bulma: Mekânda bulunan yönlendirmeleri kullanarak bilinen veya bilinmeyen bir çevrede hedefe gitmek üzere yön bulma sürecidir.

1. GİRİŞ

Ulaşıma erişim tüm vatandaşların eşit şekilde yararlanma hakkının olduğu bir hizmettir. Bu hizmete herkesin erişebilirliğinin sağlanabilmesi için hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler gibi dezavantajlı bireyler için detaylı bir değerlendirme ihtiyacı bulunmaktadır. Değerlendirme kapsamında erişilebilirliğin farklı bileşenlerinin ele alınması gerekmektedir.

Herkes için ulaşıma erişimin sağlanması, farkındalık ile başlayan ve modlar arası entegrasyona kadar uzanan kapsamlı bir gelişim alanıdır. Altyapı ve araçların iyileştirilmesi, mevzuat ve standartların uygunluğunun sağlanması, kurumsal kapasitenin geliştirilmesi, yönetişim yapısının güçlendirilmesi, Strateji Belgesi ve Eylem Planında sistematik olarak ele alınan konu başlıklarıdır. İfade edilen başlıkların kapsamının farklılığı çalışmaların çok paydaşlı olması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Erişebilirlik anlamında herkes için beklenen hizmet düzeyindeki ulaşım sistem erişebilirliğinin sağlanabilmesi için tüm paydaşların birlikte hareket ederek sürece katkı vermeleri beklenmektedir.

Eylem planı kapsamında hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşıma erişebilirliği ile ilgili yol haritası 2021-2025 yıllarını kapsayacak şekilde ortaya konulmaktadır. Eylem planı başarı ile tamamlandığında çok farklı alanlarda ulaşım sistemine erişebilirliğin sağlanabilmesi için iyileştirmelerin gerçekleştirilmesi beklenmektedir.

Eylem planı, hedeflenen erişebilirlik düzeyinin ortaya çıkarılabilmesi için planlı bir sistem yaklaşımı ile süreçleri de ortaya koyabilecek şekilde tasarlanmıştır. Çalışma kapsamında ilk olarak gelecekteki yapı ile ilgili vizyon ortaya konmuş; ardından stratejik amaçlar belirlenmiş ve amaçların altında stratejik hedeflerin belirlenmesi ile gelecekte tasavvur edilen yapı ortaya konulmuştur. Bu hedeflere yönelik eylemler ve eylem adımları, eylem planının detaylarını ortaya koyabilecek şekilde düzenlenmiştir. Eylemlerin başlangıç ve bitiş tarihleri ilişkili eylemler göz önüne alınarak belirlenmiş, eylemlerden sorumlu kurum ve kuruluşlar tespit edilmiş ve destek olacak ilgili kuruluşlar belirlenmiştir. Bir hiyerarşi altında ortaya konulan eylem

planı, varılmak istenen kurguyu rahatlıkla görebilme şansını verirken, eylem planı sürecinin izlenme ve değerlendirilmesine imkân tanıyacaktır.

Erişilebilir Ulaşım Stratejisi, "Türkiye'de Yolcu Taşımacılığı Hizmetlerinin Erişilebilirliği için Teknik Destek" projesinin en önemli çıktılarından biridir. Projenin amacı, ülke çapında hareket kısıtlılığı olan bireyler ile yaşlı ve engelli bireylerin[1] yolcu taşımacılığı hizmetlerinde ve yaya alanlarındaki hareketliliğini arttırmaktır. Her birey hayatının belirli bir noktasında bir tür kısıtlılık yaşayabileceğinden, bu yaklaşım, engelli bireylerin birincil faydalanıcı olmasına rağmen toplumun tüm üyelerinin faydasınadır [2]. Bu proje çalışmalarını müteakip TÜBİTAK TÜSSİDE ve ilgili tüm paydaşlar ile birlikte gerçekleştirilen çalışmalar belirlenen eylemlerle ilgili yol haritası ele alınarak eylem planı son haline getirilmiştir.

Çalışmanın sonucu olarak sunulan olan "Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı", erişilebilirlik ile ilgili gelişmeye açık alanları ve özellikle de ülkemizdeki ulaşım hizmetlerinin, kentsel ve uzun mesafeli erişilebilirliğinin iyileştirilmesi vasıtası ile engelli bireylerin topluma katılma yönündeki ihtiyaçlarını ele almaktadır.

Strateji, aşağıdaki temel düşünceler ışığında desteklenmektedir:

- Eşit haklar ve insan çeşitliliğine saygı
- Erişilebilirliğin herkes için olması gerektiği ilkesinden hareketle, toplumun tüm kesimlerini kapsayan bir yaklaşımla erişilebilirliği arttırarak yaşam kalitesinin iyileştirilmesi
- Engelli bireylerin topluma katılımının sağlanması
- Evrensel tasarım kriterlerinin öne sürdüğü üzere, erişilebilirliğe ilişkin iyileştirmelerin, toplumun her kesiminin faydasına olduğu

Sonuç olarak, "Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı" ile erişilebilirlik zinciri kapsamında bütünsel bir bakış açısıyla, ulaşım altyapı, tesis, araç ve hizmetlerinin mevzuat ve standartlara uygun olarak, erişilebilirlik gereksinimlerine göre tasarlanması ve böylelikle mümkün olduğunca çok kişi tarafından kullanılabilmesi amaçlamaktadır.

1 Dünya Sağlık Örgütü'nün (2011) 'İşlevsellik, Engellilik ve Sağlığın Uluslararası Sınıflandırması' (ICF), engelliliği, bireyin sağlık durumunun çevresel, fiziksel ve toplumsal koşullarla etkileşimiyle ortaya çıkan bir kavram olarak tanımlar. Engellilik kavramı; bozukluklar, aktivite kısıtlamaları, katılım kısıtlamaları ve bu faktörlerin etkileşimini içerir.

2 Türkiye göreceli olarak genç bir nüfusa sahip olmasına rağmen TÜİK'e göre 2002 yılında engelli bireylerin toplam nüfusa oranı %12,29'dur. Gelecekte, yaşlı bireylerin sayısı artacaktır ve buna bağlı olarak engelli bireylerin de sayısı artacaktır çünkü yaş, genellikle beraberinde engellilik durumlarını da getirmektedir.

2. ERİŞİLEBİLİR ULAŞIM STRATEJİSİ GELİŞİM SÜRECİ

Türkiye'de 2005 yılında 5378 sayılı "Engelliler Hakkında Kanun" çıkarılmıştır. Bu kanun; ülke genelinde engellilik hizmetlerinin sağlanmasını zorunlu kılmakta, engellilikle ilgili politikaların temeli olarak ayrımcılıkla mücadeleyi belirlemekte, engelli bireyler ve ailelerinin, sivil toplum kuruluşlarının ulaştırma sektörü ile ilgili olanlar da dahil olmak üzere, karar alma süreçlerine veya hizmetlerin tasarlanmasına katılımını gerektirmektedir. Bu sebeple; ulaştırma işletmeleri, uzmanlar ve diğer paydaşların hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere yönelik yasal yükümlülüklerinin bir parçası olarak uymaları gereken bir dizi ulusal standart bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti, 2007 yılında Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşmeyi (UNCRPD) ilk imzalayan ülkelerden biri olarak ve eşitlik çerçevesinde, uluslararası ölçekte ülkenin tüm bireylerinin sosyal katılımına ve insan haklarına saygı konusuna bağlılığını göstermiştir

Bu çerçevede Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (UAB); Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı'nın geliştirilmesine ve uygulanmasına öncülük etme görevine sahip olan önemli kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler, akademisyenler ve özel işletmeler arasından çok paydaşlı temsilciliğe sahip bir "Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Platformu" oluşturma misyonunu üstlenmiştir.

"Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Platformu"; "Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Çalışma Grubu[1]" ve ona bağlı görev yapan beş "Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Alt Çalışma Grubu"ndan oluşmaktadır. Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Çalışma Grubu'nda; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, engelliler ve hareket kısıtlılığı olan kişilere yönelik faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları, ulaşım aracı üreten veya tadil eden şirketlerin üyesi bulunduğu sendika veya dernekler, engelsiz ulaşım ve iletişim hizmetleri alanında ihtisas yapan

1 30 Mart 2019 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Çalışma Grubunun Teşkili, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" ile daimiliği sağlanmıştır.

akademisyenler temsil edilmektedir. Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Çalışma Grubu, düzenlenen aylık toplantılarda; engelliler ve hareket kısıtlılığı olan bireylerin yolculuklarında ve bunlara yönelik haberleşme hizmetleri konusunda; araştırma, inceleme ve projelendirme çalışmaları yürütmek, mevzuatta değişiklik gerektiren hususları tespit etmek, düzenlenen raporları değerlendirmek, raporlarda yer alan hususları karara bağlamak ve gerektiğinde bu araştırma ve incelemelere ulaştırma altyapıları ve taşımacılık faaliyetlerinin iyileştirilmesi için teklif hazırlamak, hazırlanan teklifleri Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'na sunmak görevlerini yürütmektedir. Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Alt Çalışma Grupları ise Çalışma Grubu'na uzmanlık desteği sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Bu anlamda oluşturulan; Karayolu ve Kentsel Ulaşım, Demiryolu, Denizcilik, Havacılık ve Entegre Ulaşım (akıllı ulaşımı da kapsayacak şekilde modlararası entegrasyonu amaçlayan) Alt Çalışma Gruplarında; sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, kamu kurumları, özel işletmeler ve yerel yönetimleri temsilen 100 temsilci, gönüllülük esasına göre, 3'er aylık dönemlerle toplantılar gerçekleştirerek, erişilebilirlikle ilgili karşılaşılan sorunları ortaya koymakta, bilgi ve görüş alışverişinde bulunmaktadırlar.

Stratejinin geliştirilmesi süreci; kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, STK'lar, özel sektör kuruluşları, akademisyenler ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı (UAB) arasında iş birliğini içeren oldukça araştırmacı ve katılımcı bir süreçtir. Bu süreç ve ilgili yaklaşım; stratejinin uygulanabilmesi, ülkemizde erişilebilir ulaşımın mevcut güçlü yönleri ve eksiklikleri üzerine inşa edilebilmesi, yerel öncelikleri temsil edebilmesi ve kilit uygulama organları ile ilişkilendirilebilir olması açısından önemlidir.

Stratejinin temelinde, ülkemizin ulaşım hizmetlerinde erişilebilirliğini iyileştirebilecek ve pekiştirebilecek eylem önerilerini yönlendiren 14 Üst Düzey Hedef (ÜDH) yer almaktadır. Strateji, 2021 ile 2025 yılları arasındaki beş yıllık bir dönemde uygulanacak şekilde tasarlanmıştır. Bu zaman dilimi, ana hedeflere ulaşmak için ve erişilebilirlikte öne çıkan eksikliklerin tespit edilmesi için, özellikle de hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler ve ulaşım hizmetlerinin erişilebilirliği hakkındaki anlayışı değiştirmek için yeterli bir zaman olarak kabul edilmektedir.

"Erişilebilir Ulaşım Stratejisi ve Eylem Planı Belgesi", bir dizi kapsamlı proje faaliyetinden elde edilen bilgiler doğrultusunda şekillendirilmiştir;

- Türkiye'deki ulaşım ağının erişilebilirliğinin Temel Değerlendirmesi,
- Farklı şehirlerdeki saha çalışmaları ve ziyaretler,
- Paydaşlarla yapılan toplantılar ve görüşmeler,
- Paydaş anketleri,
- Aylık olarak düzenlenen Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Çalışma Grubu toplantıları,
- Erişilebilirlik üzerine Ankara ve Antalya'da olmak üzere ilgili paydaşların katılımıyla yapılan çalıştaylar.

Proje kapsamında gerçekleştirilen bu çalışmalarla, davranış değişikliği ve kapasite geliştirme çalışmalarının proje sonrasında gerçekleşmesine ve bu konularda yeni yapılacak çalışmaların önünün açılmasına olanak sağlanması amaçlanmıştır. Bunun yanında; farkındalığı, bilgi birikimini ve kapasiteyi arttırmak için ek faaliyetler de düzenlenmiştir. Stratejik sorunların giderilmesine yönelik gerçekleştirilen bu faaliyetler kapsamında;

Yurtiçi ve yurtdışı saha çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

"Eğiticilerin Eğitimi Programı" kapsamında, ülke genelinde ulaşımda erişilebilirlik ve farkındalık konusunda eğitimli bir uzman kadronun oluşturulması amacıyla 160 eğitimciye erişilebilirlik ve farkındalık eğitimi verilmiştir.

Ankara, İstanbul, Trabzon, Gaziantep, Erzurum ve İzmir'de farkındalığı arttırmak amacıyla, şehirlerdeki üst düzey yetkililerin, ilgili paydaşların ve halkın katılımı ile "Harekete Geçme Çalıştayları" düzenlenmiştir.

Bakanlığımız koordinatörlüğünde TÜBİTAK-TÜSSİDE ve tüm ilgili paydaşlarla birlikte gerçekleştirilen çalışmalarla eylem planının amaç-hedef-eylem hiyerarşisi altında tüm ulaşım türleri için ortak bir plan yapısı oluşturulmuştur.

Sunulan eylemler "Erişilebilirlik Zinciri" felsefesini izlemektedir ve ulaştırma sistemi boyunca bir yolcunun seyahat zincirindeki her bağlantısının erişilebilirliğini ele almaya odaklanmaktadır. Bir zincir sadece en zayıf halkası kadar güçlü olduğundan, bir seyahat boyunca herhangi bir noktada erişilebilirlik hususlarının ihmal edilmesi tüm seyahati erişilemez hale getirecektir.

Ayrıca, eylem planı tüm ulaşım modlarının ana paydaşlarını içeren yoğun katılımlı bir danışma süreci sonunda oluşturulmuştur. Söz konusu durum toplamda iki yıllık bir süreç içerisinde üç ayda bir gerçekleşen toplantılarla, farklı ulaşım türlerinden 100 kişinin oluşturduğu Erişilebilir Ulaşım Hizmetleri Alt Çalışma Grupları ile sonuca ulaşmıştır. TÜBİTAK-TÜSSİDE ve ilgili paydaşlarla birlikte gerçekleştirilen çalışmalar iki aylık bir süreyi kapsamış ve bu sürede çalıştaylar, odak grup toplantıları, anket çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen 40 toplantı kapsamında tüm paydaşların görüşleri alınmış, ayrıca görüşe açılan hususlarla ilgili gelen iyileştirme önerileri de doküman üzerinde yansıtılmıştır.

Stratejik amaç doğrultusunda, ülkemizde ulaşım sistemi dört moda ayrılmıştır: Karayolu ve Kentsel ulaşım, Demiryolu ulaşımı, Havacılık ulaşımı ve Denizcilik ulaşımı. Her birinin içinde bulunan şehir içi ve şehirler arası ulaşım alt modları aşağıda gösterilmiştir. Eylem planı ulaşım türleri özelinde değil tüm ulaşım türlerindeki iyileşmenin sağlanması için ele alınmıştır.

TABLO 1: Ulaşım Türlerine Göre Şehir İçi ve Şehirler Arası Ulaşım Türleri

MOD	ŞEHİR İÇİ ULAŞIM	ŞEHİRLER ARASI ULAŞIM
KARAYOLU VE KENTSEL	Şehir içi otobüs	Karayolu
	Dolmuş	Turizm Servisleri
	Taksi	
DEMİRYOLU	Tramvay	Demiryolu
	Metro	
	Banliyö demiryolu	
HAVACILIK		Havayolu
DENİZCİLİK	Feribot (gemi)	Denizcilik

Karayolu ve Kentsel Ulaşım, lastik tekerlekli araçları (şehir içi otobüs, minibüs, taksi, metrobüs ve taksi dolmuş vb.), şehir içi ulaşım sistemlerini ve şehirler arası otobüsleri (düzenli hizmetler ve turistik hizmetler) içermektedir. Toplu taşıma durakları ve istasyonları birbirine bağlayan ve bunların çevresinde yer alan yaya alanları da seyahat zincirinin önemli bir unsurudur.

Demiryolu Sektörü, TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü, Türkiye'nin şehirlerini birbirine bağlayan ve tek anahat yolcu taşımacılığı işletmecisidir. Banliyö hatları çoğunlukla TCDD Genel Müdürlüğü'nün işletmesindedir ve kimi şehirlerde, TCDD Genel Müdürlüğü ve belediye şirketlerinin ortak teşebbüsleri tarafından işletilmektedir. Metro servisi de demiryolu kategorisinin içine dahil edilmiştir.

Denizcilik Sektörü, kentsel ve şehirlerarası hizmetler ile turizm ve dinlence faaliyetlerinin de dahil olduğu her türden yolcu limanı ve gemileri içermektedir.

Havacılık Sektörü, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nün ve yap işlet devret kapsamında özel sektörün işletme yetkisine sahip olduğu ülke çapında 60 havalimanında sunulan hizmetleri kapsamaktadır.

3. STRATEJİK BAĞLAM: EVRENSEL ERİŞİLEBİLİRLİĞİN İYİLEŞTİRİLMESİ SÜRECİ

3.1 ÜLKEMİZDE HAREKET KABİLİYETİ KISITLI BİREYLERİN DURUMU

Sosyal katılım ve insan haklarına saygıyı benimseyen bir toplum, tüm üyelerinin ihtiyaçlarını eşitlik çerçevesinde dikkate almalıdır. Bu anlayış ile ülkemiz, ayrımcılık yapılmadan engelli bireylere tam ve eşit haklar sunmak üzere alınan tedbirleri tanımlayan Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme'yi (BM EHS)[1] imzalayan ilk ülkelerden biri olmuştur. Ülkemizin taraf olma durumu daha öncesinde ulusal çaptaki mevzuatın daha da gelişmesini sağlayarak; engelliler konusunda uluslararası dayanaklardan biri haline gelmiştir.

BM Sözleşmesi ile İhtiyari Protokolün kabulü, ayrımcılık karşıtı mevzuatın geliştirilmesinde ülkemiz tarafından atılan en büyük adımlardan biridir. Ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14. Maddesi de ayrımcılığı yasaklamaktadır.

Bu taahhütler, ülkedeki mevcut ve artan nüfusun sosyal ve ekonomik yönden katılımının iyileştirilmesinde önemli rol oynamıştır. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından 2002 yılında gerçekleştirilen Türkiye Özürlüler Araştırması'na göre, toplam nüfus içerisindeki engelli nüfus oranı %12.29'dur. Ancak ülkemizde

1 BM EHS, Türkiye tarafından 30 Mart 2007 tarihinde imzalanmıştır. Sözleşme'nin kabulü onaylanmıştır ve 27 Mayıs 2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden geçmiştir. Türkiye, Sözleşme'nin Ek İhtiyari Protokolü'nü de imzalamış ve onay süreci hâlâ devam etmektedir.

artan yaşlı nüfus ile engellilik oranının artması beklenmektedir. Bilindiği üzere, görme ve işitme kaybı ve uzun mesafe yürüme kabiliyetindeki azalma gibi belirtiler sonucunda yaşla gelen hastalıklar, bireylerin seyahat etme kabiliyetini azaltmaktadır.

2050 yılına kadar, ülkenin toplam nüfusunun %20,8'i 65 yaş ve üzerinde olacağı öngörülmektedir[2]. Bu yaş grubunun mevcut yüzdesi yalnızca %8,7'dir. 2023 yılı için bu oranın %10,2 olcağı tahmin edilmektedir. Bu durum, Türkiye'deki demografik geçişin Avrupa'dakinden daha hızlı bir şekilde gerçekleşeceğini göstermektedir.

Kapsayıcı ve güvenilir ulaşım, yaşlı ve engelli bireylere seyahat etme güveni verme, istihdama erişim ve yeniden erişim sağlamada esastır. Türkiye'de genel nüfus için iş gücüne katılım oranı %56,2 iken bu oran, engelli bireyler için %22,1'dir (Engelli ve Yaşlı İstatistik Bülteni[3]).

3.2 ENGELLİLİK VE ERİŞİLEBİLİRLİĞİN HUKUKA DAYALI OLARAK KORUNMASI VE ÜLKEDEKİ KAPSAYICI ULAŞIM

Ülkemizde, Anayasa ve diğer ilgili kanunlar tarafından çizilen çerçevede düzenlenen eşitlik ve ayrımcılıkla mücadele ilkesi, engellilik politikasının temelini oluşturmaktadır.

Erişilebilir ulaşımın önemini ortaya koyan ulusal ve uluslararası mevzuat, 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un (2005) kabulünden ve Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme'nin 2007 yılında imzalanmasından bu yana ülkemizde yerleşmeye başlamıştır.

5378 sayılı Kanun, engelli hizmetleri sağlanırken engellilik ve engelli bireylerin ayrımcılığa uğratılmasının önüne geçmek üzere devlet tarafından politikaların geliştirilmesini ve engellilik odaklı politikalarda ayrımcılıkla mücadelenin temel olarak alınmasının sağlanmasını öngörmektedir. Ayrıca mevzuatın genel ilkeleri, karar alma süreçleri veya hizmet sunulma aşamalarında engelli bireylerin, ailelerinin ve gönüllü kuruluşların görüşlerinin alınmasını zorunlu kılmaktadır.

5378 sayılı çerçeve kanun temelinde ortaya çıkan pek çok kanun ve yasal düzenleme arasında toplu taşımaya ilişkin düzenlemeler de yer almaktadır. Ülkemizde farklı ulaşım modlarına ait taşıtlar için mevzuat düzenlemeleri bulunmaktadır. Örneğin gemiler için "Gemilerin Teknik Yönetmeliği", demiryolu taşıtları için "Engelli ve Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Kişiler İçin Avrupa Demiryolu Sisteminin Erişilebilirliği İle İlgili Karşılıklı İşletilebilirlik Teknik Şartnamesine İlişkin 18 Kasım 2014 tarihli ve 1300/2014 sayılı (AB) Komisyon Yönetmeliği" ve karayolu taşıtları için "Sürücü Koltuğuna İlave Olarak Sekizden Fazla Koltuğu Bulunan ve Yolcu Taşımak Amacıyla Kullanılan Araçların Özel Hükümleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2001/85/AT)" kullanılmaktadır.

Ulaşıma ilişkin olarak kabul edilen ve ulaşım işletmelerinin, uzmanlarının ve diğer paydaşların yükümlülükleri çerçevesinde uymaları gereken teknik kılavuzları teşkil eden başlıca standartlar, aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

2 TÜİK 2013-2075 nüfus tahminleri
3 https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/66692/istatistik_bulteni_aralik_2020.pdf

TABLO 2: Ulaşım Sektöründeki Erişilebilirliğe İlişkin Türk Standartları

TS 12576 Şehir İçi Yollar- Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları
TS 13536 TS ISO 23599'un Uygulamasına Yönelik Tamamlayıcı Standard
TS 13622 Engelliler ve Hareket Kısıtlığı Bulunan Kişiler İçin Toplu Taşıma Sistemlerinde Erişilebilirlik Gerekleri
TS ISO 23600 Görme ve İşitme Özürlüler İçin Yardımcı Mamuller- Yaya Trafik Işıkları- Sesli İkazlar ve Hissedilebilir Yüzeyler
TS 12460 Şehir İçi Yollar-Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 5: Özürlü ve Yaşlılar İçin Tesislerde Tasarım Kuralları
TS 12694 Demiryolu Taşıtları- Yolcu Vagonları- Özürlü Yolcuların Tekerlekli Sandalyeleri İle Seyahatine Uygun Vagon Düzenlemeleri
TS 8237 Asansörler- Yerleştirme İle İlgili Boyutlar- Sınıf I-II-III Asansörleri
TS 8357 Halka veya Müşterilere Açık WC'lerin Sınıflandırılması ve Özellikleri
TS EN ISO 10535 Özürlülerin Taşınması İçin Asansörler- Özellikler ve Deney Metodları
TS 11783 Şehir İçi Yollar- Otobüs Durakları Yer Seçimi Kuralları
Ts 12127 Şehir İçi Yollar- Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 1: Yeraltı İstasyon Tesisleri Tasarım Kuralları
TS 12174 Şehir İçi Yollar- Yaya Yolu ve Yaya Bölgeleri Tasarım Kuralları
TS 12186 Şehir İçi Yollar- Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 2: Yer Üstü İstasyon Tesisleri Tasarım Kuralları
TS 12527 Şehir İçi Yollar- Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 14: İstasyon Platformu Oturma Elemanları
TS 12574 Şehir İçi Yollar- Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 10: İstasyon İçi İşaret ve Grafik Tasarım Kuralları
TS 12575 Şehir İçi Yollar- Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 11: Sistem Bilgi ve İlan Panoları
TS 12637 Şehir İçi Yollar- Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 22: Biletlendirme Sistemi Tasarım Kuralları
TS ISO 23599 Görme Özürlü veya Az Görenler İçin Yardımcı Mamuller- Hissedilebilir Yürüme Yüzeyi İşaretleri
TS 9111/Kasım 2011 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik

Erişilebilirlik koşullarına ilişkin ulaşım düzenlemelerinin çoğu, bu alanda aktif olan araçlar için ortak erişim standartlarının sağlanması ve yolcu hakları kavramının yerleştirilmesi için çeşitli direktif ve tüzükleri kabul etmiş olan Avrupa Birliği mevzuatı çerçevesi dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bunlar aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

TABLO 3: Ulaşım Sektöründeki Erişilebilirliğe İlişkin AB Düzenlemeleri

- Havayolu İle Seyahat Eden Engelli ve Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireylerin Haklarına İlişkin (AT) 1107/2006 Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü
- Şehir İçi ve Şehirlerarası Otobüslerdeki Yolcuların Haklarına İlişkin ve (AT) 2006/2004 Sayılı Tüzüğü Değiştiren (AB) 181/2011 Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü
- Demiryolu Yolcularının Hak ve Yükümlülüklerine İlişkin (AT) 1371/2007 Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü
- Demiryolu ve Karayolu Toplu Taşıma Hizmetleri Hakkında (AT) 23 Ekim 2007 Tarihli ve 1370/2007 Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü.
- Denizyolu ve İçsularda Seyahat Eden Yolcuların Haklarına İlişkin ve AT 2006/2004 Sayılı Tüzüğü Değiştiren (AT) 1177/2010 Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü
- İçsularda Hizmet Veren Gemilerin Teknik Gereklilikleri Hakkında 12 Aralık 2006 Tarihli ve 2006/87/AT Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi
- Yolcu Gemilerine İlişkin Güvenlik Kuralları ve Standartlar Hakkında 6 Mayıs 2009 Tarihli ve 2009/45/AT Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi

Ulaşım hizmetlerinde erişilebilirliğin iyileştirilmesi amacıyla kabul edilen tüm hukuki belgeler ve standartlar, altyapı ve hizmetlerin iyileştirilmesine yardımcı olacak kılavuzlar olarak görülmelidir. Dolayısıyla, bu hukuki belgeler ve standartlar dinamik ve gelişen ulaşım sektöründe meydana gelen değişikliklere göre iyileştirilmeye ve uyarlanmaya açıktır.

3.3 ERİŞİLEBİLİLİK HUSUSUNDA YENİ YAKLAŞIMLARIN GELİŞTİRİLMESİ

Mevcut bakış açısının değiştirilmesi kısa vadeli bir amaçtan ziyade, sistematik bir biçimde uzun vadede gerçekleştirilmesi gereken bir hedeftir. Davranış değişikliği için uzun vadeli eylemler ile uzun vadeli bir stratejinin ortaya konulması, paydaşların ve kamunun düşünce yapısının, davranışlarının ve uygulamalarının değiştirilmesi için önemli bir fırsattır. Kapsayıcılık ve tüm toplum için eşit fırsat sunulması, erişilebilirlik alanındaki herhangi bir strateji veya eylemin temel bir bileşenidir. Ülkemizdeki ve diğer pek çok ülkedeki en güncel erişilebilirlik müdahalelerinin arkasındaki düşünce, engellerin hafifletilmesi veya kaldırılması olarak ifade edilebilir. Başka bir deyişle, eylemlerin çoğu düzeltici niteliktedir. Mevcut engellerin pek çoğunun sebebi, en baştan erişilebilirlik düşünmeden yapılan geçmiş müdahalelerdir. Bu nedenle, devamlı olarak kısmi yenileme yaklaşımı bulunmaktadır.

Mevcut yaklaşım, ulaşım hizmetini veya kentsel çevreyi "ortalama insan" için veya tam işlevsel kabiliyete sahip bireyler için sunmaktadır. Strateji vasıtası ile uygulamaya konulacak yeni yaklaşım, her müdahalede en baştan erişilebilirliğin bilinçli bir şekilde dikkate alındığı bir yaklaşım olmalıdır. Bu yaklaşım "Evrensel Erişilebilirlik[1]" olarak adlandırılmaktadır ve bu kavramın iki temel fikri ortaya koyduğunu ifade etmek mümkündür:

1 Evrensel Erişilebilirlik; her yerde erişilebilirlik, herkes için erişilebilirlik ve her zaman erişilebilirlik anlamına gelmektedir. ''Evrensel Erişilebilirlik'' kavramı, İspanya'da ''engelli bireyler için eşit olanaklar, ayrımcılık karşıtlığı ve evrensel erişilebilirlik hakkında yürürlükte olan 51/2003 sayılı Kanun'' gibi çeşitli mevzuata dahil edilmiştir ve bu ilgili kanunda çevreler, süreçler, malzemeler, ürünler, hizmetler, nesneler veya cihazlar, aletler ve aygıtların herkes tarafından güvenlik içerisinde, rahatlıkla, mümkün olan en özerk şekilde ve doğal yöntemlerle anlaşılabilir, kullanılabilir ve uygulanabilir olması için karşılanması gereken koşul olarak tanımlanmaktadır. "Herkes için tasarım" veya "evrensel tasarım" stratejisini benimsemiştir ve önyargısız bir şekilde makul düzenlemelerin uyarlanması olarak anlaşılmaktadır

- Tüm girişimleri tamamen erişilebilir kılmak,
- Erişilebilirlik dikkate alınmadan yapılan uygulamaları mümkün olan azami düzeyde tam erişilebilir hale getirmek,

Küresel olarak kabul edilen ve 2006 Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme içerisinde yer alan Evrensel Tasarım[1] kavramının tanıtılması ve erişilebilirliğin farklı tasarım ve uygulama aşamalarına dahil edilmesi gerekmektedir.

Evrensel tasarım; uyumlaştırma veya özel bir tasarım gerektirmeksizin ürünlerin, çevrenin, programların ve hizmetlerin mümkün olan en büyük kapsamda herkes tarafından kullanılabilecek şekilde tasarlanmasıdır[2].

Evrensel tasarım, tekerlekli sandalye kullanıcıları, bebek arabalı ve ağır valizli yolcular gibi diğer bireyler dahil olmak üzere hareket kabiliyeti kısıtlı yolcular için ulaşımın uyumlu hale getirilmesi amacı doğrultusunda en faydalı çözüm olarak kabul edilebilir. Bu kavram öte yandan, kısa boylu bireyler, yaşlı bireyler, hamileler, bebek arabalı aileler ve turist olarak bulunduğu ülkenin dilini bilmeyen bireyler gibi önceden yetersiz hizmet almış gruplara erişilebilir tasarım fikrinin iletilmesinin yanı sıra toplumdaki tüm gruplar için iyileştirilmiş kullanılabilirlik ve güvenlik sunmayı amaçlamaktadır. Bu kavram, Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin ve uluslararası düzeyde kabul edilen belgelerin önemli bir parçasıdır.

Bir yaklaşım tarzı olarak kabul edilen evrensel erişilebilirlik ve evrensel tasarım kavramları, çağdaş toplumların çeşitli nüfusları ile bütünsel bir erişilebilirlik kavramından ne beklediklerine ilişkin temel unsurları içermektedir.

Bu yeni yaklaşım ile tutarlı olan erişilebilirliğin iyileştirilmesi stratejisi, aşamalı uyarlama gerekliliğini ve "herkes için tasarım" kapsamında yeni çözümleri dikkate alan mantıklı bir ilerleme öngörmektedir. Üç temel adım uygulanmalıdır.

1. Tüm yeni projelerde evrensel tasarımı teşvik etmek.
2. Her zaman tüm hukuki gerekliliklere ve hükümlere uyarak mevcut tesisleri veya araçları uyarlamak.
3. Uyarlanamayacak araçları aşamalı olarak ortadan kaldırmak.

Bu yeni yaklaşım, kapsayıcı olmalıdır. Başka bir deyişle, mümkün olan en geniş potansiyel kullanıcı kitlesi için kalkış noktasından varış noktasına kesintisiz hareketlilik sağlamalıdır. Planlama veya tasarımda herhangi bir Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireyin (HKK) veya herhangi bir işlevsel kısıtlılığı bulunan bireyin topluma tam katılımını engelleyecek tüm engeller dahil olmak üzere yapılarda, ulaşım terminallerinde, kaldırımlarda, yürüme yollarında, taşıt yollarında ve araçlarda bulunabilecek tüm muhtemel engelleri dikkate almalıdır.

1 Evrensel tasarım, daha fazla kullanıcı tarafından kullanılabilecek bir tasarım yaklaşımını aktarmak üzere 1985 yılında ilk kez Mace tarafından Amerika Birleşik Devletleri'nde kullanılmış ve tanıtılmıştır.
2 "Evrensel tasarım", belirli birey grupları için destek ekipmanlarının kullanılmasını ve sağlanmasını da içerir.

4. MEVCUT DURUM ANALİZİ

4.1 DÜNYADA ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİĞİN MEVCUT DURUMU

Ülkemizde şehir içi ve şehirler arası ulaşım hizmetlerinin erişilebilirliğinin analizinden önce dünyadaki durumun analiz edilmesi önem taşımaktadır. Birleşmiş Milletler'in yürüttüğü 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi (SKH); kamu kurumlarına, belediyelere, ülkelere ve uluslararası topluma engellileri kapsayan kalkınmanın gerçekleştirilmesi için rehberlik edecek iyi bir taslak sunmaktadır. Sürdürülebilir kalkınma hedefleri içerisinde yer alan "SKH[1]" kodlu hedef, hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için şehirleri sürdürülebilir yapmayı amaçlamaktadır. Erişilebilir kentsel hareketliliğin ve toplu taşıma ağlarının geliştirilmesi, vatandaşların yaşam kalitesinde kalıcı iyileşmeler sağlamaktadır. Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme, SKH 11'in kapsadığı konularla ilgili, özellikle şehirleri, engelli kişileri diğer insanlarla eşit şekilde kapsayıcı hale getirmeye ilişkin çeşitli hükümler içermektedir. Bu hedef, engelli kişiler için yol güvenliği, toplu taşıma ve ulaşım altyapısını iyileştirmeyi de taahhüt etmektedir.

Bugün dünya nüfusunun %15'i engellilerden oluşmaktadır. 2050'ye kadar bu nüfusun 1 milyar kişiye ulaşacağı öngörülmektedir[2]. Erişilebilirlik sisteminin eksikliği, hareket kabiliyeti kasıtlı durumdaki insanların, okula veya üniversiteye gitme fırsatı, iş bulma, sağlık hizmetlerine ulaşma ve genel olarak kamusal yaşama dahil olma gibi süreçlerde yaşadıkları engellerden kaynaklanmaktadır. Gelişmekte olan

1 WHO/World Bank, 2011; The Inclusion Imperative: Towards Disability-inclusive and Accessible Urban Development.
2 UNICEF, (2015) Global Initiative on Out-of-school children.

ülkelerin çoğunda, 10 engelli çocuktan 9'u okula gidememekte ve çalışma çağındaki veya çalışmaya istekli engelli kişilerin %80'i işsiz durumda bulunmaktadır[3] [4].

Dünyadaki birçok şehir, erişilebilir bir toplu taşıma sistemi oluşturmak için çalışmaktadır. Bazı toplu taşıma ağları tamamen erişilebilir durumdadır ve birçoğu da tamamen erişilebilir toplu taşıma hizmeti sunmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda karar vericiler en yeni teknolojileri sisteme entegre ederek (en eski örnek olarak; alçak tabanlı otobüsler) yeni düzenlemeler sunmaktadırlar. Toplu taşıma sektörü, performansı iyileştirmek ve tüm yolculara kaliteli bir hizmet sunmak için sürekli çaba göstermektedir. Merkezi yönetim ve yerel yönetimlerden aktif destek ve sürdürülebilir finansman dahil gerekli kaynaklara erişim, uzun vadeli altyapı çalışmalarının ve filo yenilemelerinin başarılı bir şekilde uygulanmasında kritik bir faktördür.

Dakar (Senegal)'de 2014'den bu yana yürütülen erişilebilirlik programı kapsamında, engelli rampası ve öncelikli koltukları olan otobüs sayısı arttırılmış, otobüs şoförlerine erişilebilirlik eğitimi verilmiş ve bilet gişelerinde engelli çalışanlar istihdam edilmiştir [5].

Nairobi (Kenya)'da şehir içi toplu ulaşımda kullanılan minibüslerin (matutu) sürücülerine hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ihtiyaçları hakkında farkındalık eğitimi verilmiştir. Aynı zamanda eğitim programı kapsamında, hükümet ve paydaşların erişilebilirlikle ilgili bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı teşvik edilmiştir [6].

Laos'da 2008-2016 yılları arasında yapılan erişilebilirlik programı kapsamında, Tuk-Tuk[7] sürücülerine erişilebilirlik eğitimi verilmiştir. Sürücülerden alınan geri dönüşüm sonucunda da bir rehber hazırlanmıştır.

Johannesburg (Güney Afrika Cumhuriyeti)ta, Rea Vaya metrobüs siteminde kullanılan otobüs ve duraklar hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için tamamıyla erişilebilir yapılmak adına bir pilot uygulama yapılmıştır. Tam erişilebilirlik çalışmaları kapsamında yapılan pilot çalışmaya göre; bağlantı noktalarına rampa sistemleri, işitme engelliler için istasyonlarda farklı dillerde elektronik değişken mesaj sistemleri, pencere yüksekliği tekerlekli sandalye kullanıcılarına göre ayarlı bilet gişeleri, durak platformlarının ve otobüs kapılarının birbiriyle aynı seviyeye gelecek şekilde oluşturulması gibi çalışmalar yapılmıştır [8].

Sao Paulo (Brezilya)'da birçok erişilebilir özellik düşünülerek yeni bir sürücüsüz metro sistemi tasarlanmıştır. Yapılan proje;

- Görme engelli kişileri tehlike konusunda uyarmak ve yön yardımı sağlamak için dokunsal asfaltlama,
- Açık tabela,
- Modern net aydınlatma,
- Yardım sağlayabilen iyi eğitimli personel,
- Yürüyen merdivenler ve asansörler, trenler ve platformlar arasındaki kapılar,
- Tren ve platform arasında minimum boşluk, hareket kabiliyeti kısıtlı kişiler için öncelikli oturma yeri,
- Tekerlekli sandalye kullananlar için ücret kapıları ve

3 UNICEF, (2015) Global Initiative on Out-of-school children.
4 International Labour Organisation (2007) The Employment Situation of People with Disabilities: towards improved statistical information.
5 https://hi.org/sn_uploads/document/190518-sdgs_uitpHI_LEAFLET_LRes.pdf
6 https://hi.org/sn_uploads/document/190518-sdgs_uitpHI_LEAFLET_LRes.pdf
7 Yerel bir toplu taşıma aracı
8 https://www.reavaya.org.za/

- Yolcuların içinde serbestçe hareket edebilmesi için tamamen birbirine bağlı vagonlar

Gibi birçok erişilebilir faaliyeti içermektedir [9].

Curitiba (Brezilya)'da tekerlekli sandalye kullanıcıları için tüm otobüs duraklarının rampalı veya asansörlü platformlara sahip olması hedeflenmektedir [10].

Singapur ulusal taşımacılık kurumu ve bir teknoloji şirketi tarafından Ocak 2019'da hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere yönelik yardım teknolojileri ile ilgili bir deneme projesi başlatılmıştır. Projenin amacı, engelli kişilere yolculuklarını daha iyi planlamalarına ve yönetmelerine olanak tanıyan gelişmiş bilgi ve iletişim teknolojilerini sağlamaktır. Araştırmaya dayanarak, kullanıcıların üç yeni özelliğe odaklanması düşünülmüştür:

- Duraklarda harici sesli anonslar ve dahili anonslar,
- İşitme cihazı olan kişiler için T-döngüsü aracılığıyla yerleşik duyurular,
- Sürücüye kişiselleştirilmiş yolculuk rehberliği ve iletişim sağlayan bir cep telefonu uygulaması [11]

Rennes (Fransa)'da 50'den fazla engelli derneğinin önerileri dikkate alınarak Handicap 35 ismiyle bir proje başlatılmıştır. Bu proje sonucuna göre; A metro hattı bütün engelli türleri için tamamen erişilebilir olmuştur. Yeni kurulan B metro hattının ise aynı standartları sağlaması düşünülmektedir. Bütün otobüsler ve otobüs duraklarının tekerli sandalye kullanan bireyler için erişilebilir olması sağlanmıştır. Bu bağlamda duraklar, bluetooth bağlantılı bir akıllı telefon uygulaması veya uzaktan kumanda tarafından istendiğinde görüntülenen bilgileri yüksek sesle okuyabilen yolcu bilgilendirme terminalleri ile donatılmıştır. Ayrıca, hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için rezervasyon üzerine kapıdan kapıya ulaştırma sağlayan özel bir hizmet başlatılmıştır [12].

Prag (Çekya), 90'lı yılların ortalarından beri tüm toplu taşıma araçlarının erişilebilirliğini sağlayan bir elektronik sistem kullanmaktadır. Bu sistem, yaklaşan araçların sayısını ve varış noktasını bildirmekte ve böylece otobüs/tramvay durağında bekleyen görme engelli kişilerin bilgilendirilmesi sağlanmaktadır. Prag'ın toplu taşıma araçlarının tüm insanlar için erişilebilir olduğundan emin olmak için, Prag Toplu Taşıma Şirketi ve görme engelliler derneği üyelerinden oluşan bir belediye çalışma grubu oluşturulmuştur. Bu çalışma grubu, erişilebilirliği sağlamak için stratejik bir rapor hazırlamıştır [13].

Lüksemburg, erişilebilirliği sağlamada bireyin engelliliğine odaklanmak yerine "özel ihtiyaçlar" kavramından yararlanmaktadır. Erişilebilirlikle ilgili yapılan önemli iyileştirmelerden ikisi, geçişlerde sesli sinyallerin tanıtılması ve tekerlekli sandalye kullanan kişilerin erişimini arttırmak için alçak tabanlı otobüslerin kullanılmasıdır. Ayrıca, insanları evlerinden şehre taşıyan ve tekerlekli sandalye kullananlara indirimli ücret imkânı sunan bir minibüs hizmeti de bulunmaktadır. Bunlara ek olarak Lüksemburg, farkındalık arttırma haftaları da düzenlemektedir. Görme engelli bireyler, turistler ve genel olarak toplu taşıma kullanıcıları için de otobüs duraklarındaki otobüs varışları hakkında bilgi sağlayan "iBeacon" uygulaması bulunmaktadır.

9 https://www.worldbank.org/
10 https://thecityfix.com/
11 https://www.lta.gov.sg/content/ltagov/en.html
12 https://www.euractiv.com/
13 https://www.eltis.org/

Moskova (Rusya) Metrosu Yolcu Hareketliliği Merkezi, metro personeli için iletişim eğitimiyle evrensel hareketliliği ele almış ve 2017'den başlayarak, 15 uzman görme ve işitme engelli kişilerle etkileşim kurma eğitimi almıştır [14].

Delhi (Hindistan)'de metro istasyonlarında erişilebilirliği geliştirmek için örnek bir istasyonda bir dizi özellik tasarlanmıştır. Bunlar arasında; işaretlenmiş park alanları, kılavuz yollar ve uyarı şeritleri, farkedilebilir renkli iç mekânlar, erişilebilir otomatik ücret toplama sistemleri, yürüyen merdivenler, asansörler ve vagonun içinde tekerlekli sandalyeler için ayrılmış alanlar bulunmaktadır. Ayrıca, tabelaları iyileştirmek, bilet gişe yüksekliklerini düşürmek, görme engelli kişileri yönlendirmek için farklı ses sinyalleri kullanmak, vagon ile platform ve tuvaletler arasındaki yatay ve dikey boşlukları kapatmak için geçiş rampaları oluşturmak ilave iyileştirme önerileri arasında yer almaktadır [15].

Rogaland (Norveç)'de erişilebilir modern tekne hizmetleri için bir proje geliştirilmiştir. Bu proje, dokunsal işaretler, tasarım ve bilgiyi iletmek için renkler ve sesli bilgi için indüksiyon döngüleri ile tekerlekli sandalye ile erişilebilen üç yeni yolcu sürat teknesinin tasarımına odaklanmaktadır. Hizmet kullanıcılarının olumlu geri bildirimlerinin bir sonucu olarak, aynı tasarım daha sonra Oslo ve Nesodden arasındaki banliyö teknesi hizmeti için de seçilmiştir [16].

14 https://www.uitp.org/
15 https://www.ids.ac.uk/projects/evidence-on-demand/
16 Frye, A., & Golden, S. (2013). Mediate—Methodology for Describing the Accessibility of Transport in Europe: Good Practice Guide. D3, 3, 19.

Aşağıda da çeşitli uygulamalar verilmektedir.

ŞEKİL 1: Erişilebilirlik Çalışma Grubu (Burlington, ABD- Victoria, Kanada)

ŞEKİL 2: Havaalanına Ulaşım Hizmeti Sağlayan Erişilebilir Taksi-Barselona'da Erişilebilir Taksi Hizmeti

ŞEKİL 3: Havaalanlarında Karşılama Noktaları- Heathrow Havalimanı / Madrid Adolfo Suarez Havaalanı

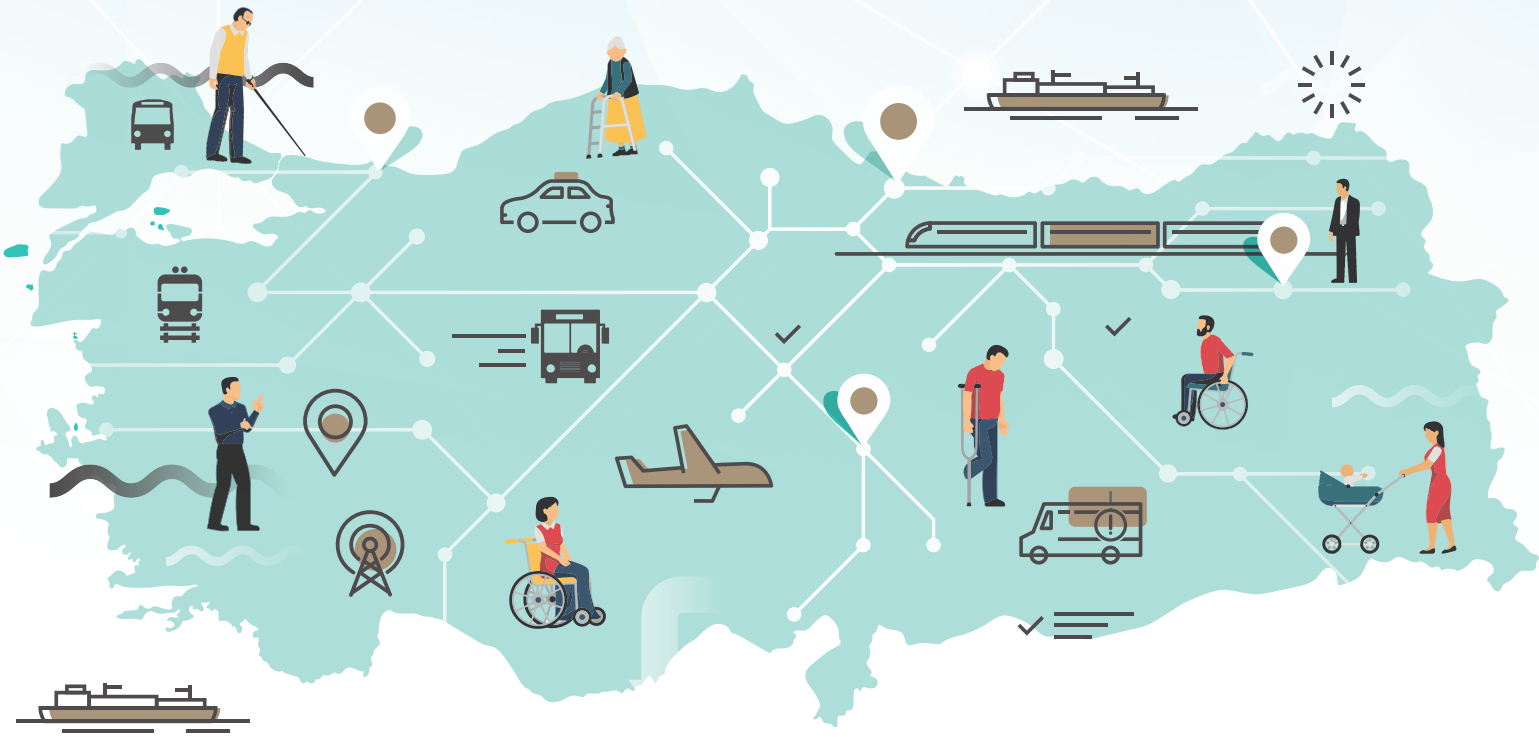

4.2 TÜRKİYE'DE ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİĞİN MEVCUT DURUMU

Türkiye'de erişebilirlik ile ilgili yasal zemin mevcut olmak ile birlikte, ülkemiz uluslararası anlaşmalara da taraftır. Oluşturulan yasal zemin ile ülkemizde hizmet kalitesi ve genel anlamda erişebilirlik alanında bir iyileşmenin varlığından bahsedilebilmektedir.

5378 Saylı Engelliler Hakkında Kanun, Türk Standartları (3.2 numaralı başlık altında "Ulaşım Sektöründeki Erişilebilirliğe İlişkin Türkiye Standartları" isimli tabloda belirtilen), 2006 Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme, AB düzenlemeleri ve araç standartları ile sektör yönetmelikleri ve tüzükleri dahil olmak üzere pek çok kanun ve hukuki metin kabul edilmiştir.

Bunun bir sonucu olarak, pek çok kamu idaresi, işletmeci ve paydaş erişilebilirlik koşullarını kendi kurumları, altyapıları ve hizmetleri içerisine dahil etmiştir. İlgili çalışmalar sonucunda ise erişilebilirlik- genel anlamda- yabancı bir terim olmaktan çıkmış ve pek çok paydaşın dikkate aldığı bir kavram haline gelmiştir. Uygulamada, mevcut durumun yukarıda bahsi geçen mevzuatın tüm gerekliliklerine uymadığı görülmekle birlikte; 10-15 yıl öncesine kıyasla çok daha iyi olduğu ve iyileşmelerin artan bir şekilde devam ettiği görülmektedir.

Erişilebilirlik; işlevsel olarak karışık, sosyal olarak hassas ve genel itibariyle önemli bir konu olduğu için yapılan çalışmalar neticesinde; teknik, kurumsal ve sosyo-ekonomik bağlamlarda önemli ilerlemeler kaydedilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda yapılan çalışmalar ile ilgili süreçte; ülkemizdeki ulaşım hizmetlerinin erişilebilirliğinin mevcut durumunun tam fotoğrafını çekmek üzere saha çalışması, çeşitli

anketler ve görüşmeler düzenlenmiştir. Tüm analizler, kalkış -varış noktası bakış açısıyla yapılmıştır. Bir diğer deyişle başarı, ulaşım zincirinin farklı elemanlarının erişilebilirliğinin büyüklüğü ile ölçülmüştür.

Erişebilirlik alanında Türkiye'deki mevcut durumun yansıtılabilmesi için; Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) koordinasyonunda belediyeler ile görüşülerek anket çalışması gerçekleştirilmiş ve mevcut durumun fotoğrafı ortaya konulmuştur.

Çalışma kapsamında, 30 büyükşehir ve 51 il belediyesi olmak üzere 81 belediyeye vermiş oldukları ulaşım hizmetlerinin erişilebilirlik kriterlerine uygunluğu ile ilgili anket soruları yöneltilmiş ve görüşleri alınmaya çalışılmıştır. Yapılan bu görüş talebine istinaden de 23 büyükşehir ve 29 il belediyesinden dönüşler gerçekleşmiştir. Türkiye'deki en yoğun nüfusun bulunduğu İstanbul' un verileri web sitesi üzerinden derlenerek sonuçlara yansıtılmıştır. İstanbul dahil anket sonuçlarının yansıttığı belediyeler, Türkiye nüfusunun %72'sine hizmet vermektedir.

Gelen veriler ve derleme çalışması incelendiğinde; ülkemizdeki şehir içi toplu taşıma hizmetlerinde kullanılan belediye otobüslerinin %82'sinin, özel halk otobüslerinin %86'sının, minibüslerin %14'ünün, dolmuşların ise %7'sinin engelli erişimine uygun olduğu görülmüştür. Okul ve personel taşımacılığında kullanılan servis araçlarının da %4'ünün engelli erişimine uygun olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, ticari taksilerin de sadece %4'ünün engelli erişimine uygun olduğu görülmüştür. Sonuçların özeti Şekil 4'de verilmektedir.

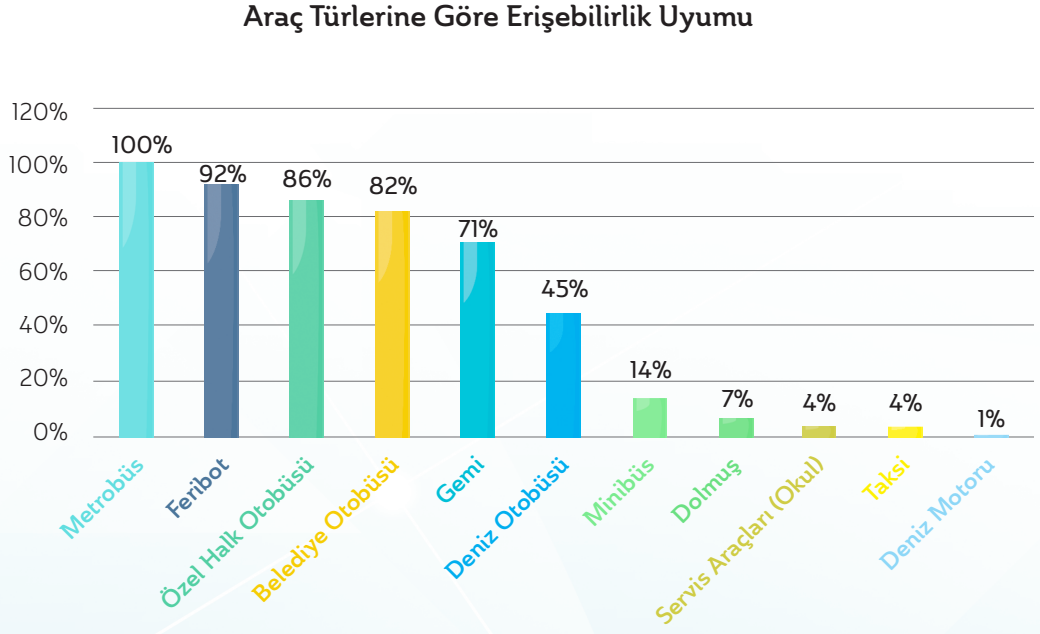

ŞEKİL 4: Araç Türlerine Göre Erişebilirlik Uyumu

Yapılan değerlendirmelerde, lastik tekerlekli toplu taşıma araçlarının duraklarının %12'si görme engeline sahip bireyler için yön bulma yardımına sahip olduğu ve bu durakların %16'sında da engellilere uygun yaya yolu ve kaldırımlarının bulunduğu görülmüştür. Ayrıca belediyelerin yapmış oldukları çalışmalarda teknolojik imkânları da kullanarak mevcut durakları engelli erişimine uygun hale getirmeye çalıştığı görülmüştür. Şekil 5 ve Şekil 6 'da terminallerin/durakların/istasyonların uyumu ile ilgili anket sonucu verilmektedir.

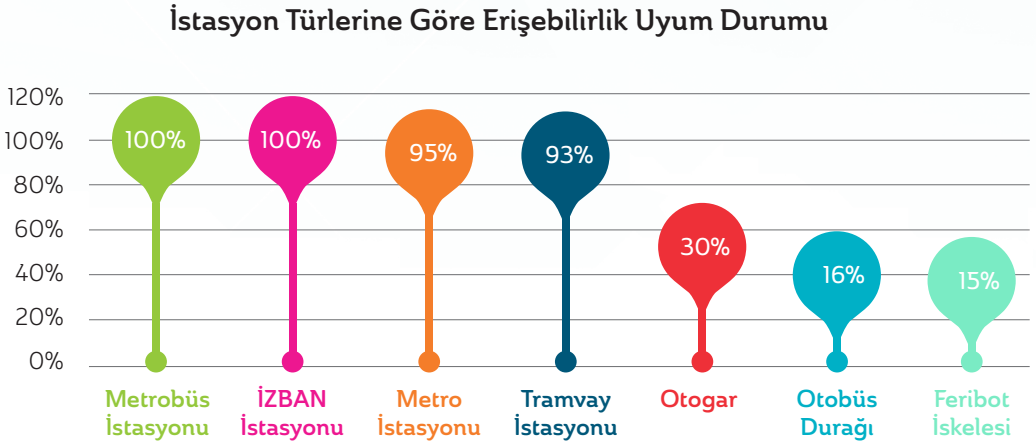

ŞEKİL 5: Terminal/Durak/İstasyonların (Otogar, tramvay istasyonu, metro istasyonu vb.) Erişilebilirlik Gerekliliklerine Uyumu

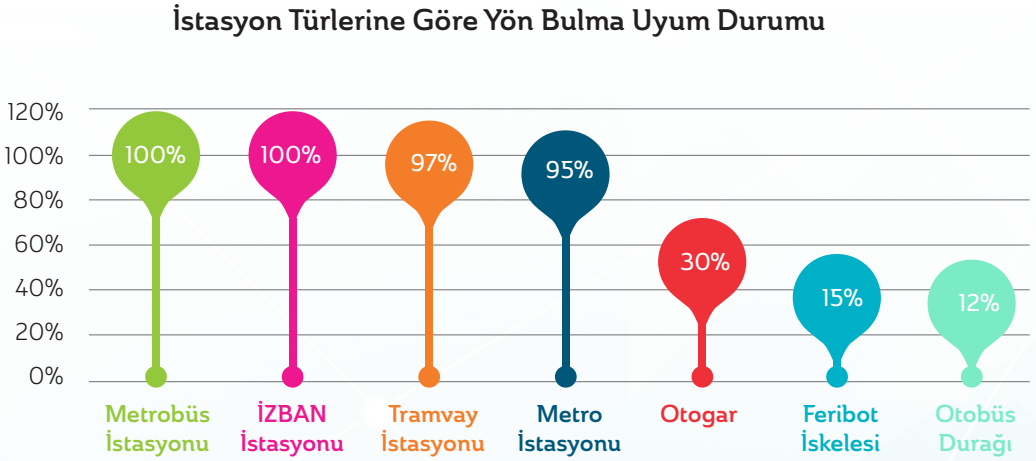

ŞEKİL 6: Terminaller/Duraklar/İstasyonların Görme Engeli veya Kısmi Görme Engeline Sahip Bireyler İçin Yön Bulma Yardımı Uyumu

Yapılan anket çalışmasının diğer sonuçlarına bakıldığında ise:

Deniz taşımacılığında kullanılan feribotların %92'sinin, gemilerin %71'inin, deniz otobüslerinin %45'inin ve deniz motorlarının %1'inin engelli erişimine uygun olduğu görülmüştür. Ayrıca, bu araçlara erişimde kullanılan iskelelerin sadece %15'inin engelli erişimine uygun olduğu da görülmüştür.

Tramvay istasyonlarının %97'sinin, metro istasyonlarının %95'inin, Metrobüs ve İZBAN istasyonlarının tamamının, engelli erişimine uygun oldukları elde edilen veriler doğrultusunda anlaşılmaktadır.

Şehirlerarası yolcu taşımacılığında kullanılan otogar ve ara durakların %30'unun görme engeline sahip bireyler için yön bulma yardımına sahip olduğu ve engellilere uygun yaya yolu ile kaldırımı bulunduğu tespiti yapılmıştır.

Belediyelerce işletilen otoparkların tamamında engellilere tahsis edilmiş araç park alanlarının mevcut olduğu görülmüştür.

4.2.1 Güçlü Yanlar ve İyileştirme Alanları

TÜBİTAK TÜSSİDE ile işbirliği içerisinde, paydaş temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen odak grup toplantılarında alınan görüşler doğrultusunda, ülkemizde erilişebilir ulaşımın mevcut durumda sahip olduğu güçlü yanlar ve gelişime açık alanlar, stratejik amaçlarla ilişiklendirilerek aşağıdaki şekilde tablo haline getirilmiştir.

TABLO 4: Güçlü Yanlar

SN	Tespitler	İlgili Amaç
1	Havayolunda yapılması istenilen tasarım ve değişliklere hızlı uyum sağlanabilmesi	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
2	Türkiye'nin ulaşım alt yapısının ve üst yapısının yenileniyor olması ve yeni yatırımların erişilebilirliğe uygun yapılıyor olması	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
3	Havalimanları terminal binalarının standartlara uygun olması (SHT-Engelsiz Projesi, Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği ve Engelli hizmetleri kapsamında yapılan Projeler ile)	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
4	Ülkemizde erişilebilirlik yönünden Hava Ulaşımı Sektöründeki uygulamaların çok başarılı olması	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
5	Ulusal düzeyde kulllanılacak entegre tek kart uygulamasının çalışılmış ve uygulamaya hazır halde olması	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
6	Teknolojik imkânların kullanılarak; istasyon, durak, terminal vb. alanlarda engelli bireylerin hareketini kolaylaştırmaya yönelik çalışmaların yapılması	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
7	İnşaat sektörümüzün kalitesinin dünya genelinde ön sıralarda olduğu düşünüldüğünde, engellilere yönelik erişilebilir ulaşımlarla ilgili ulaşım altyapısı ve üst yapısı hususunda; tasarım, proje ve imalatların istenilen kalitede yapılabilme imkân ve kabiliyetimizin mevcudiyeti	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
8	Yeni yapılan ve yapılacak projelerin tasarımlarında standartlara uygun, engelliler ile ilgili mevzuatlar çerçevesinde erişilebilir ulaşımın dikkate alınarak yapılması (Otopark alanlarında engelliler için uygun park alanlarının ayrılması, vs.)	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
9	Mevcut durumda ülkemizde; altyapı, üstyapı ve araç filolarında kayda değer erişilebilirlik iyileştirmeleri yapılması ve bu bilincin yetkili olan ilgili kurum ve kuruluşlarda kuvvetli bir şekilde var olması	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
10	Erişilebilirlikle ilgili kamu ve özel sektörde oluşan bilinçle gerek yaşam alanlarında gerek konutlarda gerekse de park ve caddeler ile ulaşım araçlarında gerekli düzenlemelerin yapılıyor olması	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
11	Toplu ulaşımda kullanılan araçların büyük çoğunluğunun engelli erişime uygun olması ve uygun olmayanlar ile ilgili uyumlandırma çalışmaların devam etmesi	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
12	Ülkemizde ulaşımda erişilebilirlikle ilgili yol gösterici ve düzenleyici nitelikte mevzuat, yönetmelik ve standartların bulunması.	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
13	Ülkemizde engellilerin haklarının korunması açısından ilgili uluslararası sözleşmeye taraf olunması ve ulusal mevzuat düzenlemelerinin yapılmış olması (Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme) (5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun)	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
14	Havayolu ve demiryolu toplu taşımacılığı başta olmak üzere taşımacılıkta kamunun payı dikkate alındığında gerekli düzenlemelerin daha kolay yerine getirilebiliyor olması	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ

SN	Tespitler	İlgili Amaç
15	Deniz ulaşımında (yolcu gemilerinde) erişilebilirlik ile ilgili uluslararası normların (IMO ve AB) bulunması	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
16	Özel gereksinimli bireyler ile ilgili uluslararası mevzuatın gereğini yerine getirme çalışmalarının yapılabilmesi	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
17	Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formları ve binalara yönelik erişilebilirlik mevcut durumunu belirlemeye yardımcı Erişilebilirlik Değerlendirme Modülü (ERDEM)' nün mevcudiyeti	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
18	Cumhurbaşkanlığı ve üst düzey yönetim tarafından erişilebilirlik çalışmalarının sahiplenilmesi ve güçlü liderlik desteğinin sağlanması	FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI
20	Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formları ve binalara yönelik erişilebilirlik mevcut durumunu belirlemeye yardımcı Erişilebilirlik Değerlendirme Modülü (ERDEM)' nün mevcudiyeti	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
21	Cumhurbaşkanlığı ve üst düzey yönetim tarafından erişilebilirlik çalışmalarının sahiplenilmesi ve güçlü liderlik desteğinin sağlanması	FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI
22	Merkezi yönetim tarafından desteklenen erişilebilirlik politikalarının bulunması	FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI
23	Özellikle yeni yapılan tasarımlarda kamu ve özel sektörde erişilebilirliğin sağlanması konusunda gerekli adımların atılıyor olması	FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI
24	Engelli bireylerin erişilebilirlik konusunda bilinçlenmesi ve haklı taleplerini dile getirmeleri	FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI
25	Daha önce deniz ulaşımında erişilebilirlik konusunda çeşitli projelerin ("Engelsiz Denizler" vb. gibi) hayata geçirilmiş olması	FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI
26	Farkındalık düzeyi yüksek personelin olması	FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI
27	Ülkemizde erişilebilirlik konusunda toplumsal hassasiyetin yüksek olmasından dolayı bu alanda yapılacak çalışmalara katılım sağlama eğiliminin yüksek olması	KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ
28	Ülkemizde bilişim sektöründeki hızlı gelişmelerin, erişilebilirlik alanındaki iyileştirmeleri yapmaya olanak sağlaması	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
29	Erişilebilirlikle ilgi yeterli bilgi ve veriye sahip olunması	KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ
30	Erişilebilirlikle ilgili yetişmiş uzman personelin var olması	KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ
31	Erişilebilirlikle ilgili işleri yürütecek/düzenlemeler yapabilecek birimlerin mevcut olması	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
32	Engelliler ile ilgili sivil toplum örgütlerinin konfederasyon yapılanmasında bulunması	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
33	Erişilebilirlik ile ilgili tüm çalışmalarda STK kuruluşlarının daha etkin bir şekilde katılım sağlayabilmeleri; sorunların tespiti ile çözüm önerilerinin daha gerçekçi olarak oluşmasına fayda sağlaması	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ

4.2.2 Erişilebilir Ulaşım Stratejisinin Önceliklendireceği Gelişmeye Açık Alanlar

TABLO 5: Gelişmeye Açık Alanlar

SN	Tespitler	İlgili Amaç
1	Kültür varlığı olarak nitelenen alanlarda yapılacak erişilebilirlik düzenlemelerinin tarihi yapılardaki tarihi dokuya zarar verme ihtimali	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
2	Erişilebilirlik çalışmaları yapmak için bütçe ve planlama eksikliği	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
3	5378 sayılı Kanunun tam anlamı ile faaliyete geçirilmesi ve ikincil mevzuatta (Gemilerin Teknik Yönetmeliği, Erişilebilirlik Genelgesi İzleme ve Denetleme Formu (Gemiler) vb.) Muaf tutulan 17.01.2011 tarihi öncesindeki gemilerin de kapsama alınarak zorunlu hale getirilmesi	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
4	Her ulaşım modunda tesislerin (durak/istasyon vb.) hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için geliştirdiği erişebilirlik altyapısının, çeşitli sistemler üzerinden (mobil uygulama, web sitesi vb.) güncel verilerinin takip edilememesi	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
5	Yenilikçi destek teknolojilerinin ulaşımda erişilebilirliğin sağlanmasına ek olarak yetersiz kullanılması	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
6	Mevcut alt yapının ulaşımda erişilebilirliğin sağlanması için tam anlamı ile uygun olmaması	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
7	Ülkemizin her yerinde cadde ve sokaklarda kaldırımların işgalinin engellenememesi ile mimari yapısı ve standartı için daha fazla düzenlemenin yapılma ihtiyacı.	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
8	Ulaşım altyapısının ve araçların erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirilme ihtiyacı	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
9	Engelli WC'lerde butonlu sistemin olmaması	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
10	Turnikeli geçişlerde sensörlü açılır-kapanır kanatlı turnikelerin olmaması	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
11	Ulaşım araçlarında, Marmaray trenlerinde engelliler için ayrılan koltuklara ve alanlara erişilebilirliğin eksikliği	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
12	Toplu ulaşımda kullanılan araçların büyük çoğunluğunun engelli erişimine uygun olmasına rağmen uygun olmayanlar ile ilgili uyumlandırma çalışmalarının halen devam etmesi	ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ
13	Erişilebilirlik standartlarının tam anlamıyla uygulanmaması. Uygulamadan sorumlu paydaşlara yeterli bilgilendirme yapılmamış olması ile birlikte paydaşların bu konudaki eğitim eksikliği	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
14	Ulaşım sektöründe etkin bir şekilde işleyen, Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Mekanizmasının tüm kamu kurum ve kuruluşlarını kapsayacak şekilde kurulması ihtiyacı ve cezai erteleme uygulamasının varlığı	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
15	Tüm ulaşım modlarındaki paydaşların erişilebilirlikle ilgili internet standartlarına (W3C (AAA)) uyumlu hale getirilme ihtiyacı	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
16	Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği ile her ilde "Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Komisyonları" oluşturulmuş olmasına karşın, gemi denetim uzmanları ile koordineli olarak deniz ulaşımına yönelik yeterli izleme ve denetleme faaliyetleri icra edilmemesi, dolayısıyla uygulamadaki etkinliğin tespitine yönelik yeterli geri dönüş ve veri sağlanamaması	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
17	Yapılı çevre oluşturulma (bina, durak, açık alan, kaldırım, spor sahası gibi her türlü yapılı çevre) sürecinde erişilebilir olmayan yerlere de yapı izinlerinin verilebilmesi	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
18	Mevcut mevzuatların ve tüm kurum kuruluşlara ait yönetmeliklerin koordinasyonlu bir şekilde taranarak ihtiyaç duyulan güncellemelerin yapılması ihtiyacının bulunması	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
19	Özellikle demiryollarındaki bazı eski istasyonlardaki tescilli ve tarihi yapılardaki koruma nedeniyle, engellilere erişim kolaylığı getirilmesi gereken hususlarla ilgili tadilatlar için Kültür ve Turizm Bakanlığı' ndan alınması gereken izinlerin zorluğu	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ

SN	Tespitler	İlgili Amaç
20	Gerçekleştirilen iyileştirmeler ile ilgili "izleme, ölçme ve değerlendirme sisteminin" kurulması ihtiyacı	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ
21	İyi uygulamaların tanıtımının çeşitli iletişim mecralarında, özellikle TV kanallarında farkındalık ve empati çalışmalarının yaygınlaştırılma ihtiyacı	FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI
22	Ulaşımda erişilebilirlik farkındalığının ve gerekli teknik bilgilerin üniversitelerin ulaştırma ve lojistik, mimarlık ve tasarım, şehir ve bölge planlama gibi bölümleri başta olmak üzere ilgili tüm bölümlerinde müfredat içerisinde yer alma ihtiyacı. Ayrıca, erişilebilirliğin ve empatinin, geleceğin karar alıcı ve uygulayıcıları olan ilköğretim seviyesindeki öğrencilerin müfredatında da yer alma ihtiyacı	FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI
23	Ulusal düzeyde kulllanılacak entegre tek kart uygulamasının kullanıma sunulmamış olması	FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI
24	Erişilebilirlik ile ilgili TSE standartlarının ücretsiz olarak veya çok düşük ücretlerle satılarak herkesin erişebileceği şekilde yayınlanması ve yaygınlaştırılması ihtiyacı	FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI
25	Erişilebilirlik izleme ve denetleme anlamında; kamu kullanımına açık alanların ve toplu taşıma araçlarının mevcut durumunu göstermek için oluşturulacak bir internet sitesi üzerinden yayınlanması ihtiyacı	FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI
26	Hizmet sunucular da dahil olmak üzere, tüm kademelerde farkındalığın arttırılmasına yönelik çalışmaların yeterli seviyede olmaması	FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI
27	Ulaşımda mevcut altyapı ve araçların envanterinin oluşturularak geleceğe yönelik planlama faaliyetlerinde yol göstermesi amacıyla "Erişilebilir Ulaşım Veri Tabanı" oluşturulması ve bu bilgi sistemlerinin yaygınlaştırılması ihtiyacı	KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ
28	Liman Başkanlıklarında görevli gemi denetim personelinin; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın görev alanındaki spesifik bir uzmanlık alanı olan "erişilebilirlik" konusu hakkında yeterli eğitime sahip olmaması	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
29	Erişilebilirlikle ilgili belirli periyotlarla kurum personeline eğitim verilmemiş olması	KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ
30	Kamu ve özel sektörde yürütülen her türlü mimari ve kentsel hizmet çalışmalarının erişilebilir bir şekilde hayata geçirilmesi için, teknik elemanların erişilebilirlik konusunda bilgi ve bilinç düzeyinin arttırılmasına yönelik; özellikle teknik bilgi desteği talep eden belediyeler öncelikli olmak üzere tüm Büyükşehir Belediyelerinin de ilgili personeline erişilebilirlik konusunda teknik bilgilerin aktarılacağı eğitimlerin verilmemesi	KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ
31	Erişilebilirlik alanında uzman personel sayısının yeterli olmaması, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere hizmet verecek personel sayısının arttırılma ihtiyacı, erişilebilirlik eğitiminin standart bir eğitim haline getirilerek, sürdürülebilirliğinin sağlanması ihtiyacı. Ulaşım modlarında personel alımında erişilebilirlik eğitiminin zorunlu hale getirilmemiş olması	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
32	Tüm ulaşım modları arasında daha iyi bir entegrasyon ve kesintisiz seyahatler sunabilmek için modlar arasında gereklilik ve ihtiyaçlar hususundaki teknik kriterlerin güncellenmesi ihtiyacı	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
33	Kurumlararası yönetişimin iyileştirilmesi amacıyla sektör paydaşları arasında koordinasyonun geliştirilmesi ihtiyacı. Ulaşım sektöründe uygulayıcıların erişilebilirlik uygulamaları konusunda görev, yetki ve sorumluluk sınırlarının iyi belirlenmemiş olması	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
34	Maliyet konusunda hizmet/altyapı sağlayıcı ve üretici kurumlarla kamu idarelerinin bir araya geleceği çözümleyici platformların oluşturulma ihtiyacı	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
35	Erişilebilirlik alanında araştırma ve geliştirme yapacak mekanizmaların ve iyi uygulamaların teşvik edilmesi için çeşitli mekanizmalar geliştirilmesi ihtiyacı	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
36	Engelli ve yaşlı bireyleri temsil eden sivil toplum kuruluşlarının, ulaşım zincirinin her aşamasında sürece dahil edilme ihtiyacı (sadece hizmeti değerlendiren değil, onu geliştiren, tasarlayan paydaşların arasında daha fazla yer verilmesinin sağlanması)	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
37	Yapılacak çalışmalarda kullanılacak standartlara erişim imkânının yeterli düzeyde/kolaylıkta olmaması	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ
38	Memnuniyet anketleri ve mükemmellik analizleri ile uygulamaların ölçülebilirliğinin sağlanması ve geri bildirimlerin alınmasının belirli periyotlarla sık sık yapılması ihtiyacı	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ

4.3 ERİŞİLEBİLİR ULAŞIM STRATEJİSİNİN ÖNCELİKLENDİRECEĞİ SORUNLAR

Tespit edilen eksikliklerin ve zayıf yanların üstesinden gelmek için yapılması gereken önceliklendirmeler ve müdahalelerin nasıl yapılabileceği Erişilebilir Ulaşım Stratejisi çerçevesinde önemli konulardır. Ulaşıma bütünsel bir seyahat bakış açısıyla yaklaşıldığında (kalkış noktasından varış noktasına); birbiri ile bağlantılı farklı ulaşım modları kullanılarak kesintisiz ve erişilebilir bir seyahat gerçekleştirmenin nüfusun bazı kesimleri için oldukça büyük bir zorluk olduğu sonucuna varmak mümkündür.

Seyahate henüz başlamadan önceki sürecin nasıl işlediği konusunun önemi gözden kaçmaktadır. Ulaşım işletmelerinin veya belediyelerin internet sitelerinde veya "çağrı merkezlerinde" erişilebilir güzergâhlara dair güvenilir bilgilerin eksikliği dikkate alındığında fiziksel veya görme engelli bir birey için şehir içi veya şehirler arası bir seyahat planlamak son derece güçtür. Bu durum, altyapının uygun bir biçimde kullanılabilmesi ve bakımlarının yapılabilmesi için prosedür ve bilgi eksikliği olduğu anlamına gelmektedir. Buna ek olarak, ulaşım modlarının diğer ulaşım modları ile nasıl bağlantı sağlayacağına ilişkin bütünsel bir yaklaşım konusunda da eksiklik olduğu görülmektedir.

Tüm bu hususlarla ilişkili olarak da Strateji hedeflerinin ve eylemlerinin belirlenmesinde dayanak oluşturan sorunların arkasındaki temel boyutlar aşağıdaki gibi belirtilmiştir.

Yönetişim: Erişilebilirlik gündemi oluşturarak bunu geliştirecek ve ulaşım hizmetlerine erişilebilirliğin; hukuki, sosyal ve işlevsel gerekliliklerini sistemli bir şekilde uyumlaştıracak, planlanları tasarlayabilecek yeterli sayıda uzman birim genel olarak kurumlar (ulaşım işletmeleri, belediyeler, kamu kurumlar vb.) içerisinde bulunmamaktadır.

Ürünlerin kullanılması veya satın alınması için bulunan kamu ihalesi süreçlerinin çoğunda, yasalara uyum gereği koşuluna rağmen araçlar veya altyapı ihaleleri erişilebilirlik gerekliliklerini içermemektedir. Erişilebilirlik teknik standartları ile uyum, kamu ihalelerinde zorunlu olmasına rağmen erişilebilirliğin eksik olduğu durumlar yaşanmaktadır. Bu durum, uygun erişilebilirlik gerekliliklerini yerine getiremeyen büyük projelerin gerçekleştirilmesine neden olmaktadır. Sonuç olarak, projenin tamamlanmasından sonra verimsiz ve maliyetli çözümlerin ortaya çıkmasına neden olan uyarlamalar gerekmektedir.

Düzenlemelerin ve Standartların Uygulanması: Düzenlemelerin ve standartların uygulanmasına ilişkin olarak düzenleyici yürürlüklerin uygulanması hususu en büyük eksikliktir.

Kanun hükmünün uygulanmasına katkı sağlayabilecek yeterli sayıda ve nitelikte eğitimli personelin varlığı konusunda eksiklik söz konusudur. Düzenlemelerin yürürlüğe konmasında ilerleme kaydedilememekte ve dağıtım prosedürleri, teşvikler veya yürürlüğü kolaylaştıracak diğer yöntemler tutarlı olarak kullanılamamaktadır. Erişilebilirlik yasal uygulama süreçlerini ve bunların etkinliğini analiz etme kapasitesine sahip olan kurumların, denetim mekanizmasının, teknik ve akademik paydaşların daha fazla katılımına ihtiyaç vardır.

Özetle, yürürlükteki düzenlemelerde benimsenen yaklaşımın kamu farkındalığından eğitime, teknik ekiplerin oluşturulmasına, kılavuzluk sağlanmasına, uygunluğun izlenmesine veya yeterli yaptırımlara kadar farklı düzeylerde daha tutarlı ve etkili olması gerekmektedir.

Erişilebilirlik Eğitimi: Bu kapsamdaki yetersizlikler; belediyelere, üniversitelere ve kamu ile özel sektör işletmelerine kadar her düzeyde görülmektedir. Erişilebilirlik konusunda farklı birimlerde görev yapan uzmanlar eğitim müfredatına dahil edilmelidir. Bu, sadece üniversite düzeyinde (mimarlar, mühendisler, tasarımcılar) değil aynı zamanda usta, teknisyen gibi altyapının inşasında görev alan; bilet satıcıları, güvenlik personeli gibi ulaşım hizmetleri veren personel düzeyinde de olmalıdır. Eğitim; kamu kurumlarında, ulaşım işletmelerinde ve sektördeki diğer (kamu veya özel) şirketlerdeki idari düzeylere kadar ulaşmalıdır. Güvenlik hususlarının göz ardı edilemeyeceği gibi erişilebilirlikle ilgili alanlar da göz ardı edilmemelidir.

Kullanıcıların ve Kullanıcı Temsilcilerinin Katılımı: Engelli ve yaşlı bireyler; yaşadıkları hareketlilik sorunları ile ilgili tecrübelerini paylaşarak çözüm önerilerinin oluşturulmasına katkıda bulunabilirler. Bu nedenle, deneyimlerinin dikkate alınmasını sağlamak için katılımcı mekanizmaların oluşturulması gerekmektedir. Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin haklarını savunan kuruluşlar ve derneklerden oluşan güçlü bir yapının oluşturulması; doğru teknik tavsiyeler ile birlikte, yasal uygulama gündemini ileriye taşımak ve kendi ihtiyaçlarını ele alabilmek için yeterli ve pratik çözümler önermek adına anahtar unsur olarak ön plana çıkmaktadır. Bu anlamda da kullanıcılar ve dolaylı olarak etkilenenlerden geri bildirimler almak ve sürecin gelişimini alınan bildirimler doğrultusunda sağlamak önem arz etmektedir.

Bilgi ve Farkındalık: Yapılan anket çalışması ve gerçekleştirilen toplantılar doğrultusunda ilgili pek çok paydaşın, sadece erişilebilirlik koşullarının nasıl iyileştirilebileceği hakkında değil aynı zamanda uyum göstermek zorunda oldukları erişilebilirlik düzenlemeleri hakkında da herhangi bir bilgiye sahip olmadıkları sonucuna varılmıştır. Bu durum bir taraftan yaşlı ve engelli bireylerin ihtiyaçları ve yasalara uyma gerekliliği konularındaki farkındalık eksikliğini gösterirken diğer taraftan özellikle de uzun dönemli bir perspektiften bakıldığında sosyal ve özel faydalar konusunda da bilgi eksikliği olduğunu göstermiştir.

Teknolojinin Kullanımı ve Kalite Yaklaşımı: Erişilebilirlik iyileştirmeleri pek çok durumda yeni teknolojilerin kullanılması ile ilişkilidir. Hali hazırda seyahat planlamasındaki yeni gelişmeleri desteklemek için; hareket halinde bilgi sunma (uygulamalar), ek bilgi sistemleri (görsel-işitsel), renkli kodlama, hareketlilik araçları ve ilgili çözümler gibi bazı yaklaşımlar bulunmaktadır. Ayrıca, etkili ve daha kontrol edilebilir indirimli seyahat sistemine ek olarak entegre biletleme sistemleri de bu alandaki önceliklendirilmiş yaklaşımlar arasında yer almaktadır.

5. STRATEJİK VİZYON, AMAÇLAR VE HEDEFLER

5.1 EYLEM PLANININ VİZYONU

"Her adımda farklılıkları ortadan kaldıran bir ulaşım ağı oluşturmak"

5.2 EYLEM PLANININ STRATEJİK AMAÇLARI

Erişebilir ulaşım sisteminin vizyonu ile uyumlu olacak şekilde altı adet amaç belirlenmiştir. Belirlenen amaçlar çok farklı geliştirme alanı ihtiyaçlarını kapsayacak şekilde tespit edilmiştir. Bölüm kapsamında amaçlar verilmekte ve kapsamları özet olarak ifade edilmektedir.

1. Farkındalığının Arttırılması
2. Yönetişim Yapısının Güçlendirilmesi
3. Düzenleme ve Denetlemenin Güçlendirilmesi
4. Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi
5. Alt ve Üstyapılar ile Araçların Erişilebilirliğinin İyileştirilmesi
6. Modlar Arası Entegrasyonun Güçlendirilmesi

5.3 EYLEM PLANININ HEDEFLERİ

Eylem planının sonucunda erişebilirlik konusunda beklenen iyileşmelerin sağlanabilmesi için eylem planının hedeflerinin amaçlar ile uyumlu şekilde tarif edilmiş olması gerekmekte ve hedefler net olarak ifade edilmelidir. Hedefler plan kapsamında geliştirilmesi beklenen alanlar ile ilgili ve kapsamlı olmalıdır. Yapılan çalışmalar kapsamında 14 adet hedef belirlenmiştir.

1. Ulaşımda erişilebilirlik konusunda farkındalığın arttırılması
2. Ulaşımda erişilebilirlik konusunda koordinasyonun güçlendirilmesi
3. Ulaşımda erişilebilirlik düzenlemelerinde kaydedilen ilerlemenin izlenmesinin ve değerlendirilmesinin yaygınlaştırılması
4. İhtiyaç duyulan mevzuat ve standartların oluşturulması
5. Mevzuat ve standartlara uygunluğun sağlanması
6. Ulaşım hizmetlerinin erişilebilirliği hakkında verilerin bulunmasını sağlanmak
7. Ulaşımda erişilebilirlikle ilgili araştırma-geliştirme kapasitesinin geliştirilmesi
8. Ulaşım sektöründe erişilebilirlik mesleki ve farkındalık eğitimlerini yaygınlaştırarak sürüdürülebilirliğin sağlanması

9. Erişilebilirliği ulaşımda hizmet kalitesi kavramının öncelikli bir unsuru haline getirilmek
10. Erişilebilir ulaşımın dijitalleşme, teknoloji ve inovasyonla desteklenmesi
11. Erişilebilirliği arttırmaya yönelik plan ve projelerin tüm ulaşım sistemlerinde yaygınlaştırılarak, erişilebilir ulaşımın evrensel tasarımlar ve yeniliklerle desteklenmesi
12. Seyahat zinciri boyunca erişilebilir bilgi ve işaretlemenin sağlanması
13. Erişilebilir ve etkili biletlemenin tüm ulaşım ağında etkin hale getirilmesi
14. Entegre ulaşım modları ile kesintisiz ve erişilebilir seyahatin sağlanması

Strateji, ulaşım erişilebilirliğini geliştirmeye yönelik bu hedeflere ve vizyona ulaşmak için bir dizi eylem önermektedir. Ülkemizde mevcut erişilebilirlik durumunun analizinin sonucu olan bu Üst Düzey Hedefler (ÜDH)'ler, bir dizi toplantı ve çalıştayda, ulaşım sistemimizin kilit paydaşlarıyla işbirliği içerisinde tanımlanmıştır.

Önerilen hedefler genel nitelikte olup, belirli bir ulaşım moduna yönelik değildir; tüm ulaşım sistemini kapsamaktadır.

6. STRATEJİK HEDEFLERE ULAŞILMASINI SAĞLAYACAK EYLEMLER VE EYLEM PLANININ SÜREÇ ADIMLARI

"Eylem Planı", ülkemizin ulaşım sisteminde gerekli olan dönüşümü başlatarak ve uygulama için ulaşılması mümkün bir zaman çizelgesi belirleyerek "Erişilebilir Ulaşım Stratejisi"nin gerçekleştirilmesine giden yolda takip edilecek koordineli yaklaşımı sunmaktadır.

Sunulan eylemler, sistemlerin işlevleri, uygulamalar, politikalar ve prosedürlerin iyileştirilmesi ve teknik iyileştirmeler vasıtası ile gerekli değişimlerin sağlanmasıyla yaşlı ve engelli bireylerin ulaşım sistemlerini kullanımlarının maksimum düzeye çıkarılmasını ifade etmektedir.

Hizmetlerin işletilmesinde yapılacak tüm bu değişiklikler, yalnızca engelli bireylerin ihtiyaçlarını hedef almamalı; aynı zamanda söz konusu bireyler tarafından kullanılan destek ekipmanları ile ulaşım sistemlerinin entegrasyonunu sağlamalıdır.

ŞEKİL 7: Eylem Planı Özeti

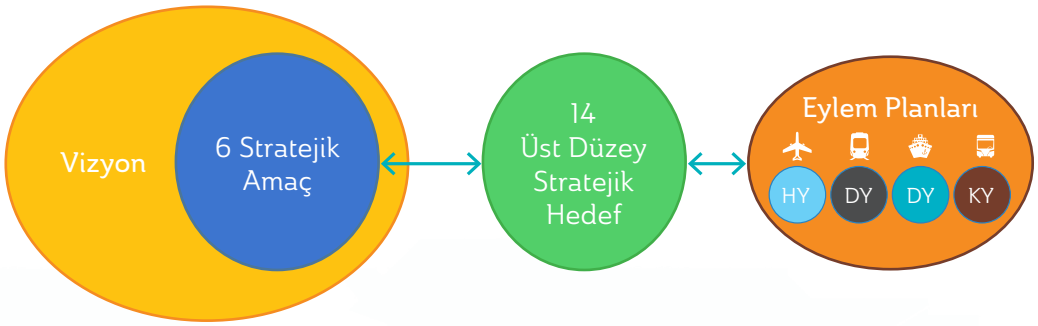

Eylem planı, stratejide belirlenen bir dizi üst düzey hedefe ulaşmak üzere tasarlanmıştır. Toplamda 14 adet olan Hedefler (ÜDH'ler), erişilebilirlik alanındaki eksikliklerin ele alınması kapsamında yönlendirici ilkeler olarak belirlenmiştir.

Ulaşımda erişilebilirliğe yönelik sektörel eylemlerde kaydedilen ilerlemelerin izlenmesi ve değerlendirilmesi, Bakanlığımız Strateji Geliştirme Başkanlığı'nın sorumluluğunda yürütülecektir. Aynı zamanda bu çalışma kapsamında her ulaşım modu için belirlenen eylemlerde kaydedilen ilerlemeler değerlendirilerek, düzenli aralıklarla raporlanacaktır.

Ayrıca, sektörel eylemlerin yanısıra, hareket kabiliyeti kısıtlı kullanıcıların ulaştırma hizmetlerinden faydalanmasına yönelik uzun ve kısa mesafe yolcu taşımacılığı hizmetlerinde yapılan planlamalar, sunulan hizmetler, altyapı çalışmaları ile bunların kullanım düzeyinin ölçülmesi, kıyaslanması ve takip edilmesini sağlamak amacıyla "Ulaşım Erişilebilirliği Veri Tabanı'nın" oluşturulması eylemi belirlenmiştir. Kurulacak sistem ile ülke çapında kıyaslanabilir bir veri tabanı oluşturulması sağlanacaktır.

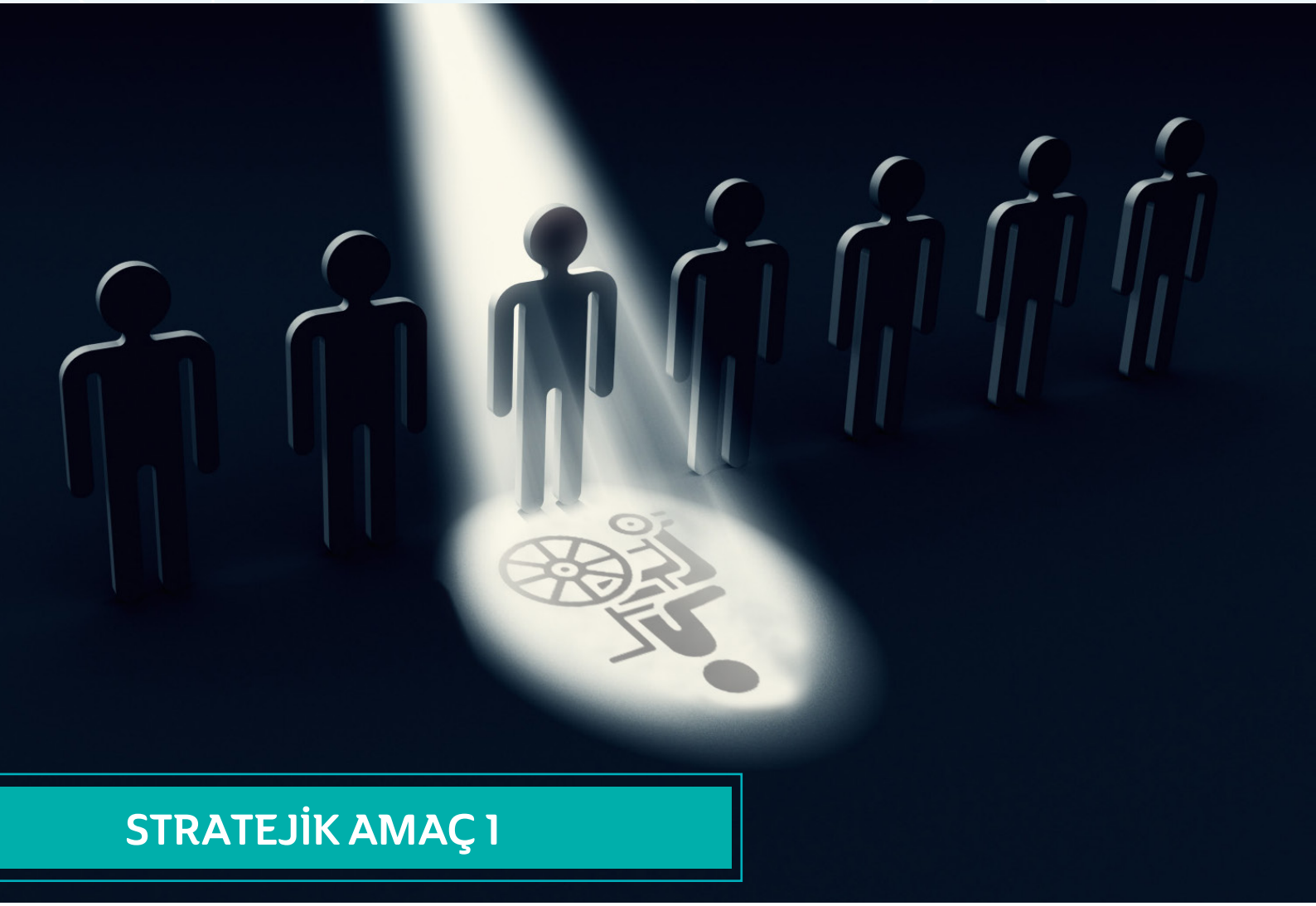

STRATEJİK AMAÇ 1

FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşım hizmetlerine erişimde karşılaştıkları engeller konusunda toplum genelinde bir hassasiyet bulunmasına karşın, erişilebilirlik koşullarının nasıl iyileştirilebileceği, ulaşımda erişilebilirlik konusunda engelli ve yaşlı bireylerin sahip oldukları haklar konusunda farkındalığın arttırılması ihtiyacı bulunmaktadır.

Ulaşımda erişilebilirlik konusunda toplum genelinde hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin toplumsal hayata katılımıyla ilgili gerekli zihniyet değişimini oluşturarak, hizmet/ürün sağlayıcılar tarafında farkındalık seviyesinin yükselmesi ile birlikte ürün ve hizmetlerin tasarımından uygulanmasına, destek hizmetlerinden geri bildirimlere kadar geniş bir yelpazede daha yüksek bir farkındalık düzeyinde kapsayıcı uygulamalar gerçekleştirilebilmesi amaçlanmaktadır.

STRATEJİK HEDEF 1.1: ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin tüm ulaşım modlarına erişilebilirliği konusunda farkındalığın arttırılması ve ulaşımda erişilebilirliğin engelli ve yaşlı bireyler özelinde ve toplum genelinde yaratacağı olumlu etkinin ilgili tüm ürün ve hizmet sağlayıcılar ve kamuoyunda algılanmasını sağlayacak çalışmaların planlanması, uygulanması ve sonuçları ölçümleyerek gerekli iyileştirmelerin yapılmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

KULLANICI FARKINDALIĞI VE TOPLUMSAL FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI (Eylem No:1.1.1)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Eylem kapsamında öncelikle tüm ulaşım türlerinde erişilebilirlik, iletişim ve farkındalık çalışmalarında uzmanlaşmış temsilcilerin biraraya geleceği bir çalışma grubu oluşturularak; hedef kitle, iletişim stratejisi, çalışmaların yürütülmesi ve ölçümlenmesi gibi konulara yön verilecektir. Ülke genelinde ulaşımda erişilebilirlik konusunda yaşanılan sorunlar ve hizmet sağlayıcıların bu konuda eğitimleri, algı ve davranışları gibi konularda bir araştırma gerçekleştirilecek ve ulaşımda erişilebilirlik farkındalığının mevcut durumu analiz edilecektir. Farkındalığı arttırma amacıyla eğitimler düzenlenirken aynı zamanda ilk aşamada oluşturulan çalışma grubu tarafından bir iletişim stratejisi belirlenerek bu kapsamda farkındalığı arttırma faaliyetleri düzenlenecektir. Sürecin sonunda, verilen eğitimler ve düzenlenen faaliyetler neticesinde toplum genelinde ve hizmet sağlayıcılar tarafından ulaşımda erişilebilirlik farkındalık düzeyi ölçümlenerek aradaki fark tespit edilecektir.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme
İyileştirilmesi Gereken Alan	Toplum genelinde ve hizmet/ürün sağlayıcılar tarafından hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere karşı sergilenebilen yanlış davranışlar ve empati eksikliğinin giderilerek, yolcu taşımacılığının erişilebilirliği konusunda farkındalığın arttırılması, iyileştirilmesi gereken bir husustur.

Eylem Adımı-1	**Tüm ulaşım türlerini kapsayan farkındalık arttırma faaliyetleri için bir yaygınlaştırma stratejisinin hazırlanması amacıyla çalışma grubunun oluşturulması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2021-4
Ölçüm Kriterleri	Ulaşımda Erişilebilirlik Farkındalığı Çalışma Grubu'nun oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Farkındalık seviyesiyle ilgili mevcut durum tespitinin yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler Belediyeler Türkiye İstatistik Kurumu
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3- 2022/2
Ölçüm Kriterleri	Ulaşımda erişilebilirlik mevcut durum tepiti çalışmasının tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı- 3	**Farkındalık arttırma ve iletişim stratejisinin hazırlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler Belediyeler Türkiye İstatistik Kurumu Medya kuruluşları ve ajanslar
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/3- 2022/4
Ölçüm Kriterleri	Ulaşımda erişilebilirlik farkındalık artırma stratejisinin tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 2

Eylem Adımı-4	Farkındalık arttırıcı eğitimlerin düzenlenmesi.
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfedrasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/2- 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Düzenlenen farkındalık arttırıcı eğitim çalışmalarına katılımcı sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2
Eylem Adımı-5	**Farkındalık arttırma faaliyeti için basılı ve görsel materyallerin ve içeriklerin tasarlanması ve üretilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Basın Müşavirliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları İletişim ve Reklam Ajansları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/3- 2022/4
Ölçüm Kriterleri	Yıllık farkındalık arttırma faaliyeti için hazırlanan ve üretilen materyal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2
Eylem Adımı- 6	**Sosyal medya aracılığıyla farkındalık arttırma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş birliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Basın Müşavirliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları İletişim ve Reklam Ajansları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/3- 2022/4
Ölçüm Kriterleri	Sosyal medyada düzenlenen farkındalık artırma faaliyetleri sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2

Eylem Adımı-7	**TV programları ve kamu spotları aracılığıyla farkındalık arttırma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Basın Müşavirliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları İletişim ve Reklam Ajansları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/3- 2022/4
Ölçüm Kriterleri	Farkındalık arttırma amaçlı hazırlanan TV programı ve kamu spotu sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2
Eylem Adımı-8	**Farkındalık arttırıcı faaliyetler (seminerler, çalıştaylar vb.) düzenlenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Valilikler Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Yükseköğretim Kurulu Medya Kuruluşları İletişim ve Reklam Ajansları Üniversiteler
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/4- 2023/4
Ölçüm Kriterleri	Yapılan Çalıştay-Seminer vb. çalışmaların sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2

Eylem Adımı- 9	**Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerle empati duygusunu ve farkındalık düzeyini arttıracak farkındalık deneyimi alanlarının terminallerde kurularak yaygınlaştırılmasının sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı
İş birliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler Belediyeler
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2- 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Terminallerde kurulacak farkındalık deneyim alanlarının sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-10	**Kamuoyu farkındalık çalışmaları sonuçlarının ölçümlenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye İstatistik Kurumu Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler Belediyeler Araştırma Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2023/4- 2024/4
Ölçüm Kriterleri	Farkındalık artış oranı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK AMAÇ 2

YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ

Yönetişim yapısının güçlendirilmesi; yeni nesil yönetim yaklaşımı ve katılımcı yönetimin yaygınlaştırılmasını ifade etmektedir.

Yeni yönetişim kurgusu; tüm paydaşların katılımının sağlanması, ilerlemenin bir sistem ile izlenmesinin sağlanmasını ifade etmektedir. Yönetişim yapısı ile yukarıdan aşağıya direktif oluşturulması değil tüm paydaşların katılımı ile gerçekleştirilebilir bir yapının kurulması hedeflenmektedir.

Ulaşımda erişilebilirlik stratejisinin etkili bir şekilde uygulanması için tüm paydaşların aynı amaç çerçevesinde hareket etmesini sağlamak amacıyla iyi bir erişilebilirlik yönetişimi gerçekleştirilmesi ve ulaşım sistemlerinde, bağlantı noktalarında; erişilebilirlik planlaması, tasarımı, uygulaması ve bakımı konularında işbirliği ve destek sağlanması önem arz etmektedir.

Ulaşımda erişilebilirlik kavramı; bilgi teknolojilerinden şehir planlamaya, sosyal politikalardan iletişime kadar çeşitli uzmanlık alanlarıyla ilgili bir kavramdır. Bu nedenle erişilebilir ulaşımda yapılacak planlamalar, düzenlemeler, uygulamalar ve denetim gibi konularda yönetişimin temel ilkeleri olan katılımcılık, işbirliği ve etkileşimin sağlanacağı koordinasyon çalışmalarının yapılması, bu stratejik amaç kapsamında ele alınmaktadır.

STRATEJİK HEDEF 2.1: ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA KOORDİNASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişilebilir ulaşım hizmetlerinden kolaylıkla ve yeterli seviyede yararlanabilmeleri için ilgili kamu kurum ve kuruluşları, valilikler, belediyeler, özel sektör işletmeleri, akademik kurumlar ve sivil toplum kuruluşları ve diğer bütün paydaşlar ile güçlü bir koordinasyon ve etkin iletişim sağlayacak bütünsel ve uygulanabilir kararlar alıp uygulamaya geçirebilecek, yasal dayanağı olan bir kurulun oluşturulması ve erişilebilirlik birimlerinin yerel yönetimlerde yaygınlaştırılması, stratejik hedef olarak belirlenmiştir.

ERİŞİLEBİLİR ULAŞIM KONULARINDA; PLANDA YER ALAN EYLEMLERİN UYGULANMASINI SAĞLAYACAK, YETKİLENDİRİLMİŞ, BAĞLAYICI KARAR ALAN KOORDİNASYON KURULUNUN OLUŞTURULMASI (Eylem No:2.1.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Tüm ulaşım sektörlerinde erişilebilirlik faaliyetlerinin ülke çapında bütünsel bir bakış açısıyla yürütülebilmesi amacıyla; öncelikle ilgili kurumlardan paydaşların biraraya geldiği, kilit kararlar alıcı, yaptırım gücüne sahip ve uygulamaları koordine edici nitelikte bir koordinasyon kurulu oluşturulacaktır. Paydaşlar arasından belirlenecek temsilcilerin katılımıyla mevcut eylem planı ve ulaşımda erişilebilirlik uygulamalarını hayata geçirmek ve ulaşımda erişilebilirlik konusunda yerel ve ulusal düzeyde koordinasyon sağlamak amacıyla bağlayıcı kararlar alarak uygulanmasını sağlayacak nitelikle bir kurul oluşturularak devamlılığı sağlanacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5393 Sayılı Belediye Kanunu 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Ulusal ve yerel düzeyde, ulaşımda erişilebilirlik faaliyetlerinin etkin bir şekilde koordinasyonunun sağlanarak yönetişimin iyileştirilmesi, erişilebilirlik konusunda alınan kararların uygulanabilmesi açısından önem arz etmektedir. Bu bakımdan değerlendirildiğinde yönetişimin güçlendirilmesi hususu iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı-1	Ulaşımda Erişilebilirlik Koordinasyon Kurulu'nun oluşturulması.
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Sosyal Politikalar Kurulu Cumhurbaşkanlığı Yerel Yönetim Politikalar Kurulu Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Millî Eğitim Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Türk Standartları Enstitüsü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/2- 2021/4
Ölçüm Kriterleri	Ulaşımda Erişilebilirlik Koordinasyon Kurulu'nun oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 2
Eylem Adımı-2	**Yerel yönetimlerde erişilebilirlik biriminin kurulması amacıyla düzenleme çalışması yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3-2023/1
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik birimi kurulan yerel yönetim sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK HEDEF 2.2: ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK DÜZENLEMELERİNDE KAYDEDİLEN İLERLEMENİN İZLENMESİNİN VE DEĞERLENDİRİLMESİNİN YAYGINLAŞTIRILMASI

Eylem planının başarı ile tamamlanabilmesi için sistematik bir takip mekanizmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu kapsamda hedeflere yönelik belirlenen eylemler ve eylem adımlarının başarı ile tamamlanabilmesi için bir sistem kurgusu oluşturulacaktır.

Takip sistemine ek olarak ilgili tüm paydaşların süreçlerden haberdar olabilmelerini sağlayacak ve katılımcı yönetimin temeli olan gerçekleşme durumları ile ilgili durum paylaşımları da eylem kapsamında gerçekleştirilecektir.

EYLEMLERİN İZLENMESİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ İLE ELDE EDİLEN SONUÇLARIN GERÇEKLEŞTİRİLMESİNİ TAKİP EDECEK; İZLEME, DEĞERLENDİRME VE PAYLAŞIM SİSTEMLERİNİN OLUŞTURULMASI (Eylem No: 2.2.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Uygulama aşamasında; eylem planı başarı kriterlerinin ve performans göstergelerinin hedef değerlere ulaşma durumlarıyla eylemlerin gelişim durumlarının dönemsel olarak ölçülmesi amacıyla öncelikle plandaki tüm eylemlerin takibi için tüm ulaşım türlerini kapsayan erişilebilir dijital performans izleme mekanizması aktif hale getirilecektir. Böylece tüm ulaşım modlarındaki erişilebilirlikle ilgili eylemlerin izlenmesi ve değerlendirilmesi sağlıklı bir şekilde yürütülebilecektir. Dijital erişilebilirlik performansı izleme mekanizması ile elde edilen verilerin analizi ve eylem adımlarının sonuçları hakkında edinilen bilgiler, düzenli olarak raporlanacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun
İyileştirilmesi Gereken Alan	Eylem planının sorunsuz tamamlanabilmesi için tüm eylemler ile ilgili farklı paydaşların gerçekleşme durumlarının izlenmesi gerekmekte ve bu gereksinim için sistem kurgusu ile oluşturulmuş bir izleme mekanizmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Eylem Adımı-1	**Eylemlerin takibi için tüm ulaşım türlerini kapsayan erişilebilir dijital performans izleme sisteminin aktif hale getirilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Bağlı İlgili ve İlişkili Kuruluşlar Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler TÜBİTAK TÜSSİDE Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları İlgili Tüm Eylem Planı Paydaşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-2 / 2021-4
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir dijital performans izleme sisteminin oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Eylem adımlarına ilişkin sonuçların raporlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Eylemlerden Sorumlu Paydaş Kuruluşlar
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı TÜBİTAK- TÜSSİDE Türkiye İstatistik Kurumu
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-4 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Dönemsel eylem planı sonuç raporunun oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 2

STRATEJİK AMAÇ 3

DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ

Ulaşım hizmetlerinin hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun hale getirilerek erişilebilirlik düzenleme ve standartlarının tüm ulaşım hizmetlerinde etkin bir şekilde uygulanması için düzenlenme ve denetim yapısının ihtiyaçları karşılaması ve güçlü olması önem arz etmektedir.

Bu çerçevede hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşımda erişilebilirlik gereksinimlerinin karşılanarak herkes için erişebilirlik temel ilkelerinin uygulanmasını sağlayacak; etkin, kapsayıcı, bütünsel düzenleme ve denetleme yapısının oluşturulması stratejik amaç olarak belirlenmiştir.

STRATEJİK HEDEF 3.1: İHTİYAÇ DUYULAN MEVZUAT VE STANDARTLARIN OLUŞTURULMASI

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin hareket alanını genişletirken uygulamada ortaya çıkacak ihtiyaçların karşılanmasına yönelik; dinamik ve ihtiyaçlara hızla cevap veren bir düzenleme sistemi oluşturulması, mevzuatta ve yayınlanan standartlarda yer almayan hususların belirlenerek düzenlenmesi hedeflenmektedir.

TİCARİ TAKSİLERİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİ İLE İLGİLİ MEVZUAT VE STANDARTLARIN OLUŞTURULMASI (Eylem No:3.1.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Ticari taksiler bireysel hareket güçlüğü yaşayan kişiler için kapıdan kapıya taşıma imkânı sunan, esnek ve diğer ulaşım modları arasındaki bağlantıları tamamlayan önemli bir işleve sahiptir. Ticari taksilerin erişebilirliğinin sağlanması ile hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler, ulaşım ihtiyaçlarının giderilmesine yönelik; zaman tarifesi, güzergâh gibi kısıtlar olmaksızın ulaşım gereksinimlerininin karşılanabileceği kendilerine özel alternatif bir ulaşım aracına sahip olacaklardır. Bu eylem kapsamında ticari amaçla kullanılacak taksilerin erişebilirliğinin sağlanmasına yönelik mevzuat ve standart çalışması yapılırken, aynı zamanda taksilerin erişebilir hale getirilmesine yönelik süreç de gözetilerek alternatif erişilebilir bireysel araçların kullanımına yönelik düzenlemelerin yapılması amaçlanmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme Direktif Önerisi (Avrupa Erişilebilirlik Yasası) 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5216 Sayılı Kanun 5393 Sayılı Kanun
İyileştirilmesi Gereken Alan	Mevcut taksilerle hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişebilirliğinin sağlanamadığı ve bu yönde erişebilir araçlara yönelik mevzuat ve standartlar olmadığı için erişebilir taksi ihtiyacının giderilmesine yönelik mevzut ve standart oluştulması önemli bir iyileştirme alanı oluşturmaktadır.

Eylem Adımı-1	**Taksilerin erişilebilirliği için TSE standartlarının oluşturulması.**
Sorumlu Kuruluş	Türk Standartları Enstitüsü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı- Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2- 2023/3
Ölçüm Kriterleri	Taksi erişilebilirliği standartlarının oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Taksi erişilebilirliği konusunun mevzuatla düzenlenmesine yönelik çalışmanın yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı- Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4- 2023/3
Ölçüm Kriterleri	Taksilerin erişilebilirliği ile alakalı mevzuatın oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-3	**Sadece hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin taşınmasına yönelik, taksi erişilebilirlik süreci tamamlanana kadar öncelikli ihtiyaç alanları belirlenerek, belirli sayıda alternatif erişilebilir bireysel taşımacılık araçlarının çalışmasına izin verecek mevzuat düzenleme çalışmasının yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Hazine ve Maliye Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) Terminal İşletmeleri
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3- 2022/2
Ölçüm Kriterleri	Çalışma izniyle ilgili yapılan düzenleme çalışmasının tamamlanması.
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ŞEHİRLERARASI OTOBÜSLERİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİ İLE İLGİLİ MEVZUAT VE STANDARTLARIN OLUŞTURULMASI (Eylem No:3.1.2)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem kapsamında hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin diğer bireylerle eşit koşullarda şehirlerarası otobüs hizmetlerinden faydanlaması amacıyla ilgili mevzuatla düzenlenmiş hususların uygulanmasına yönelik transfer aparatlarının yaygınlaşması için standart uygulama süreçlerinin tamamlanması amaçlanmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun, 4925 Sayılı Karayolu Taşıma Yönetmeliği 5393 Sayılı Belediye Kanunu 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere hizmet verecek şehirlerarası otobüslerin sayısını atırmak amacıyla gereksinim duyulan transfer aparatlarının kullanımının yaygın olmaması sebebiyle bu alanda yapılacak düzenlemeler iyileştirme alanı olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı	**Şehirlerarası otobüsleri erişilebilir hale getiren aparatların TSE tarafından onay sürecinin tamamlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Türk Standartları Enstitüsü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Şehirler arası Otobüs Terminal İşletmeleri
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/2- 2021/4
Ölçüm Kriterleri	Transfer aparatının onay sürecinin tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK ALANINDA İHTİYAÇ DUYULAN YENİ STANDART VE MEVZUATIN OLUŞTURULMASINA YÖNELİK GERİ BESLEME SİSTEMİNİN OLUŞTURULMASI (Eylem No:3.1.3)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylemin amacı; ulaşımda erişilebilirlik konusuna ilişkin ihtiyaç duyulan düzenlemelerin hızlı bir şekilde yapılabilmesi amacıyla dijital altyapıyla desteklenmiş mevzuat geri besleme sisteminin oluşturulmasıdır. Bu sistem sayesinde mevzuat oluşturma çalışmalarının daha sistematik ve katılımcı olması sağlanacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme
İyileştirilmesi Gereken Alan	Ulaşımda erişilebilirlik mevzuat ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik dinamik bir geri besleme sisteminin olmaması, yapılan düzenlemelerin katılımcılığını ve etkinliğini azaltmaktadır. Bu yönüyle ihtiyaçlara uygun düzenlemelerin yapılabilmesi için geri besleme sisteminin oluşturulması, iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı-1	**Paydaşların ihtiyaç duyulan mevzuat düzenlemeleriyle ilgili önerilerinin iletilebileceği bir platformun oluşturulması.**
Sorumlu Kuruluş	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre Şehircilik Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4- 2022/4
Ölçüm Kriterleri	Mevzuat düzenleme öneri platformunun oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Yolcu gemilerinin erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik; mevcut gemilerin dönüşümü ile ilgili alternatif teknolojilerin araştırılması ve uyum ile ilgili mevzuat düzenleme çalışmasının yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Denizcilik Genel Müdürlüğü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Gemi Mühendisleri Odası Türkiye Gemi İnşa Sanayicileri Birliği (GİSBİR) Türk Loydu
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3-2023/4
Ölçüm Kriterleri	Mevcut gemilerin dönüşümüne yönelik yapılan mevzuat düzenleme çalışmalarının sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

HAREKET KABİLİYETİ KISITLI BİREYLERİN ERİŞEBİLİRLİĞİNE YÖNELİK ÇALIŞMALARIN MEVZUATA UYGUN OLACAK ŞEKİLDE YEREL ULAŞIM ANA PLANLARI VE ULUSAL ULAŞIM ANA PLANLARI İÇERİSİNDE YER ALMASININ SAĞLANMASI (Eylem No: 3.1.4)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylemin amacı; kentlerin ve ülkelerin en üst düzeyde ulaşım strateji ve planlarını yansıtma niteliğinde olan ana plan çalışmalarında, hareket kabiliyeti kısıtlı bireyleri dikkate alan çalışmaların da yürütülmesine yönelik gerekli mevzuat düzenlemelerinin yapılarak erişilebilirlik kriterlerinin ana planlarda yer almasını sağlamaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5393 Sayılı Belediye Kanunu 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 11. Kalkınma Planı
İyileştirilmesi Gereken Alan	Erişilebilirlik kriterlerinin ulaşım ana planlarında ön koşul olarak yer alması iyileştirilebilir alan olarak belirlenmiştir.

Eylem Adımı-1	**Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişilebilirliğine yönelik çalışmaların yerel ulaşım ana planlarında yer almasıyla ilgili mevzuat düzenlemelerinin yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-2 / 2024-1
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik kriterlerinin yerel ana planlarda yer almasıyla ilgili düzenlemelerin yapılması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişebilirliğine yönelik çalışmaların ulusal ulaşım ana planlarında yer almasıyla ilgili mevzuat düzenlemelerinin yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-2 / 2022-3
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik kriterlerinin ulusal ulaşım ana planlarında yer almasıyla ilgili düzenlemelerin yapılması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

HAREKET KABİLİYETİ KISITLI BİREYLERİN SEYAHAT HAKLARINA YÖNELİK ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK BİLGİLENDİRMELERİNİN TÜM HİZMET SAĞLAYICILAR İÇİN ZORUNLU HALE GETİRİLMESİ (Eylem No:3.1.5)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin yolculuklarını daha etkin bir şekilde planlayabilmeleri amacıyla yolculuk öncesinde ulaşım sürecinde sahip oldukları hakları bilmeleri önem arz etmektedir. Bu düşünceden hareketle; bu eylemde, ulaşım hizmeti sunan işletmeler tarafından çağrı merkezleri, internet siteleri gibi uygulamalarla yapılan bilgilendirmelerin tüm engel gruplarına hitap edecek şekilde, önceden talepte bulunmaksızın ön koşul haline getirilmesi amaçlanmıştır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin yolculuk sürecinde sahip oldukları hakların, yolculuk öncesinde talep olmaksızın uygun yöntemlerle bildirilmesi hususu oluşabilecek hak mağduriyetlerinin önlenmesi amacıyla iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı	**Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere yapılan indirimlerle ilgili, bireyden talep olmaksızın kurum tarafından çağrı merkezleri ve internet siteleri üzerinden re'sen bilgilendirme yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 - 2022/3
Ölçüm Kriterleri	Ulaşımda erişilebilirlik bilgilendirmelerinin talep olmaksızın yapılmasıyla ilgili düzenlemenin tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK HEDEF 3.2: MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUK

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin tüm ulaşım hizmetlerinden diğer bireylerle aynı koşullarda eşit ve adil bir şekilde faydalanmasına yönelik olarak düzenlenmiş mevzuat ve standartlara uyumun sağlanması ve bu alanda ulaşım hizmeti veren tüm kurum ve kuruluşların yükümlülüklerini yerine getirip erişebilirlik gereksinimlerini eksiksiz karşılamasına yönelik atılacak adımlar ve ulaşımda erişilebilirlik alanında yapılacak denetimler, stratejik hedef olarak ele alınmıştır.

İHALELER VE İŞLETME/TAŞIMA İZİNLERİ (Eylem No:3.2.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylemin amacı; erişilebilirlik gereksinimlerinin tüm ulaşım hizmetlerinde uygulanmasını sağlamak için yapılacak kamu ihalelelerinde ve ulaşım için verilecek işletme ve taşıma izinlerinde erişilebilirlik kriterlerinin uygulanmasının ön koşul haline getirilmesini sağlamaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun 4925 Sayılı Kanun 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu 2886 Sayılı Devlet İhale Kanunu 5393 Sayılı Belediye Kanunu 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Satın alma, ihale, taşıma ve işletme izinlerinin verilmesi aşamalarında erişilebilirlik kriterlerinin eksikliği, iyileştirilmesi gereken bir alandır.

Eylem Adımı-1	**Ulaşım sektöründe yapılacak olan tüm ihale ve sözleşmelerde erişilebilirlik standartlarına uygunluğun ön koşul olarak belirlenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kamu İhale Kurumu Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Başkanlığı, - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü - TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2022/3
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirliğin ön koşul haline getirilmesi ile ilgili mevzuat düzenlemesinin oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Ulaşım sektöründe hizmet sağlayıcılara verilecek tüm izinlerde erişilebilirlik standartlarının ön koşul olarak uygulanması**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Çevre ve Şehircilik Bakanığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu İhale Kurumu Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4 – 2022/4
Ölçüm Kriterleri	Ulaşım sektöründe hizmet sağlayıcılara verilen izinlerde erişilebilirlik kriterlerinin ön koşul olarak düzenlenmesi
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-3	**Gemilerin tasarım ve inşa süreçlerinde erişilebilir hale getirilmesine yönelik mevzuat çalışmalarının yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Gemi Mühendisleri Odası Türkiye Gemi İnşa Sanayicileri Birliği (GİSBİR) Türk Loydu
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2023/4
Ölçüm Kriterleri	Gemilerin tasarım ve inşa süreçlerinde erişilebilirliğin sağlanmasına yönelik mevzuatın tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUK İÇİN YAPILACAK DÖNÜŞÜMLERDE TEŞVİK MEKANİZMASININ ÇALIŞILMASI (Eylem No:3.2.2)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylemde, ulaşımda erişilebilirlik konusunda yapılacak dönüşümlerde ortaya çıkacak erişilebilirlik maliyetlerinin karşılanmasına yönelik sürdürülebilir bir finansal teşvik sisteminin oluşturulmasına yönelik çalışma yapılması amaçlanmıştır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun, Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Özel Tüketim Vergisi Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Erişilebilirliğin tüm ulaşım türlerinde hızlı ve etkin bir şekilde sağlanması için finansal teşvik sisteminin eksikliği, sürüdülebilirlik açısından iyileştirilmesi gereken bir alan olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı	**Tüm ulaşım modlarında erişilebilirlik için finansal teşvik modellerinin oluşturulması.**
Sorumlu Kuruluş	Hazine ve Maliye Bakanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2 – 2025/1
Ölçüm Kriterleri	Teşvik modellerinin sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ULAŞIM SİSTEMLERİNDE ERİŞİLEBİLİRLİĞİN MEVCUT DURUMUNUN TESPİT EDİLMESİ (Eylem No:3.2.3)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem kapsamında öncelikle ulaşımda erişilebilirliğin iyileştirilmesine yönelik mevcut durum analiz çalışmaları ile erişilebilirlik durum tespiti yapılacaktır. Bu çerçevede yapılacak çalışmaları koordine edecek bir koordinasyon ekibi kurulacak ve mevcut durum analizi çalışma planı oluşturulacaktır. Tüm ulaşım modlarında mevcut altyapının, üstyapının, araçların ve sistemlerin erişilebilirlik standartlarına uygunluğu tespit edilecektir. Ayrıca tüm ulaşım modlarındaki terminaller, iskeleler, istasyonlar ve durakların erişilebilirlikle ilgili maliyet analizleri yapılacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun 28713 Sayılı Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşım sistemlerine erişebilirliğinin sağlanabilmesi, altyapıyı, üstyapıyı ve araçları erişilebilirlik standartlarına uygun hale getirecek iyileştirmelerin yapılabilmesi ve erişilebilir ulaşımla ilgili yapılacak planlamalara altlık oluşturulması amacıyla tüm paydaşların katılımıyla koordineli olarak, bütünsel ve sistematik bir bakış açısıyla mevcut durumun tespit edilmesi gerekmektedir.

Eylem Adımı-1	**Ulaşım sistemlerinin erişilebilirliğinin mevcut durum analizi için koordinasyon ekibinin oluşturulması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türk Standartları Enstütüsü Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler TÜBİTAK-TÜSSİDE Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-2 / 2021-3
Ölçüm Kriterleri	Koordinasyon ekibinin oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-2	Mevcut durum analizi çalışma planının oluşturulması.
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları TÜBİTAK - TÜSSİDE
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2021-4
Ölçüm Kriterleri	Çalışma planının oluşması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-3	**Tüm ulaşım türlerinde mevcut ulaşım altyapısının erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun tespit edilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Türk Standartları Enstitüsü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - TCDD işletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Terminal İşletmeleri Havayolu Yer Hizmeti İşletmeleri İMEAK Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-1 / 2023-1
Ölçüm Kriterleri	Standartlara uygunluk tespitinin tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-4	**Tüm ulaşım türlerinde mevcut ulaşım üstyapısının erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun tespit edilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Karayolları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Türk Standartları Enstitüsü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Yolcu Taşımacılık Hizmeti Veren Özel İşletmeler İMEAK Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-1 / 2023-1
Ölçüm Kriterleri	Standartlara uygunluk tespitinin tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-5	**Tüm ulaşım türlerinde yolcu taşıma hizmeti veren araçların erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun tespit edilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Türk Standartları Enstitüsü Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK)
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği İMEAK Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Yolcu Taşımacılık Hizmeti Veren Özel İşletmeler
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-1 / 2023-1
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik standartlarına uygun araç sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-6	**Erişilebilir terminal, iskele, istasyon ve durakların dönüşümü için maliyet analizinin yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal ve İskele İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-1 / 2023-1
Ölçüm Kriterleri	Maliyet analizinin tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK DENETİMLERİNİN YAYGINLAŞTIRILMASI (Eylem No:3.2.4)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylemin amacı, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere yönelik ulaşımda erişilebilirliği sağlamak için erişilebilirlik zinciri içerisinde yer alan bütün unsurların standartlara uygunluğunu sağlayarak, sürekli iyileştirilmesine yönelik denetim çalışmalarını sistematik ve bütünsel bir şekilde yapmaktır. Bu kapsamda ulaşım alanında erişebilirliğin iyileştirilmesine yönelik hem açık saha denetimleri hem de hizmet sağlayıcılara yönelik üçüncü göz ve diğer uygulamalara yönelik denetimlerin yapılması amaçlanmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Erişlebilirk İzleme ve Denetleme Yönetmeliği 5393 Sayılı Belediye Kanunu 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Ulaşımda erişebilirlik gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik hizmetlerin etkin denetimi, standart ve mevzuatların uygulanması açısından önem arz etmektedir. Standartlara uygunluğun sağlanması amacıyla denetimin erişebilirlik çalışmalarının sürekli bir unsuru haline getirilmesi, iyileştirme alanı olarak bu eylem kapsamında belirlenmiştir.

Eylem Adımı-1	**Kaldırımda ve otoparklarda hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişimini engelleyen işgallere ilişkin yapılan denetimlerin arttırılması.**
Sorumlu Kuruluş	İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediye Zabıta Birimleri
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 - 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Yapılan denetim sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 4
Eylem Adımı-2	**Erişilebilirliğe uygunluğun değerlendirimesine yönelik 3. göz denetim planının oluşturularak yaygınlaştırılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2-2025/4
Ölçüm Kriterleri	Gerçekleştirilen denetim sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 4

STRATEJİK AMAÇ 4

KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ

Bu amaç kapsamında; ulaşım hizmetlerinde erişilebilirlik hedefleri doğrultusunda hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere sunulan ulaşım hizmetlerinde, kalite ve verimliliği iyileştirmek için kurumsal süreçlerin geliştirilerek, hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için ulaşım hizmeti sağlayan kurumların desteklenmesi ve hizmet sunucuların kabiliyetlerinin arttırılması ele alınmaktadır.

Bu kapsamda kurumsal gelişimin sistematik bir şekilde yürütülmesi, teknolojik ilerleme, personel yetkinliğinin arttırılması, erişilebilirlik veri tabanının oluşturularak güncelliğinin sağlanması suretiyle kurumsal erişilebilirlik altyapılarının geliştirilmesi ile bu yapının teknoloji, inovasyon ve Ar-Ge ekosistemiyle desteklenerek hedeflenen erişilebilir ulaşım hizmet kalitesi düzeyine ulaşılması amaçlanmaktadır.

STRATEJİK HEDEF 4.1: ULAŞIM HİZMETLERİNİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİ HAKKINDA VERİLERİN BULUNMASININ SAĞLANMASI

Zamanında, düzenli ve kaliteli veriler olmadan, karar merciilerinin erişilebilirlik iyileştirmelerine ilişkin doğru karar almaları mümkün değildir. Etkili bir veri toplama sisteminin oluşturulması ve ülke genelinde uygulanması, stratejinin önemli hedeflerinden birisidir. Böylelikle taleplere göre hizmet koşullarını uyumlaştırmak ve iyileştirmek için ulaşım sektöründe ihtiyaç duyulan güncel verilerin sağlanması hedeflenmektedir.

VERİ NORMLARININ BELİRLENEREK ULAŞIM ERİŞİLEBİLİRLİĞİ VERİ TABANININ OLUŞTURULMASI VE GÜNCELLİĞİNİN SAĞLANMASI (Eylem No:4.1.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Ulaşımda erişilebilirlik veri tabanı projesi hayata geçirilerek tüm ulaşım türleri için erişilebilirliğin ulusal düzeyde takibini sağlayacak bir veri tabanı oluşturulacaktır. Bu veri tabanı sayesinde verilerin düzenli akışı ve depolanması sağlanacaktır. Veri tabanı oluşturulduktan sonra, ilgili kurum ve kuruluşların düzenli girişleri sayesinde verilerin güncelliği sağlanacaktır. Veri tabanı oluşturulurken veri normları da belirlenecek ve veri tabanına gelecek olan verilerin bir standart altında toplanması sağlanacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu 5809 Sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Ulusal düzeyde ulaşımda erişebilirlik çalışmalarında kullanılmak üzere güncel bir veri tabanı oluşturularak veri mimarisi ve normlarının belirlenmesi hususunda iyileştirmeler yapılması gerekmektedir.

Eylem Adımı	Ulaşımda Erişilebilirlik Veri Tabanı Projesinin hayata geçirilmesi.
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - Bilgi İşlem Daire Başkanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği İçişleri Bakanlığı TÜBİTAK - TÜSSİDE Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Veri tabanının oluşturularak güncelliğinin sağlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK HEDEF 4.2: ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİKLE İLGİLİ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ihtiyaçlarının karşılanabilmesi ve hayat kalitelerinin arttırılabilmesi için Ar-Ge çalışmaları sonucunda üretilecek teknolojiler önem arz etmektedir. Bu altyapının kuvvetlendirilebilmesi için; Ar-Ge merkezlerinin oluşturulmasına ve mevcut Ar-Ge merkezlerinde de ilgili araştırmaların yapılabilmesine yönelik yönlendirmeye ihtiyaç bulunmaktadır. Bu nedenle Ar-Ge kapasitesinin geliştirilmesi hedefi tanımlanmıştır.

ERİŞİLEBİLİRLİK ALANINDA AR-GE EKOSİSTEMİNİN DESTEKLENMESİ (Eylem No: 4.2.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylemle, ulaşım sektöründe sunulan erişilebilir ürün ve hizmetlerin sürdürülebilirliğinin sağlanarak yeniliklerle desteklenmesi, araştırma-geliştirme projeleri aracılığıyla bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikir ve projelerin üretilerek erişilebilir ulaşım hizmetlerinde kullanılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda; Ar-Ge ve üretim merkezi, teknopark ve kuluçka merkezi sayısının arttırılarak ulaşımda erişilebilirlik alanında daha fazla araştırma yapılması, erişilebilirlik alanında Ar-Ge ürünlerine olan ihtiyaç analiz edilerek bu alanda daha fazla araştırmacı ve girişimcilerin bu alana yöneltilmesi ve Ar-Ge merkezlerinin projeleri desteklenerek erişilebilirlik konusunda araştırma yapabilmelerinin teşvik edilmesi sağlanacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname 5746 Sayılı Araştirma, Geliştirme ve Tasarim Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkinda Kanun 27 Şubat 2015 Tarih ve 29280 Sayılı Araştırma, Geliştirme Projelerinin Desteklenmesine İlişkin Yönetmelik
İyileştirilmesi Gereken Alan	Ülkemizde Ar-Ge altyapısının ulaşımda erişebilirlik alanındaki çalışmalara kanalize edilebilmesinin sağlanması, araştırma faaliyetlerinin gerçekleştirileceği merkezlerin oluşturulması ve destek mekanizmalarının çeşitlendirilmesi iyileştirilmesi gereken alanlar olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı-1	**Ulaşımda erişilebilirlik alanında araştırma yapacak; "Herkes İçin Engelsiz Ulaşım" Ar-Ge ve üretim merkezi, teknopark ve kuluçka merkezi sayısının arttırılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Yüksek Öğretim Kurumu Milli Eğitim Bakanlığı, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu Belediyeler TÜBİTAK Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-4 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirlik alanında araştırma yapan Ar-Ge merkezi, teknopark ve kuluçka merkezi sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Erişilebilirlik alanında Ar-Ge ürünlerine olan ihtiyacın analiz edilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Yüksek Öğretim Kurumu Milli Eğitim Bakanlığı, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu Belediyeler TÜBİTAK Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-1 / 2024-1
Ölçüm Kriterleri	İhtiyaç analizinin tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-3	**Ar-Ge merkezlerinin erişilebilirlik konusunda araştırma yapabilmesi için projelerinin desteklenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Hazine ve Maliye Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı - Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Yüksek Öğretim Kurumu Milli Eğitim Bakanlığı, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu Belediyeler TÜBİTAK Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Desteklenen erişilebilirlik Ar-Ge çalışmalarının sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK HEDEF 4.3: ULAŞIM SEKTÖRÜNDE ERİŞİLEBİLİRLİK MESLEKİ VE FARKINDALIK EĞİTİMLERİNİ YAYGINLAŞTIRARAK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN SAĞLANMASI

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikli personelin yetiştirilmesi amacıyla ulaşımda erişilebilirliği mesleki eğitimlerin asli bir unsuru haline getirerek ulaşım sektöründe görev yapan tüm çalışanların ulaşımda erişilebilirlik hususundaki yetkinliklerinin arttırılması ve herkes için erişilebilirlik düşüncesinin tüm hizmet süreçlerinde yaygınlaştırılması stratejik amaç olarak belirlenmiştir.

PERSONELE EĞİTİM VERİLMESİ (Eylem No:4.3.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Tüm ulaşım türlerinde hareket kabiliyeti kısıtlılığı bulunan bireylere en iyi hizmetin sunulmasını sağlamak amacıyla hizmet veren personelin erişilebilirlik konusunda bilgi ve becerilerinin geliştirilerek, yeni bir hizmet anlayışı kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda sadece yolcu ile iletişim kuran personel değil, her kademede ulaşım hizmeti veren çalışanların erişilebilir ulaşım konusundaki sorumluluklarını yerine getirirken, sürekli iyileştirme bakış açısıyla hareket etmesini sağlayacak, sürdürülebilir, bütünsel ve kapsamlı bir eğitim planlaması gerçekleştirilecektir.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Avrupa Erişilebilirlik Yasası, 2019 5544 Sayılı Mesleki Yeterlilik Kanunu Engelli ve Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Havayolu Yolcuları Taminatı (SHGM, 2015) Havayoluyla Seyahat Eden Engelli ve Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireylerin Haklasına ilişkin (AT) 1107/2006 Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü Avrupa Havayolu Yolcuları Hizmetlerinde Havalimanı ve Havayollrı Gönüllü Taahhüdü, 2002 Demiryolu ve Karayolu Toplu Taşıma Hizmetleri Hakkında AT 1370-2007 Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü Denizyolu ve İç Su Yollarında Seyahat Eden Yolcuların Hakları ile İlgili Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 1177/2010 (EC) Sayılı Tüzüğü ve 2006 / 2004 (EC) Sayılı Tüzük Değişikliği Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Şehiriçi ve Şehirlerarası Otobüslerdeki Yolcuların Haklarına İlişkin (AT) 2006/2004 Sayılı Tüzüğü Değiştiren (AB) 181/2011 Sayılı Avrupa Parlanemtosu Konsey Tüzüğü
İyileştirilmesi Gereken Alan	Tüm ulaşım hizmetlerinde hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ihtiyaçları için hizmet verecek uzman personel ihtiyacının karşılanarak, çalışanların erişilebilirlik alanında yetkinliğinin arttırılması, iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı-1	Ulaşımda erişilebilirlik dijital eğitim platformunun oluşturulması.
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurumu Türkiye Belediyeler Birliği Mesleki Yeterlilik Kurumu Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmeleri Ulaşım Hizmeti Veren İşletmeler
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/2 - 2021/3
Ölçüm Kriterleri	Ulaşımda erişilebilirlik dijital eğitim platformunun oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-2	Tüm ulaşım sektörlerinde erişilebilirlik eğitim planlarının oluşturulması.
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - TCDD işletmesi Genel Müdürlüğü - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurumu Mesleki Yeterlilik Kurumu Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 - 2021/4
Ölçüm Kriterleri	Eğitim planlarının oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-3	**Havayolu sektörü personeline ulaşımda erişilebilirlik eğitimi verilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler Havayolu Yolcu Taşıma İşletmeleri Havayolu Terminal İşletmeleri
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4 - 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Eğitimi Tamamlayan Personel Sayısı/Eğitim Alması Hedeflenen Personel Sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-4	Karayolu sektörü personeline ulaşımda erişilebilirlik eğitimi verilmesi.
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Karayolları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Şoförler ve Otomobilcier Federasyonu (TŞOF) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4 - 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Eğitimi tamamlayan personel sayısı/Eğitim alması hedeflenen personel sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-5	**Demiryolu sektörü personeline ulaşımda erişilebilirlik eğitimi verilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Strateji Geliştirme Başkanlığı - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4 - 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Eğitimi tamamlayan personel sayısı/Eğitim alması hedeflenen personel sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-6	Denizyolu sektörü personeline ulaşımda erişilebilirlik eğitimi verilmesi.
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirime Başkanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü İçişleri Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Denizcilik İşletmeleri İMEAK Deniz Ticaret Odası Türk Loydu Türkiye Gemi İnşa Sanayicileri Birliği TÜRKLİM (Türkiye Liman İşletmeleri) Türkiye Denizcilik Federasyonu Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4 - 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Eğitimi tamamlayan personel sayısı/Eğitim alması hedeflenen personel sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-7	**Telefonla veya görüntülü olarak bilgi sunma faaliyetini gerçekleştirecek personel için gerekli eğitimin verilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - Haberleşme Genel Müdürülüğü - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4 - 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Eğitimi tamamlayan personel sayısı/Eğitim alması hedeflenen personel sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK HEDEF 4.4: ERİŞİLEBİLİRLİĞİ, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRMEK

Erişilebilirliğin, ulaşım hizmetlerinin en temel kalite kriteri olarak teşvik edilmesi, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşım sistemlerine tam entegrasyonu için ihtiyaç duyulan ölçme ve değerlendirme sisteminin geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Bu sebeple; ulaşım sektöründe her kademede çalışanların hizmet kalitesinde erişilebilirliğin önemi konusunda sahip oldukları algı düzeyinin arttırılarak, sunulan ulaşım hizmetlerinin hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ihtiyaç ve beklentilerini karşılama derecesini ölçme ve değerlendirmeye yönelik sistem oluşturmak, aynı zamanda sunulan hizmetin her aşamasında destek hizmetlerini, erişilebilir ulaşım hizmetlerinin bir unsuru haline getirmek hedeflenmiştir.

ERİŞİLEBİLİRLİK HİZMET KALİTE ÖLÇÜM VE DEĞERLENDİRME SİSTEMİNİN OLUŞTURULMASI (Eylem No:4.4.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Hareket Kabiliyeti Kısıtlı bireylere verilen hizmetin kalitesini ölçmek için ulaşımda erişilebilirlik hizmet kalitesi ölçüm modeli oluşturulacak ve performans düzenli olarak değerlendirilecektir. Katılımcı planlamanın bir gereği olarak, ulaşımda erişilebilirlik hizmetlerine yönelik kullanıcı memnuniyet anketleri düzenlenecektir. Bu anketlerden elde edilen veriler, yukarıda bahsedilen hizmet kalitesi ölçüm modeline girdi sağlayacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname TS 12460 – Şehiriçi Yollar- Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 5: Özürlü ve Yaşlılar İçin Tesislerde Tasarı Kuralları TS 12127, TS 12186 – Şehiriçi Yollar- Raylı Taşıma Sistemleri TS 12576 – Şehiriçi Yollar – Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları TS 13622 – Engelliler ve Hareket Kısıtlığı Bulunan Kişiler İçin Toplu Taşıma Sistemlerinde Erişilebilirlik Gerekleri TS 23599 – Görme Özürlü veya Az Görenler İçin Yardımcı Mamuller-Hissedilebilir Yürüme Yüzeyi İşaretleri
İyileştirilmesi Gereken Alan	Türkiye'de gerçekleştirilen erişebilirlik çalışmalarının birlikte değerlendirilmesi ve eylem planı çalışmaları kapsamında takip edilecek olan hizmet kalitesi ölçümlerinin sürekliliğinin ve karşılaştırabilirliğinin sağlanması gerekmektedir. Bu sayede yıllara sari gelişmelerin izlenebilmesi sağlanacaktır.

Eylem Adımı-1	**Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere verilen hizmetin kalitesini ölçmek için ulaşımda erişilebilirlik hizmet kalitesi ölçüm modelinin oluşturulması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Türk Standartları Enstitüsü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Valilikler Türkiye İstatistik Kurumu Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-2 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Ulaşımda erişilebilirlik hizmet kalitesi ölçüm modelinin oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Ulaşımda erişilebilirlik hizmetlerine yönelik kullanıcı memnuniyet anketlerinin düzenlenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Türkiye İstatistik Kurumu
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Yapılan anket sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ERİŞİLEBİLİRLİK İLE İLGİLİ İSTEK VE ÖNERİLERİN ALINMASINI SAĞLAYACAK SİSTEMİN OLUŞTURULMASI (Eylem No: 4.4.2)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem kapsamında hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşımda erişilebilirlik konusunda istek ve taleplerine cevap verebilecek iletişim kanallarının oluşturulması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşımda erişilebilirlik konusunda taleplerini ulaştırabilecekleri bir çağrı merkezi numarası oluşturularak bu alandaki işlemlerin kullanıcılar için kolaylaştırılması, ulaşım sektöründe hizmet veren tüm çağrı merkezlerinde, işaret dili de dahil olmak üzere erişilebilirlik konusunda eğitim almış personelin istihdam edilmesi, görme veya işitme kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanmasını kolaylaştırmak için ulaşım sektöründe hizmet veren tüm çağrı merkezlerinin görüntülü, sesli ve yazılı hizmet vermesi sağlanacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun Eurocert EN 15838 Çağrı Merkezi Kalite Standardı ISO 15838 Çağrı Merkezi Kalite Standardı
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin taleplerine etkin ve hızlı bir şekilde cevap verebilecek istek - öneri sisteminin oluşturulması, erişebilirlik alanındaki gelişmelerin sürekliliğinin sağlanabilmesi için iyileştirilmesi gereken bir alan olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı-1	**Ulaşım sektöründe hizmet veren tüm çağrı merkezlerinde, işaret dili de dahil olmak üzere erişilebilirlik konusunda gerekli eğitimleri almış personelin istihdam edilmesinin sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Çağrı Merkezi Hizmet Sağlayıcıları (Ulaşım)
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-4 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Uzman personele sahip ulaşım sektöründe hizmet veren çağrı merkezi sayısı / Ulaşım sektöründe hizmet veren çağrı merkezi sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2
Eylem Adımı-2	**Ulaşım sektöründe hizmet veren tüm çağrı merkezlerinde görüntülü, sesli ve yazılı erişimin sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Belediyeler Çağrı Merkezine Sahip Ulaşım Hizmet Sağlayıcıları
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-4 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Ulaşım sektöründe hizmet veren görüntülü, sesli ve yazılı erişim sağlanan çağrı merkezi sayısı / Ulaşım sektöründe hizmet veren çağrı merkezi sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-3	**Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşımda erişilebilirlik konusunda taleplerini ulaştırabilecekleri bir erişilebilir ulaşım çağrı merkezi hizmeti sunulmaya başlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Belediyeler Çağrı Merkezine Sahip Ulaşım Hizmet Sağlayıcıları
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-1 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir Ulaşım Çağrı Merkezi'nin aktif hale getirilmesi
İzleme Sıklığı	Yılda 1

DESTEK NOKTALARININ TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILMASI (Eylem No:4.4.3)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylemle, hareket kabiliyeti kısıtlı yolcuların terminal/istasyon/iskele/gar/aktarma merkezleri girişlerinde oluşturulacak destek noktasından alınarak araçtaki seyahat edeceği koltuğa yerleştirilmesi ve seyahat sonunda araçtan alınarak terminal/istasyon/iskele/gar/aktarma merkezleri çıkışına kadar, hizmet standartlarına uygun şekilde belirlenmiş bir sistem dahilinde destek hizmetinin yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca bu eylem kapsamında hareket kabiliyeti kısıtlı yolcular için seyahat sürecinde sadece fiziksel destek sağlanmakla kalmayıp aynı zamanda görünmeyen engeli bulunan yolculara verilecek özel destek hizmetleri ve terminal içinde yönlendirmeleri kolaylaştırmak amacıyla lokal hizmet verecek diğer bilgilendirme amaçlı destek uygulamaları da ele alınmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Avrupa Erişilebilirlik Yasası, 2019 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun TS 12460 Şehiriçi Yollar-Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 5: Özürlü ve Yaşlılar İçin Tesislerde Tasarım Kuralları TS 13622 Engelliler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Toplu Taşıma Sistemlerinde Erişilebilirlik Gerekleri TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri Havayoluyla Seyahat Eden Engelli ve Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireylerin Haklasına ilişkin (AT) 1107/2006 Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü Avrupa Havayolu Yolcuları Hizmetlerinde Havalimanı ve Havayolları Gönüllü Taahhüdü, 2002 Demiryolu ve Karayolu Toplu Taşıma Hizmetleri Hakkında AT 1370-2007 Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü Denizyolu ve İç Su Yollarında Seyahat Eden Yolcuların Hakları ile İlgili Avrupa Parlamentosu ve Konseyi'nin 1177/2010 (EC) Sayılı Tüzüğü ve 2006 / 2004 (EC) Sayılı Tüzük Değişikliği Şehiriçi ve Şehirlerarası Otobüslerdeki Yolcuların Haklarına İlişkin (AT) 2006/2004 Sayılı Tüzüğü Değiştiren (AB) 181/2011 Sayılı Avrupa Parlamentosu Konsey Tüzüğü
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin terminal/istasyon/iskele/gar/aktarma merkezlerine varışlarından itibaren bağımsız dolaşımları zor olabilmektedir. Bu bireyler yön bulma, bilgi alma, bilet alma ve araca erişmek için refakatçi yardımına ihtiyaç duymaktadır. Bu kapsamda görünen ve görünmeyen engele sahip tüm yolcular için bu alanlarda verilecek destek hizmeti noktalarının ve standartlarının oluşturularak destek hizmetlerinin yaygınlaştırılması, iyileştirilmesi gereken bir alan olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı-1	Tüm ulaşım terminallerinde destek noktaları standartlarının belirlenmesi.
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Strateji Geliştirme Başkanlığı - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Türk Standartları Enstitüsü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmeleri
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/2 – 2022/1
Ölçüm Kriterleri	Destek noktalarının standartlarının oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Destek noktalarının tüm ulaşım sistemlerinde yaygınlaştırılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - PTT A.Ş. Genel Müdürlüğü Terminal İşletmeleri Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Yer Hizmeti İşletmeleri Türkiye Belediyeler Birliği İMEAK Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Hizmete alınan destek noktası sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-3	**Görünmeyen engeli bulunan yolcular için destek hizmeti uygulamalarının (Sunflower uygulaması benzeri) yaygınlaştırılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Görünmeyen engeli bulunan yolculara özel destek uygulamalarının gerçekleştirildiği terminallerin sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-4	**Terminal/istasyon/iskele/gar/aktarma merkezlerinde hareket kabiliyeti kısıtlı yolcular için seyahat bilgileri ve haritaların bulunduğu erişilebilir bilgilendirme panolarının kurulması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1 – 2023/4
Ölçüm Kriterleri	Bilgilendirme panosu bulunan terminal/istasyon/iskele/gar/aktarma merkezi sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-5	**Terminal/istasyon/garlarda lokal telefon (doğrudan işletmenin hizmet merkeziyle irtibatlı telefon) ve kiosk ile hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere bilgi sunma hizmetinin sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1 – 2023/1
Ölçüm Kriterleri	Lokal telefon ve kiosk ile hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere bilgi sunma hizmetinin sağlandığı Terminal/istasyon/gar sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-6	**Rehber köpek alanlarının havaalanlarından başlayarak, demiryolu ve denizcilik terminallerindeki destek noktalarında yaygınlaştırılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1 – 2023/1
Ölçüm Kriterleri	Rehber köpek alanları bulunan terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK HEDEF 4.5: ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN DİJİTALLEŞME, TEKNOLOJİ VE İNOVASYONLA DESTEKLENMESİ

Gelişen bilgi teknolojileri ve dijitalleşme, bilişim alanında pek çok yeni gelişmenin hayata geçmesine olanak tanıyarak, daha önce imkânı olmayan pek çok işlemin kolay şekilde gerçekleştirilebilmesine imkân sağlamıştır.

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin teknoloji ve inovasyonla desteklenmiş yeni engelsiz bilişim uygulamalarıyla ulaşım hizmetlerinden faydalanma düzeyini arttırmak ve yaşamlarını daha konforlu hale getirmek için dijitalleşme, teknoloji ve inovasyonla erişilebilir ulaşımın desteklenmesi hedeflenmektedir.

DİJİTAL ERİŞEBİLİRLİK HARİTASININ OLUŞTURULMASI (Eylem No:4.5.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşım planlamasına katkı sağlamak üzere dijital erişebilirlik haritası oluşturulacaktır. Ulaşımda erişilebilirlik mekânsal veritabanının mevcut durum çıktılarına göre pilot bölge çalışması oluşturulacaktır. Öncelikle bu pilot bölgede yapılacak olan ulaşımda erişilebilirliği sağlayıcı uygulamalardan edinilen deneyimler, ülke genelinde yaygınlaştırılacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5809 Sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
İyileştirilmesi Gereken Alan	Dijitalleşme sonucunda çok farklı uygulamalar mevcuttur ve bu uygulamalar hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için sınırlı çözümler üretebilmektedir. Türkiye'de erişebilirlik alanındaki mevcut durum çalışmaları eylem planında gerçekleştirilecektir. Hem bu çıktılar hem de genel olarak erişebilirlik ile ilgili yol gösterici bir haritanın varlığı hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için faydalı olacaktır.

Eylem Adımı	**Ulaşımda erişilebilirlik mekânsal veritabanının mevcut durum çıktılarına göre pilot bölge çalışmasının oluşturulması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-2 / 2024-2
Ölçüm Kriterleri	Pilot bölge uygulamasının yapılması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

KULLANICI DOSTU ERİŞİLEBİLİR DİJİTAL ULAŞIM UYGULAMASININ GELİŞTİRİLMESİ (Eylem No:4.5.2)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişilebilir ulaşım ihtiyaçlarını karşılayacak fonksiyonel, bütün ulaşım modlarını kapsayan, entegre, kullanıcı dostu bir dijital uygulamanın geliştirilmesi sağlanacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5809 Sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler ile ilgili uygulamalar mevcut olmak ile birlikte hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin gereksinimlerini karşılayacak, tüm ulaşım türlerini kapsayan, kullanıcı dostu ve fonksiyonel bir dijital platformun geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Eylem Adımı	**Bütün ulaşım modlarını kapsayan, entegre, kullanıcı dostu uygulamanın geliştirilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojiler ve İletişim Kurumu - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş.
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Belediyeler Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-4 / 2025-1
Ölçüm Kriterleri	Dijital seyahat planlama uygulamasının oluşturulması.
İzleme Sıklığı	Yılda 1

İNDÜKSİYON DÖNGÜ SİSTEMLERİ (Eylem No:4.5.3)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem kapsamında, ülke genelinde işitme engelli bireylerin ulaşımda yaşadığı sorunlar ve hizmet sağlayıcıların geliştirdiği çözümler konusunda bir araştırma gerçekleştirilmesi ve bu konuda bir mevcut durum analizi yapılarak bu sistemlerin yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. İşitme engeline sahip bir çok birey seyahatlerini gerçekleştirmek için dahil oldukları ulaşım türündeki iletişim noktalarında arka plan gürültüleri nedeniyle yapılan açıklama ve bilgilendirmeleri anlayamamaktadır. Bir konuşma aktarma sistemi olan indüksiyon döngü sistemleri mikrofona aktarılan konuşmayı işitme cihazında ayarlanmış bir kanala doğrudan göndererek sesin bozulmadan işitme cihazı vasıtasıyla kulak içine aktarılmasını sağlamaktadır. İndüksiyon döngü sisteminin tüm ulaşım türlerinde yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bu sistem için ayrıca işitme cihazlarının T moduna ayarlanması gerekmektedir. Bazı cihazlarda T harfi bulunmamaktadır. Bu tür cihazların bir işitme cihazı merkezinde uyumlandırılması gerekmektedir. Bu da işitme engelli bireylere bu konuda farkındalık kazandırılması ihtiyacını doğurmuştur. Bu anlamda, işitme engelli bireyler ve işitme cihazı kullanan bireylerin bilgi noktalarında, check-in kontuarlarında, güvenlikte ve anonslar için indüksiyon döngü sistemleri ile seyahat boyunca etkili bir şekilde iletişim kurması, indüksiyon döngü sistemleri ve sunulacak alternatif çözümlerin yenilikçi teknolojilerle desteklenmesi ve teknik standartlarının korunarak, sürekli çalışır vaziyette bulunması sağlanacaktır. Ayrıca indüksiyon döngü sistemlerinin kullanımı ve geliştirilmesi noktasında ilgili merkezlerle işbirliğine gidilecek ve hizmet hakkında engelli bireyler ve hizmet sağlayıcılarına farkındalık kazandırılacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Uluslararası İndüksiyon Döngü Sistemi Standardı: 60118-4 IEC: Elektro - Akustik - İşitme Cihazları – Bölüm 4: İşitme Cihazı Amaçlı İndüksiyon Döngü Sistemleri - Sistem Performans Gereklilikleri TS 9111 Özürlüler ve Harekey Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri 3194 Sayılı İmar Kanunu, Fiziksel Çevrenin Engelliler İçin Ulaşılabilir ve Yaşanılabilir Kılınması İçin İmar Planları İle Kentsel, Sosyal, teknik Altyapı Alanlarında ve Yapılarda TSE'nin İlgili Standardına Uyulması zorunludur.
İyileştirilmesi Gereken Alan	İşitme engeline sahip bireyler seyahatlerini gerçekleştirdikleri sırada terminallerde iletişim kurmaları gerektiği alanlarda arka plan gürültüsü nedeniyle iletişim kurmakta güçlük çekmektedir. İşitme engelli bireylerin iletişim kurabilmeleri ve bilgilendirmeleri alabilmeleri için indüksiyon döngü sistemlerinin tüm ulaşım terminallerinde kullanımının yaygınlaştırılması, bakım ve onarımlarının yapılması ile gelişen teknolojiye uyumlandırılması hususları iyileştirilmesi gereken alanlar olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı-1	**Ulaşım terminallerinde indüksiyon döngü sistemlerinin mevcut durumunun belirlenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmsi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-4 / 2022-2
Ölçüm Kriterleri	İndüksiyon döngü sistemlerinin mevcut durum analizinin tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Terminallerde yolcuların personel ile iletişime geçebilmesi için ihtiyaç duyulan alanlarda indüksiyon döngü sisteminin kurularak çalışır vaziyette bulundurulmasının sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmsi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Belediyeler Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-2 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	İndüksiyon döngü sistemi kurulan terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-3	**İndüksiyon döngü sistemlerinin bakım-onarım çalışmalarının yapılarak çalışır vaziyette ve gelişen teknolojiye uygun halde bulundurulmasının sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmsi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Belediyeler Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-1 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Bakım-onarımı yapılmış indüksiyon döngü sistemi sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ULAŞIM ALANINDA HİZMET SAĞLAYAN TÜM İNTERNET SİTELERİNİN ERİŞİLEBİLİR HALE GETİRİLMESİ (Eylem No:4.5.4)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Ulaşım alanında hizmet veren internet siteleri ve uygulamaların hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler tarafından erişilebilir olması için WCAG2.1 standardı benimsenmiştir. Eylem kapsamında önce ulaşım hizmetleri veren, WCAG2.1 standardına uygun internet sitelerinin ve uygulamaların sayısı tespit edilecektir. Bu tespitin ardından ulaşım hizmetleri veren tüm sitelerin WCAG2.1 standardına uygun hale getirilmesi sağlanacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5809 Sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu TSE K 194, WCAG VE ISO/IEC 40500:2012 (Web İçeriği Kullanılabililik Standartları ve Kriterleri) TS EN ISO 9241-151: İnsan - Sistem Etkileşiminin Ergonomisi
İyileştirilmesi Gereken Alan	Tüm internet sitelerinin hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun olacak şekilde düzenlenmesi

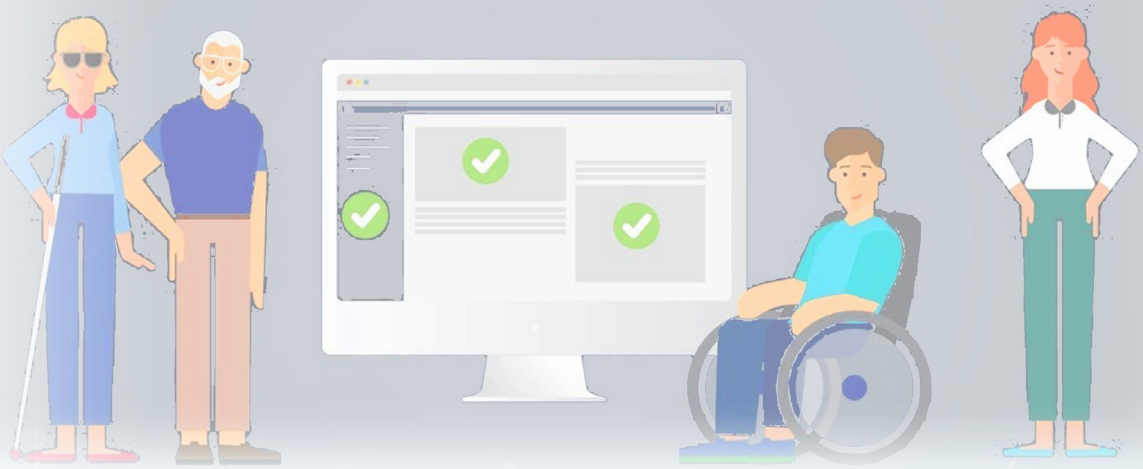

Eylem Adımı-1	**Ulaşım hizmeti veren, WCAG2.1 standardına uygun internet sitelerinin ve uygulamaların sayısının tespit edilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü İnternet Üzerinden İlaşım Hizmeti Veren Şirketler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Terminal İşletmeleri İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2022-1
Ölçüm Kriterleri	WCAG2.1 standardına uygun internet sitelerinin ve uygulamaların sayısının tespit edilmesi
İzleme Sıklığı	Yılda 2
Eylem Adımı-2	**Ulaşım hizmeti veren tüm sitelerin WCAG2.1 standardına uygun hale getirilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Terminal İşletmeleri İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-1 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	WCAG2.1 standardına uygun internet sitesi sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2

ERİŞİLEBİLİR AKILLI DURAKLARIN YAYGINLAŞTIRILMASI (Eylem No:4.5.5)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin toplu ulaşım araçlarıyla seyahatini kolaylaştıracak şekilde sesli anons sistemiyle gerçek zamanlı otobüs hat - güzergâh, zaman tarifesi bilgilerinin verileceği, yolcu ve araç arasında iletişimi sağlayan destek butonu vb. hizmetlerinin sunulacağı erişilebilir akıllı durakların yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda öncelikle, belirlenecek alanlarda pilot uygulama yapılarak daha sonra yaygınlaştırılması için planlama yapılacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5809 Sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 5393 Sayılı Belediye Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Mevcut durakların hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ihtiyaçlarını karşılamamasından dolayı erişilebilir akıllı durakların yaygınlaştırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır..

Eylem Adımı	**Sesli bilgilendirme ve destek sistemlerini içeren akıllı durakların yaygınlaştırılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Terminal İşletmeleri İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 - 2023/4
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir akıllı durakların sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ENGELLİ BİREYLERİN ŞEHİR İÇİNDE YAYA OLARAK GÜVENLİ DOLAŞIMININ İYİLEŞTİRİLMESİ (Eylem No:4.5.6)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Yaşlı ve engelli bireylerin yaya olarak güvenli ulaşımını sağlamak için teknoloji destekli uygulamaların yaygınlaştırılarak hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için ulaşımda erişilebilirlik desteği sağlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda yaşlı ve engellilerin trafik ışıklarında karşıdan karşıya geçerken yeterli süreye sahip olabilmeleri için ışık süresinin düzenlenmesini sağlayan, sinyalizasyon ve mobil uygulamaların entegre edildiği uygulama modeli oluşturulacaktır. Ayrıca eylem kapsamında alzheimer gibi rahatsızlıkları olan yaşlı ve engellilerin konumları takip edilerek kaybolmalarının engellenmesi ve müdahale edilmesinin sağlanması amacıyla akıllı bileklikler pilot olarak kullanılmaya başlanacaktır. Pilot uygulamadan elde edilen deneyimlerden yararlanılarak akıllı bileklikleriin bu amaçla kullanımı yaygınlaştırılacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5809 Sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için refakatçi desteğinin bulunmadığı durumlarda bağımsız hareket alanının geliştirilerek yaya dolaşımının güvenli hale getirilmesi gerekmektedir.

Eylem Adımı-1	**Mobil telefonlarla entegre uygulama ile yaşlı ve engelli bireyler trafik ışıklarına yaklaştığında, ışıkların süresinin düzenlenerek daha uzun geçiş süresi tanınmasını sağlayan sistemin oluşturularak pilot uygulamanın yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4-2023/4
Ölçüm Kriterleri	Mobil uygulamaya uyumlu trafik ışığına sahip yaya geçidi sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2

Eylem Adımı-2	**Alzheimer gibi rahatsızlıkları olan bireyler için çağrı merkeziyle entegre akıllı bileklik uygulamasının pilot olarak kullanılmaya başlanması ve yaygınlaştırılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları Çağrı Merkezi Hizmet Sağlayıcıları
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4-2023/4
Ölçüm Kriterleri	Akıllı bilekliklerle destek hizmeti sağlanan bireylerin sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ENTEGRE TEK KART SİSTEMİNİN ERİŞİLEBİLİR SEYAHAT PLANLARINDA KULLANILMASI (Eylem No:4.5.7)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem kapsamında, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin seyahat planlarına ait hareketlilik verilerinin analiz edilip, erişilebilirlik alanında yapılacak düzenleme ve planlama faaliyetlerinde kullanılması için seyahat hizmetlerinin ulusal düzeyde kullanma kabiliyetine sahip entegre bir kart sistemi üzerinden gerçekleşmesi amaçlanmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5393 Sayılı Belediye Kanunu 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nin ilgili mevzuatı 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun, Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşım hizmetlerine erişimine yönelik planlamaların etkin bir şekilde yapılması için şehir içi yolcu taşımacılığında hâlihazırda kullanılmakta olan kartlı taşıma sistemlerinin ülke çapında entegrasyonunun sağlanması, yaygınlaştırılması iyileştirilmesi gereken bir alan olarak ele alınmaktadır.

Eylem Adımı	**Entegre Tek Kart uygulamasının tüm şehirleri kapsayacak şekilde uygulanmasının sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Haberleşme Genel Müdürlüğü - PTT A.Ş. Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Entegre tek kart uygulamasına dahil olan şehir kartı sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK AMAÇ 5

ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin sosyal hayata aktif bir şekilde katılımını sağlamak, onların hareketleri esnasında karşılaştığı tüm engelleri ortadan kaldırmakla ve herkes için erişilebilir bir ulaşım altyapısı tesis etmekle mümkündür. Bu kapsamda erişilebilirliği arttırmaya yönelik plan ve projeleri tüm ulaşım türlerinde yaygınlaştırmak, seyahat zinciri boyunca erişilebilir bilgi ve işaretlemeleri sağlamak ve yerel yönetimlerin erişilebilir ulaşım projelerini hayata geçirmelerine yönelik teşvik mekanizmasını oluşturmak bu alanlarda gerekli iyileştirmenin sağlanması açısından oldukça önemlidir. Ulaşım alt ve üstyapıları ile araçların iyileştirilerek hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişimine uygun hale getirilmesiyle bu bireylerin güvenli ve bağımsız hareket edebilmelerinin büyük ölçüde sağlanması amaçlanmaktadır.

STRATEJİK HEDEF 5.1: ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIMLAR VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin tüm ulaşım modlarına erişim gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik gerçekleştirilecek araç, altyapı-üstyapı tasarım ve uygulamalarının, tüm kullanıcılar için fonksiyonel olması, ulaşım hizmetlerinin ve yaya alanlarının erişilebilirlik uygulamalarının yenilikçi tasarım ve çözümlerle desteklenmesi, otoparklardan terminale geçişlerin erişilebilir ve kesintisiz bağlantı yollarıyla sağlanması, erişilebirliliği arttırmaya yönelik plan ve projelerin tüm ulaşım sistemlerinde yaygınlaştırılması, erişilebilirlik anlamında önem arz etmektedir.

Bu kapsamda, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın her adımda farklılıkları ortadan kaldıran bir ulaşım ağı oluşturmak vizyonu doğrultusunda tüm sektörlerde engelsiz ulaşımın sağlanması, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin hayat standardının geliştirilmesi için uygulamalar gerçekleştirilmesi ve ulaşım türlerinin erişilebilirlik standartlarının iyileştirilmesine yönelik "Erişilebilirliği Arttırmaya Yönelik Plan ve Projelerin Tüm Ulaşım Sistemlerinde Yaygınlaştırılarak Erişilebilir Ulaşımın Evrensel Tasarımlar ve Yeniliklerle Desteklenmesi" stratejik hedef olarak belirlenmiştir.

ERİŞİLEBİLİR ARAÇLAR (Eylem No:5.1.1.)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem erişilebilirliğin herkes için olması gerektiği düşüncesinden hareketle, ulaşım araçlarının hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi için bir plan dahilinde yapılacak analiz ve uygulamaları kapsamaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme TSE 13622 Engelliler ve Hareket Kabiliyeti Kısıtlılığı Bulunan Bireyler İçin Toplu Taşıma Sistemlerine Erişilebilirlik Gereklilikleri Araçların İmal Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelik (Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı) BM / AEK 107 No.lu Regülasyon Şehirlerarası Yolcu Taşımacılığı Hizmeti ile Servis ve Turizm Taşımacılığı Hizmetinin Erişilebilir Hale Getirilmesine Dair Yönetmelik 5393 Sayılı Belediye Kanunu 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 4925 Sayılı Karayolları Yönetmeliği
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişimine uygun olmayan standartlarda araçların bulunması, yapılacak seyahatlerde erişilebilirlik sorunlarına yol açmaktadır. Yaşanan aksaklıkların giderilmesi, ulaşım hizmet kalitesinin iyileştirilmesi gereken bir alanı olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı-1	**Denizyolu ulaşım araçlarının erişilebilirlik dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Denizcilik Genel Müdürlüğü Belediyeler Özel Denizyolu Araç İşletmeleri ve Kooperatifleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Türk Loydu İMEAK Deniz Ticaret Odası Gemi İnşa Sanayicileri Birliği İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1 – 2023/1
Ölçüm Kriterleri	Dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin yapılması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Karayolu ulaşım araçlarının erişilebilirlik dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Belediyeler Şehirlerarası Otobüs İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1 – 2023/1
Ölçüm Kriterleri	Dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin yapılması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-3	**Demiryolu ulaşım araçlarının erişilebilirlik dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1 – 2023/1
Ölçüm Kriterleri	Dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin yapılması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-4	**Havayolu ulaşım araçlarının erişilebilirlik dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Havayolu Yolcu Taşıma İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1 – 2023/1
Ölçüm Kriterleri	Dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin yapılması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-5	**Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin öğrenci ve personel servislerine erişebilirliğine yönelik planlama ve pilot uygulama çalışmasının yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı , Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Milli Eğitim Bakanlığı Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK)
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/3 – 2023/3
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir araç sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-6	**Şehirlerarası, şehiriçi ve havaalanı terminallerine taşımacılık hizmeti veren otobüslerin erişilebilirliğinin sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/3 – 2023/3
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir araç sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-7	**Taksi dolmuşların dönüşüm planlarının yapılarak erişilebilirliğinin sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/3 – 2023/3
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir araç sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-8	**Taksilerin erişilebilirlik dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/3 – 2023/3
Ölçüm Kriterleri	Dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin yapılması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-9	**Erişilebilir taksi taşımacılığına yönelik planlama ve pilot uygulama çalışmasının yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/4 – 2023/1
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir taksi sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-10	**Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin minibüslere erişebilirliğinin sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1 – 2023/1
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir araç sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-11	**Havaalanı terminallerinde yer hizmetleri kapsamında yolcu taşıyan araçların (terminal içi dolaşımda hizmet veren, biniş kapısı-uçak arası hizmet veren araçlar gibi) erişilebilirliğinin sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havayolu Yer Hizmeti İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2023-4
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirliği sağlanan yolcu yer hizmeti araçlarının sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ULAŞIM ALTYAPISININ ve ÜSTYAPININ ERİŞİLEBİLİR HALE GETİRİLMESİ (Eylem No:5.1.2)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin en üst seviyede bağımsızlık düzeyiyle hareketliliğini sağlayarak yaşam kalitesini arttırmak için erişilebilirlik zinciri içerisinde yer alan tüm altyapı ve üstyapıların, fiziki çevrenin erişilebilir hale getirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda görünen ve görünmeyen tüm engel gruplarına göre fiziki alanların erişilebilirlik standartlarına göre düzenlenerek yaya kaldırımları, üstgeçitler ve tesislerin uygun koşullara sahip olması ve tesislerde ihtiyaç duyulan erişilebilir tuvaletler ve alt değiştirme odalarını da kapsayan düzenlemelerin yaygınlaştırılması ele alınmıştır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme TSI PRM-Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireyler İçin Birlikte İşlerlik Teknik Şartnamesi 5393 Sayılı Belediye Kanunu 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu TS 8357 Halka ve Müşterilere Açık WC'lerin Sınıflandırılması ve Özellikleri TS12576 Şehiriçi Yollar ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları TS 12174 Şehiriçi Yollar-Yaya Yolları ve Yaya Bölgeleri Tasarım Kuralları TS9111 Özürlüler ve Hareket Kabiliyeti Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri
İyileştirilmesi Gereken Alan	Standartlara uygun olmayan kaldırım yükseklikleri, rampa bulunmayan kaldırım iniş-çıkışları, rampa bulunan fakat eğim standartlarına uygun olmayan kaldırımlar, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun olmayan kaldırım genişlikleri, üstgeçitlerin erişilebilirliklerinde yaşanan sorunlar, tesislerde bulunan tuvaletlerin erişilebilirliğe uygun olmaması ve altyapı-üstyapıda fiziksel erişilebilirliğe uygun olmayan diğer hususlar, bu eylem kapsamında iyileştirilmesi gerken alanlar olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı-1	Kaldırımların hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi.
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı, - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türk Standartları Enstitüsü Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Standartlara uygun kaldırım parçası sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Yaya geçitlerinin hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı, - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türk Standartları Enstitüsü Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Standartlara uygun yaya geçidi sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-3	Hasarlı kaldırımların düzenli olarak bakım ve onarımlarının yapılması.
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı, - Emniyet Genel Müdürlüğü - Jandarma Genel Komutanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türk Standartları Enstitüsü Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Hasarlı kaldırımlara yapılan bakım onarım sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-4	**Şehirlerarası otobüs terminallerinde erişilebilir tuvaletlerin kullanılabilir halde bulundurulması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK)
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Kullanılabilir durumda erişilebilir tuvalete sahip terminal sayısı / Toplam terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2

Eylem Adımı-5	Raylı sistem terminallerinde erişilebilir tuvaletlerin kullanılabilir halde bulundurulması.
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Kullanılabilir durumda erişilebilir tuvalete sahip terminal sayısı / Toplam terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2
Eylem Adımı-6	**Denizyolu terminallerinde erişilebilir tuvaletlerin kullanılabilir halde bulundurulması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler Özel Denizyolu Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği İMEAK Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Kullanılabilir durumda erişilebilir tuvalete sahip terminal sayısı / Toplam terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2
Eylem Adımı-7	**Havayolu terminallerinde erişilebilir tuvaletlerin kullanılabilir halde bulundurulması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havayolu Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma Bakanlığı, - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Kullanılabilir durumda erişilebilir tuvalete sahip terminal sayısı / Toplam terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2

Eylem Adımı-8	**Şehirlerarası otobüs terminallerinde ''Alt Değiştirme Odası'' konsept tuvaletlerinin bulunması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK)
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3– 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir ''Alt Değiştirme Odası'' konsept tuvalete sahip terminal sayısı / Toplam terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-9	**Raylı sistem terminallerinde erişilebilir ''Alt Değiştirme Odası'' konsept tuvaletlerinin bulunması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir ''Alt Değiştirme Odası'' konsept tuvalete sahip terminal sayısı / Toplam terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-10	**Denizyolu terminallerinde erişilebilir ''Alt Değiştirme Odası'' konsept tuvaletlerinin bulunması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Özel Denizyolu Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği İMEAK Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir ''Alt Değiştirme Odası'' konsept tuvalete sahip terminal sayısı / Toplam terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-11	**Havayolu terminallerinde erişilebilir ''Alt Değiştirme Odası'' konsept tuvaletlerinin bulunması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Özel Havayolu Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir ''Alt Değiştirme Odası'' konsept tuvalete sahip terminal sayısı / Toplam terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-12	**Yol boyu dinlenme tesislerinde erişilebilir tuvaletlerin bulunması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir tuvalete sahip yol boyu dinlenme tesisi sayısı / Toplam yol boyu dinlenme tesisi sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2

Eylem Adımı-13	**Yol boyu dinlenme tesislerinde erişilebilir "Alt Değiştirme Odası" konsept tuvaletlerinin bulunması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir "Alt Değiştirme Odası" konsept tuvaletine sahip tesis sayısı / Toplam tesis sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-14	**Üstgeçitlerin hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygunluğunun sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Karayolları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun hale getirilen üstgeçit sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2

RAYLI SİSTEM ULAŞIMINDA EMNİYETLİ ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTTIRACAK ÖNLEMLERİN ALINMASI (Eylem No:5.1.3)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için terminallerde bulunan bekleme alanlarından ulaşım araçlarına iniş-binişlerin güvenli bir şekilde sağlanmasına yönelik her terminalde farklı çözümler bulunmakla birlikte bazı terminallerde alanların yeterli olmaması nedeniyle geçiş kolaylığı sağlayan aparatlar verimli bir şekilde kullanılamamaktadır. Bu eylemin amacı, özellikle tekerlekli sandalye kullanan hareket kabiliyeti kısıtlı yolcuların raylı sistem araçlarına biniş-inişleri sırasında güvenli ve kolay geçiş sağlayan rampalar, taşıma aparatları, peron ayırıcı sistemler gibi uygulamaların ve alternatif çözümlerin geliştirilerek yaygınlaştırılmasını sağlamaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Demiryolu ve Karayolı Toplu Taşıma Hizmetleri Hakkında (AT) 1370/2007 Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü TSI PRM - Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireyler İçin Birlikte Çalışabilirlik Teknik Şartnamesi TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri TS 13622 Engelliler ve Hareket Kısıtı Bulunan Kişiler İçin Toplu Taşıma Sistemlerinde Erişilebilirlik Gerekleri TS 12127 Şehiriçi Yollar Raylı Taşıma Sistemler Bölüm 1: Yeraltı İstasyon Tesisleri Tasarım Kuralları
İyileştirilmesi Gereken Alan	Demiryolu ve raylı sistem ağlarında kullanılan araçların çeşitliliği, platform ve vagon arasındaki yatay ve dikey boşluk farklılıkları ve platformların farklı özellikleri dikkate alındığında gerekli olabilecek çeşitli teknik çözümler konusunda ortaya çıkan sorunların giderilerek, platform-araç arası geçiş sırasında yolcuların güvenliğini ve erişilebilirliğini arttıracak alternatif çözümlerin geliştirilmesi, uygulanması ve yaygınlaştırılması hususları iyileştirilmesi gereken alanlar olarak ele alınmaktadır.

Eylem Adımı-1	**Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin emniyeti için raylı sistem araçlarına biniş ve inişlerini güvenli hale getirecek sistemlerin tespit edilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü TCDD Teknik Mühendislik ve Müşavirlik A.Ş. Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Raylı sistem araçları için iniş-biniş güvenliğini sağlayacak sistemlerin belirlenmesi
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Raylı sistem platformu araç iniş ve binişlerinde güvenli geçişin sağlanması için yatay-düşey boşluğun iyileştirilerek engelli erişimine uygunluğun sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Raylı Sistem İşletmeleri TCDD Teknik Mühendislik ve Müşavirlik A.Ş. Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/4 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	İniş-biniş uygunluğu sağlanan platform sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

İSKELELERİN ERİŞİLEBİLİR HALE GETİRİLMESİ (Eylem No:5.1.4)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Denizyolu sektöründe kullanılan gemi türlerinin çeşitliliği, kullanılan iskele sayısının fazlalığı ve gelgit değişimleri, gemilere biniş-iniş süreçlerinde erişimin sağlanmasında zorluklar ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu eylemde, iskelelerin yüksekliklerinin ayarlanmasına yönelik yapılacak çalışmalarla hareket kabiliyeti kısıtlı yolcular için gemilere erişimin kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme Gemilerin Teknik Yönetmeliği Şehirlerarası Yolcu Taşıma Hizmeti ile Servis ve Turizm Taşımacılığı Hizmetinin Erişilebilir Hale Getirilmesine Daire Yönetmelik TS 13622 Engelliler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Toplu Taşıma Sistemlerine Erişilebilirlik Gerekleri İç Su Yolları Gemilerinin Teknik Gereklilikleri Hakkında 2006/87/EC Sayılı AP ve Konsey Direktifi
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin gemilere binmesi ve gemilerden inmesini kolaylaştıracak rampa çözümleri ile iskele ve gemilere biniş alanları arasındaki mesafenin en aza indirilmesi amacıyla bazı iskelelerin yüksekliklerinin ayarlanması, iyileştirilmesi gereken husus olarak öngörülmektedir.

Eylem Adımı	**İskelelerin yüksekliklerinin uyarlanarak erişilebilir hale getirilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Denizcilik Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İMEAK Deniz Ticaret Odası Özel Denizyolu İşletme ve Kooperatifleri İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/2 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	İniş-biniş uygunluğu sağlanan iskele sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ŞEHİRLERARASI VE HAVAYOLU TRANSFERİ YAPAN YOLCU OTOBÜSLERİNE İNİŞ-BİNİŞLERDE ERİŞİLEBİLİRLİĞİ SAĞLAYACAK APARATLARIN TERMİNALLERDE YAYGINLAŞTIRILMASI (Eylem No:5.1.5)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Erişilebilirlik standartlarına uygunluk gözetilmeksizin üretilmiş olan ulaşım araçlarına iniş-biniş konusunda sorun yaşayan hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için teknik çözüm gerekliliklerini ele alan bu eylem, standartlara uygun transfer aparatlarının tüm şehirlerarası ve havayolu transferi yapan yolcu otobüsü terminallerinde yaygınlaştırılarak, erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun sağlanmasını amaçlamaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun Birleşmiş Milletler Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme 30295 Sayılı Karayolu Taşıma Yönetmeliği Şehirlerarası Yolcu Taşıma Hizmeti ile Servis ve Turizm Taşımacılığı Hizmetinin Erişilebilir Hale Getirilmesine Dair Yönetmelik 4925 Sayılı Karayolları Taşıma Kanunu TSI PRM - Hareket Kabiliyeti Kısıtlı Bireyler İçin Birlikte Çalışabilirlik Teknik Şartnamesi Demiryolu ve Karayolu Toplu Taşıma Hizmetleri Hakkında (AT) 1370/2007 Sayılı AP ve Konsey Tüzüğü TS 13622 Engelliler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Toplu Taşıma Sistemlerinde Erişilebilirlik Gerekleri TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı yolcuların erişilebilir olmayan tüm şehirlerarası ve havayolu transferi yapan yolcu otobüsü terminallerinde yer alacak uygun ekipman ve aparatlarla taşıtlara biniş-iniş süreçlerinin iyileştirilmesi gerekmektedir.

Eylem Adımı-1	**Transfer aparatının tüm şehirlerarası otobüs terminallerinde ve havaalanı transfer hizmeti verilen terminallerde bulundurulması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havayolu Terminal İşletmeleri Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Transfer aparatı bulunduran terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2
Eylem Adımı-2	**Terminallerde hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin araca erişiminin sağlanması için gerekli transfer aparatının tamir ve bakımının yapılarak çalışır halde bulundurulması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Bakım ve onarımı yapılan aparat sayısı/toplam aparat sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2

OTOPARK VE YOLCU TERMİNALİ ARASINDAKİ BAĞLANTI YOLLARININ ERİŞİLEBİLİR HALE GETİRİLMESİ (Eylem No: 5.1.6)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin otopark noktalarından terminal noktalarına erişiminin sağlanması için bu bağlantı yollarının hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun bir şekilde tasarlanmasını ve gerekli altyapı iyileştirmelerinin yapılmasını amaçlamaktadır. Terminallerle otoparklar arasında bulunan bağlantı yollarının erişilebilirliğinin sağlanması ve terminallerle otoparklar arasında hareket kabiliyeti kısıtlı yolcuların taşınması amacıyla alternatif erişilebilir araçların kullanılması, bu eylem kapsamında ele alınmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5393 Sayılı Belediye Kanunu 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu Otopark Yönetmeliği TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri TS 12576 Şehiriçi Yollar- Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları TS 12174 Şehiriçi Yollar-Yaya Yolu ve Yaya Bölgeleri Tasarım Kuralları TS ISO 23600 Görme ve İşitme Özürlüler İçin Yardımcı Mamuller –Yaya Trafik Işıkları, Sesli İkazlar, Hissedilebilir Yüzeyler
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı yolcuların, otopark ile terminal arasındaki mesafelerin uzun olması veya mesafenin uzun olmadığı alanlarda bağlantı yollarında erişilebilirlik sorunlarının bulunması yaşlı ve engelli bireylerin otoparklardan faydalanması konusunda sorunlar oluşturduğundan, bu eylem kapsamında otopark-terminal arası bağlantı yolları iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı-1	**Havaalanı terminali ile otopark arasındaki yaya yollarının erişilebilirliğinin sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Özel Havayolu Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2023-4
Ölçüm Kriterleri	Otopark ve yolcu terminali arasında erişilebilir yaya yoluna sahip havaalanı terminali sayısı/tüm havaalanı terminallerinin sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun olarak terminaller ile otoparklar (havaalanı, denizyolu ve diğer terminaller dışarısında yer alan) arasında taşımacılık hizmetinin sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2024-2
Ölçüm Kriterleri	Taşımacılık hizmeti sağlanan terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-3	**Şehirlerarası otobüs terminali ile otopark arasındaki yaya yollarının erişilebilirliğinin sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Şehirlerarası Otobüs Terminal İşletmeleri Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Otopark ve yolcu terminali arasında erişilebilir yaya yoluna sahip şehirlerarası otobüs terminali sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-4	**Denizyolu terminali ile otopark arasındaki yaya yolunun erişilebilirliğinin sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Özel Denizyolu Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Denizcilik Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Otopark ve yolcu terminali arasında erişilebilir yaya yoluna sahip denizyolu terminali sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-5	**Ulusal demiryolu terminalleri ile otopark arasındaki yaya yolunun erişilebilirliğinin sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Otopark ve yolcu terminali arasında erişilebilir yaya yoluna sahip demiryolu terminali sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2
Eylem Adımı-6	**Otopark ile tramvay durağı, metro istasyonu, metrobüs durağı ve şehiriçi otobüs durakları arasındaki yaya yollarının erişilebilirliğinin sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-2 / 2024-2
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilirliği sağlanan yaya yolları sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK HEDEF 5.2: SEYAHAT ZİNCİRİ BOYUNCA ERİŞİLEBİLİR BİLGİ VE İŞARETLEMENİN SAĞLANMASI

İşaretlendirme ve işaret levhalarının tasarımı, teknik özellikler ve konumlandırılmasının iyileştirilmesi, tüm ulaşım modları için acil bir gerekliliktir. Ulaşım hizmeti sağlayıcıları, tüm yolcuların erişebileceği ve anlayabileceği bir şekilde seyahat bilgilerini geliştirmelidirler. Ulaşım süreci öncesinde ve esnasında seyahat planlamayı sağlayacak bilgilere özellikle dikkat edilmelidir.

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin doğru ve anlaşılır bilgilere doğru zamanda erişimini sağlamak için, tesis ve araçlarda görsel ve işitsel işaretlemelerin tamamlanarak, ulaşım hizmetlerinde bilgilendirme entegrasyonunun erişilebilirlik standartlarına uygun şekilde sağlanması, farklı ulaşım türleri kullanarak seyahatlerini gerçekleştirecek bireyler için stratejik öneme sahiptir.

Bu kapsamda, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın her adımda farklılıkları ortadan kaldıran bir ulaşım ağı oluşturmak vizyonu doğrultusunda tüm sektörlerde engelsiz ulaşımın sağlanması ve ulaşım türlerinin erişilebilirlik standartlarının iyileştirilmesine yönelik "Seyahat Zinciri Boyunca Erişilebilir Bilgi ve İşaretlemenin Sağlanması", stratejik hedef olarak belirlenmiştir.

TESİSLERDE İŞARETLEME VE GÖRSEL-İŞİTSEL BİLGİLER (Eylem No: 5.2.1)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin seyahatleri öncesi, sırası ve sonrasında bağımsız ve güvenli hareket edebilmelerini sağlamak amacıyla yolboyu dinlenme tesisleri ve tüm terminallerde gerekli işaretleme ve görsel-işitsel bilgilerin sağlanması ve bunların düzenli kontrolünün yapılması amaçlanmaktadır. Ayrıca hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin terminallerde verilen bilgilere erişebilmelerini sağlamak için terminallerde gerçek zamanlı bir bilgilendirme sistemi kurulması amaçlanmaktadır. Bu sayede hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin yolcu ve ziyaretçilerin sefer bilgileri ve benzeri bilgilendirmelere erişiminin sağlanması amaçlanmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri TS ISO 23600 Görme ve İşitme Özürlüler İçin Yardımcı Mamuller –Yaya Trafik Işıkları, Sesli İkazlar, Hissedilebilir Yüzeyler Şehiriçi ve Şehirlerarası Otobüslerdeki Yolcuların Haklarına İlişkin (AT) 2006/2004 Sayılı Tüzüğü Değiştiren (AB) 181/2011 Sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü TS 12575 Şehiriçi Yollar Raylı Taşıma Sistemleri Bölüm 11: Sistem Bilgi ve İlan Panoları
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin bağımsız hareket edebilmeleri için işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirmeler erişilebilirlik zincirinin önemli bir parçasıdır. Ulaşım tesislerinin (terminal, iskele, tren garı, metro, metrobüs, tramvay istasyonu vb.) standartlara uygun yeterli sayıda işaretleme ve bilgilendirme sistemlerine sahip olmamasından dolayı, işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirmeler, iyileştirilmesi gereken alanlar olarak ele alınmaktadır. Ayrıca hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için gerçek zamanlı bilgi sisteminin oluşturulması ihtiyacı mevcuttur.

Eylem Adımı-1	**Havayolu terminallerinde işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin bir kontrol listesi ile incelenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havayolu Terminal İşletmeleri Valilikler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 - 2024/1
Ölçüm Kriterleri	Havayolu terminallerinde işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin incelenmesinin tamamlanması.
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Havayolu terminallerinde hasar görmüş hissedilebilir yürüme yüzeyi işaretleri ve diğer yatay, düşey işaretlemeler için bakım-onarımların yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havayolu Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2024/1
Ölçüm Kriterleri	Bakım-onarımları tamamlanan havayolu terminali sayısı.
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-3	**Demiryolu ve kentiçi raylı ulaşım terminallerindeki işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin bir kontrol listesi ile incelenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Valilikler Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 - 2024/1
Ölçüm Kriterleri	Demiryolu ve kentiçi raylı ulaşım terminallerinde işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin incelenmesinin tamamlanması.
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-4	**Demiryolu ve kentiçi raylı ulaşım terminallerinde hasar görmüş hissedilebilir yürüme yüzeyi işaretleri ve diğer yatay, düşey işaretlemeler için bakım-onarımların yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 - 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Bakım-onarımları tamamlanan demiryolu ve kentiçi raylı ulaşım terminali sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-5	**Denizyolu terminallerinde-iskelelerde bulunan işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin bir kontrol listesi ile incelenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Valilikler Belediyeler Özel Denizyolu Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Denizcilik Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/ 3 - 2024/1
Ölçüm Kriterleri	Denizyolu terminallerinde - iskelelerde işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin incelenmesinin tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-6	**Denizyolu terminallerinde - iskelelerde hasar görmüş hissedilebilir yürüme yüzeyi işaretleri ve diğer yatay, düşey işaretlemeler için bakım-onarımların yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Özel Denizyolu Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Denizcilik Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 - 2024/1
Ölçüm Kriterleri	Bakım-onarımları tamamlanan denizyolu terminali iskelelerinin sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-7	**Şehirlerarası otobüs terminallerindeki işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin bir kontrol listesi ile incelenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Valilikler Belediyeler Şehirlerarası Otobüs Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2024-1
Ölçüm Kriterleri	Şehirlerarası otobüs terminallerindeki işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin incelenmesinin tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-8	**Şehirlerarası otobüs terminallerinde hasar görmüş hissedilebilir yürüme yüzeyi işaretleri ve diğer yatay, düşey işaretlemeler için bakım-onarımların yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Şehirlerarası Otobüs Terminal İşlemecileri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Bakım-onarımları tamamlanan şehirlerarası otobüs terminallerinin sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-9	**Yolboyu dinlenme tesislerindeki işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin bir kontrol listesi ile incelenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Valilikler Belediyeler Yol Boyu Dinlenme Tesisleri İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 - 2024/1
Ölçüm Kriterleri	Yolboyu dinlenme tesislerinde işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin incelemesinin tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-10	**Yolboyu dinlenme tesislerinde hasar görmüş hissedilebilir yürüme yüzeyi işaretleri ve diğer yatay, düşey işaretlemeler için için bakım-onarımların yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler Yol Boyu Dinlenme Tesisleri İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021/3 - 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Bakım-onarımları tamamlanan yolboyu dinlenme tesislerinin sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-11	**Tüm ulaşım terminallerinde gerçek zamanlı seyahat bilgilendirmelerini sesli anonsu metne ve işaret diline çevirecek görsel sistemlerin oluşturulması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-4 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Sesli anonsu metne ve işaret diline çeviren görsel sistemlerin bulunduğu terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-12	**Terminal anonsları ve erişilebilir internet sitelerinin seyahatle ilgili sağladığı bilgilerin alternatif yollarla (kısa mesaj gibi) sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Terminal İşletmeleri Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Belediyeler İnternet Üzerinden Ulaşım Hizmeti Veren Şirketler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-4 / 2023-4
Ölçüm Kriterleri	Terminal anonsları ve erişilebilir internet sitelerinin seyahatle ilgili sağladığı bilgilerin alternatif yollarla sağlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 2

ARAÇLARDA İŞARETLEME VE GÖRSEL-İŞİTSEL BİLGİLER (Eylem No: 5.2.2)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem, hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin seyahatleri süresince bağımsız ve güvenli hareket edebilmelerini sağlamak amacıyla şehir içi ve şehirlerarası ulaşım araçlarında gerekli işaretleme ve görsel-işitsel bilgilerin sağlanması ve bunların düzenli olarak kontrolünün yapılmasını kapsamaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun TS 13622 – Engelliler ve Hareket Kısıtlığı Bulunan Kişiler İçin Toplu Taşıma Sistemlerinde Erişilebilirlik Gereklilikleri
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin bağımsız hareket edebilmeleri için erişilebilirlik zincirinin önemli bir parçası olan işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirmeler açısından ulaşım araçlarının, standartlara uygun, yeterli sayıda işaretleme ve bilgilendirme sistemlerine sahip olmamasından dolayı araçlardaki işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirmeler, iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmaktadır.

Eylem Adımı-1	**Denizyolu yolcu taşıma araçlarındaki işaretlemelerin ve görsel işitsel bilgilendirme sistemlerinin bir kontrol listesi ile incelenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Denizcilik Genel Müdürlüğü Denizyolu Ulaşım Araçları İşletmeleri ve Kooperatifleri Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Türkiye Belediyeler Birliği Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2023-1
Ölçüm Kriterleri	İncelenen denizyolu taşıma araçlarının sayısı / Toplam denizyolu taşıma araçlarının sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Denizyolu yolcu taşıma araçlarında hasar görmüş işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirme sistemleri için bakım-onarımların yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Özel Denizyolu Ulaşım Araçları İşletmeleri Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2023-1
Ölçüm Kriterleri	Bakım-onarımları tamamlanan denizyolu taşıma araçlarının sayısı / Toplam denizyolu taşıma araçlarının sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-3	**Demiryolu ve kentiçi raylı sistem yolcu taşıma araçlarındaki işaretlemelerin ve görsel işitsel bilgilendirme sistemlerinin bir kontrol listesi ile incelenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, TCDD Taşımacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2023-1
Ölçüm Kriterleri	İncelenen demiryolu ve kent içi raylı sistem araçlarının sayısı / Toplam demiryolu ve kent içi raylı sistem araçlarının sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-4	**Demiryolu ve kentiçi raylı sistem yolcu taşıma araçlarında hasar görmüş işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirme sistemleri için bakım-onarımların yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD Taşımacılık Genel Müdürlüğü - TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2023-1
Ölçüm Kriterleri	Bakım-onarımları tamamlanan demiryolu ve kentiçi raylı sistem toplu taşıma araçları sayısı / Toplam demiryolu ve kentiçi raylı sistem toplu taşıma araçları sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-5	**Havayolu yolcu taşıma araçlarındaki işaretlemelerin ve görsel işitsel bilgilendirme sistemlerinin bir kontrol listesi ile incelenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Havayolu Yolcu Taşıma İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2023-1
Ölçüm Kriterleri	İncelenen havayolu yolcu taşıma araçlarının sayısı / Toplam havayolu yolcu taşıma araçlarının sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-6	**Havayolu yolcu taşıma araçlarında hasar görmüş işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirme sistemleri için bakım-onarımların yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Havayolu Yolcu Taşıma İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2023-1
Ölçüm Kriterleri	Bakım-onarımları tamamlanan havayolu yolcu taşıma araçları sayısı / Toplam havayolu yolcu taşıma araçları sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-7	**Şehirler arası otobüslerdeki işaretlemelerin ve görsel işitsel bilgilendirme sistemlerinin bir kontrol listesi ile incelenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Şehirlerarası Otobüs İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2023-1
Ölçüm Kriterleri	İncelenen şehirlerarası otobüslerin sayısı / Toplam şehirlerarası otobüslerin sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-8	**Şehirler arası otobüslerde hasar görmüş işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirme sistemleri için bakım-onarımların yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Şehirler arası Otobüs İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2023-1
Ölçüm Kriterleri	Bakım-onarımları tamamlanan şehirlerarası otobüs sayısı / Toplam şehirlerarası otobüs sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-9	**Kentiçi otobüslerdeki işaretlemelerin ve görsel - işitsel bilgilendirme sistemlerinin bir kontrol listesi ile incelenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Kent içi Otobüs İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Türkiye Belediyeler Birliği Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2023-1
Ölçüm Kriterleri	İncelenen kentiçi otobüslerinin sayısı / Toplam kentiçi otobüslerinin sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-10	**Kent içi otobüslerde hasar görmüş işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirme sistemleri için bakım-onarımların yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Kent içi Otobüs İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Türkiye Belediyeler Birliği Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2023-1
Ölçüm Kriterleri	Bakım-onarımları tamamlanan kentiçi otobüs sayısı / Toplam kentiçi otobüs sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-11	**Kent içi ticari minibüslerdeki işaretlemelerin ve görsel işitsel bilgilendirme sistemlerinin bir kontrol listesi ile incelenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Kent içi Ticari Minibüs Taşımacıları
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Türkiye Belediyeler Birliği Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2023-1
Ölçüm Kriterleri	İncelenen kentiçi ticari minibüslerin sayısı / Toplam kentiçi ticari minibüslerin sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-12	**Kent içi ticari minibüslerdeki hasar görmüş işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirme sistemleri için bakım-onarımların yapılması.**
Sorumlu Kuruluş	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Kent içi Ticari Minibüs Taşımacıları
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Türkiye Belediyeler Birliği Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-3 / 2023-1
Ölçüm Kriterleri	Bakım-onarımları tamamlanan kentiçi ticari minibüslerin sayısı / Toplam kentiçi ticari minibüslerin sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK HEDEF 5.3: ERİŞİLEBİLİR VE ETKİLİ BİLETLEMENİN TÜM ULAŞIM AĞINDA ETKİN HALE GETİRİLMESİ

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ülke çapında ulaşım hizmetlerinden faydalanırken sahip oldukları yolcu hakları konusunda bilgilendirme eksikliğinden kaynaklanan hak kayıplarının önüne geçilmesi ve terminallerde verilen biletleme hizmetlerinin erişilebilirliğinin iyileştirilmesi amacıyla gerekli düzenlemelerin yapılması stratejik hedef olarak belirlenmiştir.

ERİŞİLEBİLİR BİLETLEME (Eylem No:5.3.1)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylem biletleme hizmetlerinin hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler tarafından erişilebilir olmasını amaçlamaktadır. Eylem kapsamında, terminallerdeki biletleme hizmetlerinin mevcut durumu incelenerek, bilet alımını erişilebilir hale getirmek için terminallere erişilebilir bilet makineleri kurulacaktır. Ayrıca tüm ulaşım türlerindeki terminallerde ve biletleme sağlayan diğer hizmet noktalarında bulunan bilet makineleri ve gişeler erişilebilir hale getirilecektir.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5393 Sayılı Belediye Kanunu 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Mevcut durumda biletleme ile ilgili çeşitli çözümler mevcuttur ve bu çözümlerden bazıları hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişimi için uygundur. Ancak bilet makinaları özelinde değerlendirme yapıldığında bu cihazların erişebilirlik standartlarına uymadıkları görülebilmektedir. Bu cihazlar ile ilgili uyum açısından geliştirmelere ihtiyaç görülmektedir.

Eylem Adımı	**Tüm ulaşım türlerindeki terminallerde ve biletleme sağlayan diğer hizmet noktalarında bilet makineleri ve gişelerinin mevcut durumunun analiz edilerek, erişilebilir hale getirilmesinin sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türk Standartları Enstitüsü Biletmatik Üreticileri Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-1 / 2022-4
Ölçüm Kriterleri	Erişilebilir bilet makinesi bulunan terminal sayısı / Terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

ÖN BİLDİRİM (Eylem No:5.3.2)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Bu eylemle hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin terminal anonsları, seyahat indirimleri ve diğer haklarıyla ilgili bilgilere erişebilmesi amaçlanmaktadır. Ulaşım hizmet sağlayıcıları tarafından hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere seyahat indirimleri ve diğer hakları konusunda ön bildirimlerin yapılmasına yönelik düzenlemeler yapılacaktır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5809 Sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu
İyileştirilmesi Gereken Alan	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşım planlamalarını yapabilmeleri için bilgilerin çeşitli platformlar ile sunulması ihtiyacı mevcuttur. Bu alanda alternatif iletişim kanallarının oluşturulması ile indirim bilgileri ve diğer haklar konusunda bildirimlerin sağlanması, iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmaktadır.

Eylem Adımı	**Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere seyahat indirimleri ve diğer hakları konusunda ön bildirimlerin yapılmasına yönelik düzenlemeler gerçekleştirilmesi**
Sorumlu Kuruluş	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Yer Hizmeti İşletmeleri
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-4 / 2023-4
Ölçüm Kriterleri	Ön bildirimlerin sağlanmasına yönelik düzenlemelerin yapılması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

STRATEJİK AMAÇ 6

MODLAR ARASI ENTEGRASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ

Ulusal ve yerel düzeyde sürdürülebilir, verimli, yüksek konforlu, güvenilir bir ulaşım sisteminin inşası için farklı taşıma türlerinin birbiriyle entegre edilmesi gerekmektedir. Böylece hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kesintisiz ve uçtan uca erişilebilir bir taşıma sistemini kullanabilmeleri mümkün olacaktır. Modlar arası entegrasyonun güçlendirilmesiyle hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler birden çok ulaşım türünün bir arada bulunduğu aktarma merkezlerinde ulaşım türleri arası aktarmayı erişilebilir bir şekilde gerçekleştirebileceklerdir. Şehir içi ve şehirlerarasında ulaşım türleri arası aktarmayı kesintisiz bir şekilde tesis edebilmek için de bir ulaşım türünden diğerine aktarmanın yapılabileceği terminal, istasyon, iskele, durakların ve bunların arasındaki bağlantı yollarının hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Böylece hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler seyahatlerini daha konforlu, güvenilir ve bağımsız bir şekilde gerçekleştirebileceklerdir.

STRATEJİK HEDEF 6.1: ENTEGRE ULAŞIM TÜRLERİ İLE KESİNTİSİZ VE ERİŞİLEBİLİR SEYAHATİN SAĞLANMASI

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için kesintisiz erişilebilir ulaşım olanakları sunabilmek amacıyla erişilebilirliğin, ulaşım zincirinin tüm halkalarını kapsayacak şekilde sağlanması gerekmektedir. Yolculuğunu bir ulaşım türünden diğerine geçerek tamamlayacak hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için farklı ulaşım türleri arasında bağlantı süreçlerinde yaşanabilecek aksaklıklar, ulaşım zincirinde kopmalara neden olmakta ve bu bireylerin seyahat planlamalarını olumsuz etkileyebilmektedir.

Bu kapsamda ulaşım türleri, teminaller/iskeleler/istasyonlar/duraklar/aktarma merkezleri arasında yardım almaksızın erişilebilir bir rota ile dolaşıma olanak sağlayacak planlamaların yapılması, bağlantıların oluşturularak güçlendirilmesi, kesintisiz ve erişilebilir seyahatin sağlanması kapsamında stratejik hedef olarak belirlenmiştir.

ULAŞIM TÜRLERİ ARASINDAKİ BAĞLANTILARIN GÜÇLENDİRİLMESİ (Eylem No: 6.1.1)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin diğer bireylerle eşit koşullarda ulaşıma erişebilirliğini sağlamak amacıyla herkes için erişilebilir evrensel tasarım kriterlerine uygun olarak tüm ulaşım türleri arasındaki entegrasyonun güçlendirilerek erişilebilirliğin sağlanması amaçlanmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5393 Sayılı Belediye Kanunu 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri TS 12576 Şehiriçi Yollar- Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları TS 12174 Şehiriçi Yollar-Yaya Yolu ve Yaya Bölgeleri Tasarım Kuralları TS ISO 23600 Görme ve İşitme Özürlüler İçin Yardımcı Mamuller –Yaya Trafik Işıkları, Sesli İkazlar, Hissedilebilir Yüzeyler TS13622 Engelliler ve Hareket Kısıtlığı Bulunan Kişiler İçin Toplu Taşıma Sistemlerinde Erişilebilirlik Gerekleri
İyileştirilmesi Gereken Alan	Ulaşım türleri arasında entegrasyonda yaşanan sıkıntılar, kesintisiz seyahat zincirinin tamamlanmasına engel olmaktadır. Bu kapsamda ulaşım türleri arasında entegrasyon, güçlendirilmesi gereken alan olarak ele alınmaktadır.

Eylem Adımı-1	**Ulaşım türleri arasında entegrasyonun mevcut durumunun incelenerek, ihtiyaçların belirlenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) TÜBİTAK-TÜSSİDE
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/1 – 2022/3
Ölçüm Kriterleri	Entegrasyon mevcut durum analizi çalışmasının tamamlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Ulaşım türleri arası entegrasyon kriterlerinin oluşturularak entegrasyon planlama modellerinin belirlenmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022/3 – 2023/2
Ölçüm Kriterleri	Entegrasyon planlama modellerinin oluşturulması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-3	**Ulaşım türleri arası entegrasyonun hayata geçirilmesi amacıyla uygulama planının hazırlanarak uygulanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2023/3 – 2025/4
Ölçüm Kriterleri	Ulaşım türleri arasında entegrasyonun sağlanması
İzleme Sıklığı	Yılda 1

AKTARMA MERKEZLERİ BAĞLANTILARININ ERİŞİLEBİLİR HALE GETİRİLMESİ (Eylem No: 6.1.2)

Eylemin Amacı ve Kapsamı	Birden çok ulaşım türünün bir arada bulunduğu aktarma merkezlerinde bir ulaşım türünden diğerine aktarma yapılırken kullanılan bağlantı yollarının hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun şekilde tasarlanması bu eylem kapsamında ele alınmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5393 Sayılı Belediye Kanunu 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri TS 12576 Şehiriçi Yollar- Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları TS 12174 Şehiriçi Yollar-Yaya Yolu ve Yaya Bölgeleri Tasarım Kuralları TS ISO 23600 Görme ve İşitme Özürlüler İçin Yardımcı Mamuller –Yaya Trafik Işıkları, Sesli İkazlar, Hissedilebilir Yüzeyler TS13622 Engelliler ve Hareket Kısıtlığı Bulunan Kişiler İçin Toplu Taşıma Sistemlerinde Erişilebilirlik Gerekleri TS 8237 Asansörler-Yerleştirme ile İlgili Boyutlar Sınıf I-II-III Asansörleri
İyileştirilmesi Gereken Alan	Tüm hareket kabiliyeti kısıtlı bireyler için kesintisiz seyahat sağlanması amacıyla, aktarma merkezleri bağlantılarının erişilebilir hale getirilmesi, yatay ve dikey hareketliliğin sağlanması, iyileştirme alanı olarak ele alınmıştır.

Eylem Adımı	**Aktarma merkezlerinde ulaşım türleri arasındaki bağlantının erişilebilir hale getirilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-1 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Ulaşım türleri arası bağlantıları erişilebilir olan aktarma merkezi sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

TERMİNAL / İSTASYON / İSKELE / DURAK BAĞLANTILARININ ERİŞİLEBİLİR HALE GETİRİLMESİ (Eylem No: 6.1.3)	
Eylemin Amacı ve Kapsamı	Kesintisiz ve erişilebilir bir ulaşımın tesisi için hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin seyahat başlangıç-bitiş anında kullandığı terminal/istasyon/iskele/durak noktalarının ve bu noktalar arası bağlantı yollarının erişilebilirliğe uygun olarak tasarlanmasını sağlamak amaçlanmaktadır.
İlgili Ulusal ve Uluslararası Mevzuat	Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Birleşmiş Milletler Engelli Haklarına İlişkin Sözleşme 5378 Sayılı Engelliler Hakkında Kanun 5393 Sayılı Belediye Kanunu 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu Asansör İşletme, Bakım ve Periyodik Kontrol Yönetmeliği 31276 sayılı Asansör Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliği TS 9111 Özürlüler ve Hareket Kısıtlılığı Bulunan Kişiler İçin Binalarda Ulaşılabilirlik Gerekleri TS 12576 Şehiriçi Yollar- Kaldırım ve Yaya Geçitlerinde Ulaşılabilirlik İçin Yapısal Önlemler ve İşaretlemelerin Tasarım Kuralları TS 12174 Şehiriçi Yollar-Yaya Yolu ve Yaya Bölgeleri Tasarım Kuralları TS ISO 23600 Görme ve İşitme Özürlüler İçin Yardımcı Mamuller –Yaya Trafik Işıkları, Sesli İkazlar, Hissedilebilir Yüzeyler TS13622 Engelliler ve Hareket Kısıtlığı Bulunan Kişiler İçin Toplu Taşıma Sistemlerinde Erişilebilirlik Gerekleri TS 8237 Asansörler-Yerleştirme ile İlgili Boyutlar Sınıf I-II-III Asansörleri
İyileştirilmesi Gereken Alan	Herkes için kesintisiz erişilebilir seyahat sağlamak için terminal/istasyon/iskele/durak noktalarının ve bu noktalar arası bağlantı yollarının erişilebilirliğe uygun olarak tasarlanması, yatay ve dikey hareketliliğin sağlanması, iyileştirilmesi gereken alan olarak ele alınmaktadır.

Eylem Adımı-1	**Şehir içi yolcu taşımacılığı yapılan otobüs durakları ile ulaşım türleri arasındaki bağlantının erişilebilir hale getirilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği TÜBİTAK TÜSSİDE Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-4 / 2023-4
Ölçüm Kriterleri	Ulaşım türleri arasındaki bağlantı erişilebilir olan şehir içi yolcu taşımacılığı yapılan otobüs durağı sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-2	**Şehir içi yolcu taşımacılığı yapılan istasyonlar (metro, metrobüs, tramvay vb) ve ulaşım türleri arasındaki bağlantının erişilebilir hale getirilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Karayolları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği TÜBİTAK-TÜSSİDE Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-1 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Ulaşım türleriyle arasında bağlantıları erişilebilir olan şehir içi yolcu taşımacılığı yapılan istasyon sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-3	**Şehir içi yolcu taşımacılığı yapılan iskelelerin ulaşım türleri ile arasındaki bağlantının erişilebilir hale getirilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler Özel Denizyolu Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği TÜBİTAK-TÜSSİDE Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-1 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Ulaşım türleri arasındaki bağlantı erişilebilir olan şehir içi yolcu taşımacılığı yapılan iskele sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-4	**Şehirler arası yolcu taşımacılığı yapılan terminaller (otobüs, deniz, havaalanı vb.) ile ulaşım türleri arasındaki bağlantının erişilebilir hale getirilmesi.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Karayolları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2022-1 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Bağlantı yolları erişilebilir hale getirilmiş olan şehirler arası yolcu taşımacılığı yapılan terminal sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-5	**Şehir içi yolcu taşımacılığı yapılan tüm terminaller/istasyonlar/iskelelerde standartlara uygun yürüyen merdiven, erişilebilir asansör ve turnikelerin kurulumunun tamamlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri Türk Standartları Enstitüsü
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-4 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Kurulumu tamamlanmış erişilebilir asansör, yürüyen merdiven ve turnike sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1
Eylem Adımı-6	**Şehirler arası yolcu taşımacılığı yapılan tüm terminaller/istasyonlar/iskelelerde erişilebilir yürüyen merdiven, asansör ve turnikelerin kurulumunun tamamlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Karayolları Genel Müdürlüğü - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-4 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Kurulumu tamamlanmış erişilebilir asansör, yürüyen merdiven ve turnike sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 1

Eylem Adımı-7	**Terminallerde/istasyonlarda/iskelelerde asansörlerin, yürüyen merdivenlerin ve turnikelerin bakım ve onarımlarının planlanması ve sürekliliğinin sağlanması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-4 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Terminallerde/istasyonlarda/iskelelerde bakım ve onarımları yapılan asansörlerin, yürüyen merdivenlerin ve turnikelerin sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2
Eylem Adımı-8	**İstasyon çevrelerinde erişilebilirliği engelleyen tüm kalıcı engellerin ortadan kaldırılması.**
Sorumlu Kuruluş	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Karayolları Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler
İşbirliği Yapılacak Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları
Eylemin Başlangıç ve Bitiş Tarihleri	2021-4 / 2025-4
Ölçüm Kriterleri	Kalıcı engelleri kaldırılmış istasyon sayısı
İzleme Sıklığı	Yılda 2

AMAÇ, HEDEF VE EYLEMLERE AİT ÖZET TABLO

Amaçlara erişlebilmesi için ilgili hedeflerin başarı ile tamamlanması gerekmektedir. Hedeflerin başarılabilmesi için ise eylemlerin başarı ile tamamlanması gerekmektedir. Bu kapsamda her bir hedef ile ilgili eylemler tanımlanmıştır. Tablo 6' da, Amaç – Hedef ve Eylem'ler süreç hiyerarşisi altında verilmektedir.

Bu kapsamda 6 amaç, 14 hedef ve 38 eylemin yer aldığı eylem planı yapısı Tablo 6 ' da özet halde verilmiştir.

TABLO 6: Amaç-Hedef ve Eylem Eşleşmesi

Amaç Sayısı	Amaçlar	Hedef Sayısı	Hedefler	Eylem Sayısı	Eylem Adı	Eylem Adımı Sayısı
6	FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI	1	ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI	1	Kullanıcı farkındalığı ve toplumsal farkındalığın arttırılması	10
	YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ	2	ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA KOORDİNASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ	1	Erişilebilir ulaşım konularında; planda yer alan eylemlerin uygulanmasını sağlayacak, yetkilendirilmiş, bağlayıcı karar alan koordinasyon kurulunun oluşturulması	2
			ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK DÜZENLEMELERİNDE KAYDEDİLEN İLERLEMENİN İZLENMESİNİN VE DEĞERLENDİRİLMESİNİN YAYGINLAŞTIRILMASI	1	Eylemlerin izlenmesi ve değerlendirilmesi ile elde edilen sonuçların gerçekleştirilmesini takip edecek; izleme, değerlendirme ve paylaşım sistemlerinin oluşturulması	2
	DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ	2	İHTİYAÇ DUYULAN MEVZUAT VE STANDARTLARIN OLUŞTURULMASI	5	Ticari taksilerin erişilebilirliği ile ilgili mevzuat ve standartların oluşturulması	3
					Şehirlerarası otobüslerin erişilebilirliği ile ilgili mevzuat ve standartların oluşturulması	1
					Ulaşımda erişilebilirlik alanında ihtiyaç duyulan yeni standart ve mevzuatın oluşturulmasına yönelik geri besleme sisteminin oluşturulması	2
					Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişebilirliğine yönelik çalışmaların mevzuata uygun olacak şekilde yerel ulaşım ana planları ve ulusal ulaşım ana planları içerisinde yer almasının sağlanması	2
					Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin seyahat haklarına yönelik ulaşımda erişilebilirlik bilgilendirmelerinin tüm hizmet sağlayıcılar için zorunlu hale getirilmesi	1
			MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUK	4	İhaleler ve işletme/taşıma izinleri	3
					Erişilebilirlik konusunda mevzuat ve standartlara uygunluk için yapılacak dönüşümlerde teşvik mekanizmasının çalışılması	1
					Ulaşım sistemlerinde erişilebilirliğin mevcut durumunun tespit edilmesi	6
					Ulaşımda erişilebilirlik denetimlerinin yaygınlaştırılması	2
	KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	5	ULAŞIM HİZMETLERİNİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİ HAKKINDA VERİLERİN BULUNMASININ SAĞLANMASI	1	Veri normlarının belirlenerek ulaşım erişilebilirliği veri tabanının oluşturulması ve güncelliğinin sağlanması	1
			ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİKLE İLGİLİ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ	1	Erişilebilirlik alanında ar-ge ekosisteminin desteklenmesi	3
			ULAŞIM SEKTÖRÜNDE ERİŞİLEBİLİRLİK MESLEKİ VE FARKINDALIK EĞİTİMLERİNİ YAYGINLAŞTIRARAK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN SAĞLANMASI	1	Personele eğitim verilmesi	7
			ERİŞİLEBİLİRLİĞİ, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRMEK	3	Erişilebilirlik hizmet kalite ölçüm ve değerlendirme sisteminin oluşturulması	2
					Erişilebilirlik ile ilgili istek ve önerilerin alınmasını sağlayacak sistemin oluşturulması	3
					Destek noktalarının tüm ulaşım sistemlerinde yaygınlaştırılması	6
			ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN DİJİTALLEŞME, TEKNOLOJİ VE İNOVASYONLA DESTEKLENMESİ	7	Dijital erişebilirlik haritasının oluşturulması	1
					Kullanıcı dostu erişilebilir dijital ulaşım uygulamasının geliştirilmesi	1
					İndüksiyon döngü sistemleri	3
					Ulaşım alanına hizmet sağlayan tüm internet sitelerinin erişilebilir hale getirilmesi	2
					Erişilebilir akıllı durakların yaygınlaştırılması	1
					Engelli bireylerlerin şehir içinde yaya olarak güvenli dolaşımının iyileştirilmesi	2
					Entegre tek kart sisteminin erişilebilir seyehat planlarında kullanılması	1

Amaç Sayısı	Amaçlar	Hedef Sayısı	Hedefler	Eylem Sayısı	Eylem Adı	Eylem Adımı Sayısı
6	**ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ**	3	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIMLAR VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ	6	Erişilebilir araçlar	11
					Ulaşım altyapısının ve üstyapının erişilebilir hale getirilmesi	14
					Raylı sistem ulaşımında emniyetli erişilebilirliği arttıracak önlemlerin alınması	2
					İskelelerin erişilebilir hale getirilmesi	1
					Şehirlerarası ve havayolu transferi yapan yolcu otobüslerine iniş-binişlerde erişilebilirliği sağlayacak aparatların terminallerde yaygınlaştırılması	2
					Otopark ve yolcu terminali arasındaki bağlantı yollarının erişilebilir hale getirilmesi	6
			SEYAHAT ZİNCİRİ BOYUNCA ERİŞİLEBİLİR BİLGİ VE İŞARETLEMENİN SAĞLANMASI	2	Tesislerde işaretleme ve görsel-işitsel bilgiler	12
					Araçlarda işaretleme ve görsel-işitsel bilgiler	12
			ERİŞİLEBİLİR VE ETKİLİ BİLETLEMENİN TÜM ULAŞIM AĞINDA ETKİN HALE GETİRİLMESİ	2	Erişilebilir biletleme	1
					Ön bildirim	1
	MODLAR ARASI ENTEGRASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ	1	ENTEGRE ULAŞIM TÜRLERİ İLE KESİNTİSİZ VE ERİŞİLEBİLİR SEYAHATİN SAĞLANMASI	3	Ulaşım türleri arasındaki bağlantıların güçlendirilmesi	3
					Aktarma merkezleri bağlantılarının erişilebilir hale getirilmesi	1
					Terminal/istasyon/iskele/durak bağlantılarının erişilebilir hale getirilmesi	8

EKLER

EK 1. FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI EYLEMLERİ

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI	ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI	Kullanıcı farkındalığı ve toplumsal farkındalığın arttırılması	Tüm ulaşım türlerini kapsayan farkındalık arttırma faaliyetleri için bir yaygınlaştırma stratejisinin hazırlanması amacıyla çalışma grubunun oluşturulması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı- Strateji Geliştirme Başkanlığı	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2021-4
			Farkındalık seviyesiyle ilgili mevcut durum tespitinin yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı- Strateji Geliştirme Başkanlığı	Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler Belediyeler Türkiye İstatistik Kurumu	2021-3	2022-2
			Farkındalık arttırma ve iletişim stratejisinin hazırlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı- Strateji Geliştirme Başkanlığı	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler Belediyeler Türkiye İstatistik Kurumu Medya kuruluşları ve ajanslar	2022-3	2022-4
			Farkındalık arttırıcı eğitimlerin düzenlenmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı - Strateji Geliştirme Başkanlığı	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfedrasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-2	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI	ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI	Kullanıcı farkındalığı ve toplumsal farkındalığın arttırılması	Farkındalık arttırma faaliyeti için basılı ve görsel materyallerin ve içeriklerin tasarlanması ve üretilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı-Strateji Geliştirme Başkanlığı	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Basın Müşavirliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları İletişim ve Reklam Ajansları	2022-3	2022-4
			Sosyal medya aracılığıyla farkındalık arttırma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı-Strateji Geliştirme Başkanlığı	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Basın Müşavirliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları İletişim ve Reklam Ajansları	2022-3	2022-4
			TV programları ve kamu spotları aracılığıyla farkındalık arttırma faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı-Strateji Geliştirme Başkanlığı	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Basın Müşavirliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Medya Kuruluşları İletişim ve Reklam Ajansları	2022-3	2022-4
			Farkındalık arttırıcı faaliyetler (seminerler, çalıştaylar vb.) düzenlenmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı-Strateji Geliştirme Başkanlığı	Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Valilikler Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Yükseköğretim Kurulu Medya Kuruluşları İletişim ve Reklam Ajansları Üniversiteler	2022-4	2023-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
FARKINDALIĞIN ARTIRILMASI	ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA FARKINDALIĞIN ARTTIRILMASI	Kullanıcı farkındalığı ve toplumsal farkındalığın arttırılması	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerle empati duygusunu ve farkındalık düzeyini arttıracak farkındalık deneyimi alanlarının terminallerde kurularak yaygınlaştırılmasının sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı-Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü -Denizcilik Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler Belediyeler	2022-2	2025-4
			Kamuoyu farkındalık çalışmaları sonuçlarının ölçümlenmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı-Strateji Geliştirme Başkanlığı	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye İstatistik Kurumu Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler Belediyeler Araştırma Kuruluşları	2023-4	2024-4

EK 2. YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ EYLEMLERİ

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ	ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK KONUSUNDA KOORDİNASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ	Erişilebilir ulaşım konularında; planda yer alan eylemlerin uygulanmasını sağlayacak, yetkilendirilmiş, bağlayıcı karar alan koordinasyon kurulunun oluşturulması	Ulaşımda Erişilebilirlik Koordinasyon Kurulu'nun oluşturulması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı- Strateji Geliştirme Başkanlığı	Cumhurbaşkanlığı Sosyal Politikalar Kurulu Cumhurbaşkanlığı Yerel Yönetim Politikalar Kurulu Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Haberleşme Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü -Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü -Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Türk Standartları Enstitüsü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-2	2021-4
			Yerel yönetimlerde erişilebilirlik biriminin kurulması amacıyla düzenleme çalışması yapılması.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı- Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler	2021-3	2023-1

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
YÖNETİŞİM YAPISININ GÜÇLENDİRİLMESİ	ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİK DÜZENLEMELERİNDE KAYDEDİLEN İLERLEMENİN İZLENMESİNİN VE DEĞERLENDİRİLMESİNİN YAYGINLAŞTIRILMASI	Eylemlerin izlenmesi ve değerlendirilmesi ile elde edilen sonuçların gerçekleştirilmesini takip edecek; izleme, değerlendirme ve paylaşım sistemlerinin oluşturulması	Eylemlerin takibi için tüm ulaşım türlerini kapsayan erişilebilir dijital performans izleme sisteminin aktif hale getirilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı-Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Bağlı İlgili ve İlişkili Kuruluşlar Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler TÜBİTAK TÜSSİDE Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları İlgili Tüm Eylem Planı Paydaşları	2021-2	2021-4
			Eylem adımlarına ilişkin sonuçların raporlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı-Strateji Geliştirme Başkanlığı Eylemlerden Sorumlu Paydaş Kuruluşlar	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı TÜBİTAK- TÜSSİDE Türkiye İstatistik Kurumu	2021-4	2025-4

EK 3. DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ EYLEMLERİ

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİL-MESİ	İHTİYAÇ DUYULAN MEVZUAT VE STANDARTLARIN OLUŞTURULMASI	Ticari taksilerin erişilebilirliği ile ilgili mevzuat ve standartların oluşturulması	Taksilerin erişilebilirliği için TSE standartlarının oluşturulması.	Türk Standartları Enstitüsü	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü -Strateji Geliştirme Başkanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı - Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)	2022-2	2023-3
			Taksi erişilebilirliği konusunun mevzuatla düzenlenmesine yönelik çalışmanın yapılması.	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı - Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)	2021-4	2023-3
			Sadece hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin taşınmasına yönelik, taksi erişilebilirlik süreci tamamlanana kadar öncelikli ihtiyaç alanları belirlenerek, belirli sayıda alternatif erişilebilir bireysel taşımacılık araçlarının çalışmasına izin verecek mevzuat düzenleme çalışmasının yapılması.	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Belediyeler	Hazine ve Maliye Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) Terminal İşletmeleri	2021-3	2022-2

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ	İHTİYAÇ DUYULAN MEVZUAT VE STANDARTLARIN OLUŞTURULMASI	**Şehirlerarası otobüslerin erişilebilirliği ile ilgili mevzuat ve standartların oluşturulması**	Şehirlerarası otobüsleri erişilebilir hale getiren aparatların TSE tarafından onay sürecinin tamamlanması.	Türk Standartları Enstitüsü	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü -Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Terminal İşletmeleri	2021-2	2021-4
		Ulaşımda erişilebilirlik alanında ihtiyaç duyulan yeni standart ve mevzuatın oluşturulmasına yönelik geri besleme sisteminin oluşturulması	Paydaşların ihtiyaç duyulan mevzuat düzenlemeleriyle ilgili önerilerinin iletilebileceği bir platformun oluşturulması.	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü -Strateji Geliştirme Başkanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre Şehircilik Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2022-4
			Yolcu gemilerinin erişilebilirliğinin sağlanmasına yönelik; mevcut gemilerin dönüşümü ile ilgili alternatif teknolojilerin araştırılması ve uyum ile ilgili mevzuat düzenleme çalışmasının yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Denizcilik Genel Müdürlüğü	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Gemi Mühendisleri Odası Türkiye Gemi İnşa Sanayicileri Birliği (GİSBİR) Türk Loydu	2021-3	2023-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ	İHTİYAÇ DUYULAN MEVZUAT VE STANDARTLARIN OLUŞTURULMASI	**Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişebilirliğine yönelik çalışmaların mevzuata uygun olacak şekilde yerel ulaşım ana planları ve ulusal ulaşım ana planları içerisinde yer almasının sağlanması**	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişilebilirliğine yönelik çalışmaların yerel ulaşım ana planlarında yer almasıyla ilgili mevzuat düzenlemelerinin yapılması.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı - Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-2	2024-1
			Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişilebilirliğine yönelik çalışmaların ulusal ulaşım ana planlarında yer almasıyla ilgili mevzuat düzenlemelerinin yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-2	2022-3
		Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin seyahat haklarına yönelik ulaşımda erişilebilirlik bilgilendirmelerinin tüm hizmet sağlayıcılar için zorunlu hale getirilmesi	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere yapılan indirimlerle ilgili, bireyden talep olmaksızın kurum tarafından çağrı merkezleri ve internet siteleri üzerinden re'sen bilgilendirme yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Haberleşme Genel Müdürlüğü - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. -Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları	2021-3	2022-3

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİL-MESİ	**MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUK**	**İhaleler ve işletme/taşıma izinleri**	Ulaşım sektöründe yapılacak olan tüm ihale ve sözleşmelerde erişilebilirlik standartlarına uygunluğun ön koşul olarak belirlenmesi.	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Kamu İhale Kurumu Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Denizcilik Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Başkanlığı, -Strateji Geliştirme Başkanlığı -Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü -TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türk Standartları Enstitüsü Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2022-3
			Ulaşım sektöründe hizmet sağlayıcılara verilecek tüm izinlerde erişilebilirlik standartlarının ön koşul olarak uygulanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü Belediyeler	Çevre ve Şehircilik Bakanığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu İhale Kurumu Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2022-4
			Gemilerin tasarım ve inşa süreçlerinde erişilebilir hale getirilmesine yönelik mevzuat çalışmalarının yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Gemi Mühendisleri Odası Türkiye Gemi İnşa Sanayicileri Birliği (GİSBİR) Türk Loydu	2021-3	2023-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİLMESİ	MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUK	**Erişilebilirlik konusunda mevzuat ve standartlara uygunluk için yapılacak dönüşümlerde teşvik mekanizmasının çalışılması**	Tüm ulaşım modlarında erişilebilirlik için finansal teşvik modellerinin oluşturulması.	Hazine ve Maliye Bakanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK)	2022-2	2025-1
		Ulaşım sistemlerinde erişilebilirliğin mevcut durumunun tespit edilmesi	Ulaşım sistemlerinin erişilebilirliğinin mevcut durum analizi için koordinasyon ekibinin oluşturulması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı - Strateji Geliştirme Başkanlığı	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türk Standartları Enstütüsü Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler TÜBİTAK-TÜSSİDE Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-2	2021-3
			Mevcut durum analizi çalışma planının oluşturulması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı – Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları TÜBİTAK - TÜSSİDE	2021-3	2021-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİL-MESİ	MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUK	Ulaşım sis-temlerinde erişilebilirliğin mevcut duru-munun tespit edilmesi	Tüm ulaşım türlerinde mevcut ulaşım altyapısının erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun tespit edilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Türk Standartları Enstitüsü	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Altyapı Yatırı mları Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Terminal İşletmeleri Havayolu Yer Hizmeti İşletmeleri İMEAK Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2023-1
			Tüm ulaşım türlerinde mevcut ulaşım üstyapısının erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun tespit edilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Strateji Geliştirme Başkanlığı -Karayolları Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Türk Standartları Enstitüsü	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Yolcu Taşımacılık Hizmeti Veren Özel İşletmeler İMEAK Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2023-1

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİL-MESİ	MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUK	Ulaşım sis-temlerinde erişilebilirliğin mevcut duru-munun tespit edilmesi	Tüm ulaşım türlerinde yolcu taşıma hizmeti veren araçların erişilebilirlik standartlarına uygunluğunun tespit edilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Türk Standartları Enstitüsü Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Denizcilik Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği İMEAK Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Yolcu Taşımacılık Hizmeti Veren Özel İşletmeler	2022-1	2023-1
			Erişilebilir terminal, iskele, istasyon ve durakların dönüşümü için maliyet analizinin yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal ve İskele İşletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2023-1

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
DÜZENLEME VE DENETLEMENİN GÜÇLENDİRİL-MESİ	MEVZUAT VE STANDARTLARA UYGUNLUK	Ulaşımda erişilebilirlik denetimlerinin yaygınlaştırıl-ması	Kaldırımda ve otoparklarda hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin erişimini engelleyen işgallere ilişkin yapılan denetimlerin arttırılması.	İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediye Zabıta Birimleri	2021-3	2025-4
			Erişilebilirliğe uygunluğun değerlendirimesine yönelik 3. göz denetim planının oluşturularak yaygınlaştırılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Strateji Geliştirme Başkanlığı -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2025-4

EK 4. KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ EYLEMLERİ

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ULAŞIM HİZMETLERİNİN ERİŞİLEBİLİRLİĞİ HAKKINDA VERİLERİN BULUNMASININ SAĞLANMASI	Veri normlarının belirlenerek ulaşım erişilebilirliği veri tabanının oluşturulması ve güncelliğinin sağlanması	Ulaşımda Erişilebilirlik Veri Tabanı Projesinin hayata geçirilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Haberleşme Genel Müdürlüğü -Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu -Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği İçişleri Bakanlığı TÜBİTAK - TÜSSİDE Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
	ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİKLE İLGİLİ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ	Erişilebilirlik alanında Ar-Ge ekosisteminin desteklenmesi	Ulaşımda erişilebilirlik alanında araştırma yapacak; "Herkes İçin Engelsiz Ulaşım" Ar-Ge ve üretim merkezi, teknopark ve kuluçka merkezi sayısının arttırılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Strateji Geliştirme Başkanlığı -Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Yüksek Öğretim Kurumu Milli Eğitim Bakanlığı, Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu Belediyeler TÜBİTAK Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ULAŞIMDA ERİŞİLEBİLİRLİKLE İLGİLİ ARAŞTIRMA-GELİŞTİRME KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ	Erişilebilirlik alanında Ar-Ge ekosisteminin desteklenmesi	Erişilebilirlik alanında Ar-Ge ürünlerine olan ihtiyacın analiz edilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı -Strateji Geliştirme Başkanlığı -Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Yüksek Öğretim Kurumu Milli Eğitim Bakanlığı Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu Belediyeler TÜBİTAK Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2024-1
			Ar-Ge merkezlerinin erişilebilirlik konusunda araştırma yapabilmesi için projelerinin desteklenmesi.	Hazine ve Maliye Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Araştırmaları Merkezi Başkanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Strateji Geliştirme Başkanlığı -Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Yüksek Öğretim Kurumu Milli Eğitim Bakanlığı , Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu Belediyeler TÜBİTAK Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ULAŞIM SEKTÖRÜNDE ERİŞİLEBİLİRLİK MESLEKİ VE FARKINDALIK EĞİTİMLERİNİ YAYGINLAŞTIRARAK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN SAĞLANMASI	Personele eğitim verilmesi	Ulaşımda erişilebilirlik dijital eğitim platformunun oluşturulması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı - Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Denizcilik Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Haberleşme Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurumu Türkiye Belediyeler Birliği Mesleki Yeterlilik Kurumu Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmeleri Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları	2021-2	2021-3
			Tüm ulaşım sektörlerinde erişilebilirlik eğitim planlarının oluşturulması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı - Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Denizcilik Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü -TCDD işletmesi Genel Müdürlüğü -Haberleşme Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurumu Mesleki Yeterlilik Kurumu Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler	2021-3	2021-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ULAŞIM SEKTÖRÜNDE ERİŞİLEBİLİRLİK MESLEKİ VE FARKINDALIK EĞİTİMLERİNİ YAYGINLAŞTIRARAK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN SAĞLANMASI	Personele eğitim verilmesi	Havayolu sektörü personeline ulaşımda erişilebilirlik eğitimi verilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Strateji Geliştirme Başkanlığı -Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler Havayolu Yolcu Taşıma İşletmeleri Havayolu Terminal İşletmeleri	2021-4	2025-4
			Karayolu sektörü personeline ulaşımda erişilebilirlik eğitimi verilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Strateji Geliştirme Başkanlığı -Karayolları Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Şoförler ve Otomobilcier Federasyonu (TŞOF) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD) Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ULAŞIM SEKTÖRÜNDE ERİŞİLEBİLİRLİK MESLEKİ VE FARKINDALIK EĞİTİMLERİNİ YAYGINLAŞTIRARAK SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİN SAĞLANMASI	Personele eğitim verilmesi	Demiryolu sektörü personeline ulaşımda erişilebilirlik eğitimi verilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Strateji Geliştirme Başkanlığı -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı İçişleri Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2025-4
			Denizyolu sektörü personeline ulaşımda erişilebilirlik eğitimi verilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Denizcilik Genel Müdürlüğü İçişleri Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yükseköğretim Kurulu Mesleki Yeterlilik Kurumu Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Denizcilik İşletmeleri İMEAK Deniz Ticaret Odası Türk Loydu Türkiye Gemi İnşa Sanayicileri Birliği TÜRKLİM (Türkiye Liman İşletmeleri) Türkiye Denizcilik Federasyonu Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2025-4
			Telefonla veya görüntülü olarak bilgi sunma faaliyetini gerçekleştirecek personel için gerekli eğitimin verilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Strateji Geliştirme Başkanlığı -Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu -Haberleşme Genel Müdürülüğü - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRMEK	Erişilebilirlik hizmet kalite ölçüm ve değerlendirme sisteminin oluşturulması	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere verilen hizmetin kalitesini ölçmek için ulaşımda erişilebilirlik hizmet kalitesi ölçüm modelinin oluşturulması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Türk Standartları Enstitüsü	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Valilikler Komisyonları Türkiye İstatistik Kurumu Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2	2025-4
			Ulaşımda erişilebilirlik hizmetlerine yönelik kullanıcı memnuniyet anketlerinin düzenlenmesi.	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Türkiye İstatistik Kurumu	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Valilikler Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
		Erişilebilirlik ile ilgili istek ve önerilerin alınmasını sağlayacak sistemin oluşturulması	Ulaşım sektöründe hizmet veren tüm çağrı merkezlerinde, işaret dili de dahil olmak üzere erişilebilirlik konusunda gerekli eğitimleri almış personelin istihdam edilmesinin sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Haberleşme Genel Müdürlüğü -Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. -Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Çağrı Merkezi Hizmet Sağlayıcıları (Ulaşım)	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2025-4
			Ulaşım sektöründe hizmet veren tüm çağrı merkezlerinde görüntülü, sesli ve yazılı erişimin sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Haberleşme Genel Müdürlüğü -Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. -Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Belediyeler Çağrı Merkezine Sahip Ulaşım Hizmet Sağlayıcıları	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRMEK	**Erişilebilirlik ile ilgili istek ve önerilerin alınmasını sağlayacak sistemin oluşturulması**	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin ulaşımda erişilebilirlik konusunda taleplerini ulaştırabilecekleri bir erişilebilir ulaşım çağrı merkezi hizmeti sunulmaya başlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Haberleşme Genel Müdürlüğü -Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. -Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Belediyeler Çağrı Merkezine Sahip Ulaşım Hizmet Sağlayıcıları	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2025-4
		Destek noktalarının tüm ulaşım sistemlerinde yaygınlaştırılması	Tüm ulaşım terminallerinde destek noktaları standartlarının belirlenmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Strateji Geliştirme Başkanlığı -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Türk Standartları Enstitüsü	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü - Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Terminal İşletmeleri	2021-2	2022-1
			Destek noktalarını tüm ulaşım sistemlerinde yaygınlaştırılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -PTT A.Ş. Genel Müdürlüğü Terminal İşletmeleri Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Yer Hizmeti İşletmeleri Türkiye Belediyeler Birliği İMEAK Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRMEK	Destek noktalarının tüm ulaşım sistemlerinde yaygınlaştırılması	Görünmeyen engeli bulunan yolcular için destek hizmeti uygulamalarının (Sunflower uygulaması benzeri) yaygınlaştırılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, -Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2025-4
			Terminal/istasyon/iskele/gar/aktarma merkezlerinde hareket kabiliyeti kısıtlı yolcular için seyahat bilgileri ve haritaların bulunduğu erişilebilir bilgilendirme panolarının kurulması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2023-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ, ULAŞIMDA HİZMET KALİTESİ KAVRAMININ ÖNCELİKLİ BİR UNSURU HALİNE GETİRMEK	Destek noktalarının tüm ulaşım sistemlerinde yaygınlaştırılması	Terminal/istasyon/garlarda lokal telefon (doğrudan işletmenin hizmet merkeziyle irtibatlı telefon) ve kiosk ile hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere bilgi sunma hizmetinin sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2023-1
			Rehber köpek alanlarının havaalanlarından başlayarak, demiryolu ve denizcilik terminallerindeki destek noktalarında yaygınlaştırılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2023-1

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN DİJİTALLEŞME, TEKNOLOJİ VE İNOVASYONLA DESTEKLENMESİ	**Dijital erişebilirlik haritasının oluşturulması**	Ulaşımda erişilebilirlik mekânsal veritabanının mevcut durum çıktılarına göre pilot bölge çalışmasının oluşturulması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Haberleşme Genel Müdürlüğü -Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, -Strateji Geliştirme Başkanlığı -Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2	2024-2
		Kullanıcı dostu erişilebilir dijital ulaşım uygulamasının geliştirilmesi	Bütün ulaşım modlarını kapsayan, entegre, kullanıcı dostu uygulamanın geliştirilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojiler ve İletişim Kurumu - Strateji Geliştirme Başkanlığı - Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş.	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Belediyeler Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları	2021-4	2025-1

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN DİJİTALLEŞME, TEKNOLOJİ VE İNOVASYONLA DESTEKLENMESİ	İndüksiyon Döngü Sistemleri	Ulaşım terminallerinde indüksiyon döngü sistemlerinin mevcut durumunun belirlenmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmsi Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2022-2
			Terminallerde yolcuların personel ile iletişime geçebilmesi için ihtiyaç duyulan alanlarda indüksiyon döngü sisteminin kurularak çalışır vaziyette bulundurulmasının sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmsi Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Belediyeler Terminal İşletmeleri	Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN DİJİTALLEŞME, TEKNOLOJİ VE İNOVASYONLA DESTEKLENMESİ	**İndüksiyon Döngü Sistemleri**	İndüksiyon döngü sistemlerinin bakım-onarım çalışmalarının yapılarak çalışır vaziyette ve gelişen teknolojiye uygun halde bulundurulmasının sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Belediyeler Terminal İşletmeleri	Ulaştırma ve Haberleşme Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2025-4
		Ulaşım alanında hizmet sağlayan tüm internet sitelerinin erişilebilir hale getirilmesi	Ulaşım hizmeti veren, WCAG2.1 standardına uygun internet sitelerinin ve uygulamaların sayısının tespit edilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Haberleşme Genel Müdürlüğü -Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü İnternet Üzerinden Ulaşım Hizmeti Veren Şirketler	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Terminal İşletmeleri İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2022-1
			Ulaşım hizmeti veren tüm sitelerin WCAG2.1 standardına uygun hale getirilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Haberleşme Genel Müdürlüğü -Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Terminal İşletmeleri İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN DİJİTALLEŞME, TEKNOLOJİ VE İNOVASYONLA DESTEKLENMESİ	**Erişilebilir akıllı durakların yaygınlaştırılması**	Sesli bilgilendirme ve destek sistemlerini içeren akıllı durakların yaygınlaştırılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Haberleşme Genel Müdürlüğü -Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Belediyeler	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Terminal İşletmeleri İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2023-4
		Engelli bireylerin şehir içinde yaya olarak güvenli dolaşımının iyileştirilmesi	Mobil telefonlarla entegre uygulama ile yaşlı ve engelli bireyler trafik ışıklarına yaklaştığında, ışıkların süresinin düzenlenerek daha uzun geçiş süresi tanınmasını sağlayan sistemin oluşturularak pilot uygulamanın yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Haberleşme Genel Müdürlüğü -Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu -Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Strateji Geliştirme Başkanlığı -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2023-4
			Alzheimer gibi rahatsızlıkları olan bireyler için çağrı merkezleriyle entegre akıllı bileklik uygulamasının pilot olarak kullanılmaya başlanması ve yaygınlaştırılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu - Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler Lisanslı Telekomünikasyon Hizmet Sağlayıcıları	Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2023-4
		Entegre tek kart sisteminin erişilebilir seyahat planlarında kullanılması	Entegre Tek Kart uygulamasının tüm şehirleri kapsayacak şekilde uygulanmasının sağlanması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Haberleşme Genel Müdürlüğü -PTT A.Ş. Genel Müdürlüğü Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği	2022-1	2025-4

EK 5. ALT VE ÜSTYAPILAR İLE ARAÇLARIN İYİLEŞTİRİLMESİ EYLEMLERİ

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIMLAR VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ	Erişilebilir araçlar	Denizyolu ulaşım araçlarının erişilebilirlik dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Denizcilik Genel Müdürlüğü Belediyeler Özel Denizyolu Araç İşletmeleri ve Kooperatifleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Türk Loydu İMEAK Deniz Ticaret Odası Gemi İnşa Sanayicileri Birliği İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler	2022-1	2023-1
			Karayolu ulaşım araçlarının erişilebilirlik dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin yapılması.	Belediyeler Şehirlerarası Otobüs İşletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Strateji Geliştirme Başkanlığı -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Üniversiteler Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)	2022-1	2023-1
			Demiryolu ulaşım araçlarının erişilebilirlik dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin yapılması	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü -TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Strateji Geliştirme Başkanlığı -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2023-1

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIMLAR VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ	Erişilebilir araçlar	Havayolu ulaşım araçlarının erişilebilirlik dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Havayolu Yolcu Taşıma İşletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2023-1
			Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin öğrenci ve personel servislerine erişebilirliğine yönelik planlama ve pilot uygulama çalışmasının yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Milli Eğitim Bakanlığı Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK)	2022-3	2023-3
			Şehirlerarası, şehiriçi ve havaalanı terminallerine taşımacılık hizmeti veren otobüslerin erişilebilirliğinin sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)	2022-3	2023-3
			Taksi dolmuşların dönüşüm planlarının yapılarak erişilebilirliğinin sağlanması.	Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)	2022-3	2023-3
			Taksilerin erişilebilirlik dönüşüm planlaması ve maliyet analizlerinin yapılması.	Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)	2022-3	2023-3

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIMLAR VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ	Erişilebilir araçlar	Erişilebilir taksi taşımacılığına yönelik planlama ve pilot uygulama çalışmasının yapılması.	Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Strateji Geliştirme Başkanlığı -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)	2022-4	2023-1
			Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin minibüslere erişebilirliğinin sağlanması.	Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - Strateji Geliştirme Başkanlığı -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)	2022-1	2023-1
			Havaalanı terminallerinde yer hizmetleri kapsamında yolcu taşıyan araçların (terminal içi dolaşımda hizmet veren, biniş kapısı-uçak arası hizmet veren araçlar gibi) erişilebilirliğinin sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havayolu Yer Hizmeti İşletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2023-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIMLAR VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ	Ulaşım altyapısının ve üstyapının erişilebilir hale getirilmesi	Kaldırımların hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı; -Emniyet Genel Müdürlüğü -Jandarma Genel Komutanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türk Standartları Enstitüsü Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
			Yaya geçitlerinin hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun hale getirilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı; -Emniyet Genel Müdürlüğü -Jandarma Genel Komutanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türk Standartları Enstitüsü Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
			Hasarlı kaldırımların düzenli olarak bakım ve onarımlarının yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı İçişleri Bakanlığı; -Emniyet Genel Müdürlüğü -Jandarma Genel Komutanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türk Standartları Enstitüsü Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
			Şehirlerarası otobüs terminallerinde erişilebilir tuvaletlerin kullanılabilir halde bulundurulması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK)	2021-3	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIMLAR VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ	Ulaşım altyapısının ve üstyapının erişilebilir hale getirilmesi	Raylı sistem terminallerinde erişilebilir tuvaletlerin kullanılabilir halde bulundurulması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
			Denizyolu terminallerinde erişilebilir tuvaletlerin kullanılabilir halde bulundurulması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler Özel Denizyolu Terminal İşletmeleri	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği İMEAK Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
			Havayolu terminallerinde erişilebilir tuvaletlerin kullanılabilir halde bulundurulması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havayolu Terminal İşletmeleri	Ulaştırma Bakanlığı, - Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
			Şehirlerarası otobüs terminallerinde "Alt Değiştirme Odası" konsept tuvaletlerinin bulunması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonu (TESK)	2021-3	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIMLAR VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ	Ulaşım altyapısının ve üstyapının erişilebilir hale getirilmesi	Raylı sistem terminallerinde erişilebilir ''Alt Değiştirme Odası'' konsept tuvaletlerinin bulunması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
			Denizyolu terminallerinde erişilebilir ''Alt Değiştirme Odası'' konsept tuvaletlerinin bulunması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Özel Denizyolu Terminal işletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği İMEAK Deniz Ticaret Odası Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
			Havayolu terminallerinde erişilebilir ''Alt Değiştirme Odası'' konsept tuvaletlerinin bulunması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Özel Havayolu Terminal İşletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü -Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
			Yol boyu dinlenme tesislerinde erişilebilir tuvaletlerin bulunması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIMLAR VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ	Ulaşım altyapısının ve üstyapının erişilebilir hale getirilmesi	Yol boyu dinlenme tesislerinde erişilebilir ''Alt Değiştirme Odası'' konsept tuvaletlerinin bulunması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
			Üstgeçitlerin hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygunluğunun sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Karayolları Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
		Raylı sistem ulaşımında emniyetli erişilebilirliği arttıracak önlemlerin alınması	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin emniyeti için raylı sistem araçlarına biniş ve inişlerini güvenli hale getirecek sistemlerin tespit edilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü -TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü TCDD Teknik Mühendislik ve Müşavirlik A.Ş. Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2	2025-4
			Raylı sistem platformu araç iniş ve binişlerinde güvenli geçişin sağlanması için yatay-düşey boşluğun iyileştirilerek engelli erişimine uygunluğun sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü -TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Raylı Sistem İşletmeleri TCDD Teknik Mühendislik ve Müşavirlik A.Ş. Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIMLAR VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ	**İskelelerin erişilebilir hale getirilmesi**	İskelelerin yüksekliklerinin uyarlanarak erişilebilir hale getirilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Denizcilik Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İMEAK Deniz Ticaret Odası Özel Denizyolu İşletme ve Kooperatifleri İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2	2025-4
		Şehirlerarası ve havayolu transferi yapan yolcu otobüslerine iniş-binişlerde erişilebilirliği sağlayacak aparatların terminallerde yaygınlaştırılması	Transfer aparatının tüm şehirlerarası otobüs terminallerinde ve havaalanı transfer hizmeti verilen terminallerde bulundurulması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Terminal İşletmeleri Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
			Terminallerde hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin araca erişiminin sağlanması için gerekli transfer aparatının tamir ve bakımının yapılarak çalışır halde bulundurulması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIMLAR VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ	Otopark ve yolcu terminali arasındaki bağlantı yollarının erişilebilir hale getirilmesi	Havaalanı terminali ile otopark arasındaki yaya yollarının erişilebilirliğinin sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Özel Havayolu Terminal İşletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2023-4
			Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin kullanımına uygun olarak terminaller ile otoparklar (havaalanı, denizyolu ve diğer terminaller dışarısında yer alan) arasında taşımacılık hizmetinin sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2024-2
			Şehirlerarası otobüs terminali ile otopark arasındaki yaya yollarının erişilebilirliğinin sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Strateji Geliştirme Başkanlığı -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Şehirlerarası Otobüs Terminal İşletmeleri Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
			Denizyolu terminali ile otopark arasındaki yaya yolunun erişilebilirliğinin sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Özel Denizyolu Terminal İşletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Strateji Geliştirme Başkanlığı -Denizcilik Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	ERİŞİLEBİLİRLİĞİ ARTTIRMAYA YÖNELİK PLAN VE PROJELERİN TÜM ULAŞIM SİSTEMLERİNDE YAYGINLAŞTIRILARAK ERİŞİLEBİLİR ULAŞIMIN EVRENSEL TASARIMLAR VE YENİLİKLERLE DESTEKLENMESİ	Otopark ve yolcu terminali arasındaki bağlantı yollarının erişilebilir hale getirilmesi	Ulusal demiryolu terminalleri ile otopark arasındaki yaya yolunun erişilebilirliğinin sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü	Ulaştırma Bakanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Belediyeler	2021-3	2025-4
			Otopark ile tramvay durağı, metro istasyonu, metrobüs durağı ve şehiriçi otobüs durakları arasındaki yaya yollarının erişilebilirliğinin sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-2	2024-2
	SEYAHAT ZİNCİRİ BOYUNCA ERİŞİLEBİLİR BİLGİ VE İŞARETLEMENİN SAĞLANMASI	Tesislerde işaretleme ve görsel-işitsel bilgiler	Havayolu terminallerinde işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin bir kontrol listesi ile incelenmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havayolu Terminal İşletmeleri Valilikler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2024-1
			Havayolu terminallerinde hasar görmüş hissedilebilir yürüme yüzeyi işaretleri ve diğer yatay, düşey işaretlemeler için bakım-onarımların yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü Havayolu Terminal İşletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2024-1
			Demiryolu ve kentiçi raylı ulaşım terminallerindeki işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin bir kontrol listesi ile incelenmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Valilikler Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2024-1

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	SEYAHAT ZİNCİRİ BOYUNCA ERİŞİLEBİLİR BİLGİ VE İŞARETLEMENİN SAĞLANMASI	Tesislerde işaretleme ve görsel-işitsel bilgiler	Demiryolu ve kentiçi raylı ulaşım terminallerinde hasar görmüş hissedilebilir yürüme yüzeyi işaretleri ve diğer yatay, düşey işaretlemeler için bakım-onarımların yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
			Denizyolu terminallerinde-iskelelerde bulunan işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin bir kontrol listesi ile incelenmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Valilikler Belediyeler Özel Denizyolu Terminal İşletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Denizcilik Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2024-1
			Denizyolu terminallerinde - iskelelerde hasar görmüş hissedilebilir yürüme yüzeyi işaretleri ve diğer yatay, düşey işaretlemeler için bakım-onarımların yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Özel Denizyolu Terminal İşletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Denizcilik Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2024-1
			Şehirlerarası otobüs terminallerindeki işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin bir kontrol listesi ile incelenmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Valilikler Belediyeler Şehirlerarası Otobüs Terminal İşletmeleri	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2024-1
			Şehirlerarası otobüs terminallerinde hasar görmüş hissedilebilir yürüme yüzeyi işaretleri ve diğer yatay, düşey işaretlemeler için bakım-onarımların yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Belediyeler Şehirlerarası Otobüs Terminal İşlemecileri	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	SEYAHAT ZİNCİRİ BOYUNCA ERİŞİLEBİLİR BİLGİ VE İŞARETLEMENİN SAĞLANMASI	Tesislerde işaretleme ve görsel-işitsel bilgiler	Yolboyu dinlenme tesislerindeki işaretlemelerin ve görsel-işitsel bilgilendirmelerin bir kontrol listesi ile incelenmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü Valilikler Belediyeler Yol Boyu Dinlenme Tesisleri İşletmeleri	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2024-1
			Yolboyu dinlenme tesislerinde hasar görmüş hissedilebilir yürüme yüzeyi işaretleri ve diğer yatay, düşey işaretlemeler için için bakım-onarımların yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler Yol Boyu Dinlenme Tesisleri İşletmeleri	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2025-4
			Tüm ulaşım terminallerinde gerçek zamanlı seyahat bilgilendirmelerini, sesli anonsu metne ve işaret diline çevirecek görsel sistemlerin oluşturulması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü -Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	**SEYAHAT ZİNCİRİ BOYUNCA ERİŞİLEBİLİR BİLGİ VE İŞARETLEMENİN SAĞLANMASI**	**Tesislerde işaretleme ve görsel-işitsel bilgiler**	Terminal anonsları ve erişilebilir internet sitelerinin seyahatle ilgili sağladığı bilgilerin alternatif yollarla (kısa mesaj gibi) sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Haberleşme Genel Müdürlüğü -Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Terminal İşletmeleri Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Belediyeler İnternet Üzerinden Ulaşım Hizmeti Veren Şirketler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2023-4
		Araçlarda işaretleme ve görsel-işitsel bilgiler	Denizyolu yolcu taşıma araçlarındaki işaretlemelerin ve görsel işitsel bilgilendirme sistemlerinin bir kontrol listesi ile incelenmesi.	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Denizcilik Genel Müdürlüğü Denizyolu Ulaşım Araçları İşletmeleri ve Kooperatifleri Belediyeler	Türkiye Belediyeler Birliği Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2023-1
			Denizyolu yolcu taşıma araçlarında hasar görmüş işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirme sistemleri için bakım-onarımların yapılması.	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Özel Denizyolu Ulaşım Araçları İşletmeleri Ulaşım Sektörü Hizmet Sağlayıcıları Belediyeler	Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2023-1

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	SEYAHAT ZİNCİRİ BOYUNCA ERİŞİLEBİLİR BİLGİ VE İŞARETLEMENİN SAĞLANMASI	Araçlarda işaretleme ve görsel-işitsel bilgiler	Demiryolu ve kentiçi raylı sistem yolcu taşıma araçlarındaki işaretlemelerin ve görsel işitsel bilgilendirme sistemlerinin bir kontrol listesi ile incelenmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, TCDD Taşımacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2023-1
			Demiryolu ve kentiçi raylı sistem yolcu taşıma araçlarında hasar görmüş işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirme sistemleri için bakım-onarımların yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; - TCDD Taşımacılık Genel Müdürlüğü - TÜRASAŞ Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Türkiye Belediyeler Birliği Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2023-1
			Havayolu yolcu taşıma araçlarındaki işaretlemelerin ve görsel işitsel bilgilendirme sistemlerinin bir kontrol listesi ile incelenmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Havayolu Yolcu Taşıma İşletmeleri	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2023-1
			Havayolu yolcu taşıma araçlarında hasar görmüş işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirme sistemleri için bakım-onarımların yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Havayolu Yolcu Taşıma İşletmeleri	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2023-1
			Şehirlerarası otobüslerdeki işaretlemelerin ve görsel işitsel bilgilendirme sistemlerinin bir kontrol listesi ile incelenmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Şehirlerarası Otobüs İşletmeleri	Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Otomotiv Sanayii Derneği (OSD)	2021-3	2023-1

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	**SEYAHAT ZİNCİRİ BOYUNCA ERİŞİLEBİLİR BİLGİ VE İŞARETLEMENİN SAĞLANMASI**	**Araçlarda işaretleme ve görsel-işitsel bilgiler**	Şehirlerarası otobüslerde hasar görmüş işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirme sistemleri için bakım-onarımların yapılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Şehirler arası Otobüs İşletmeleri	Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2023-1
			Kentiçi otobüslerdeki işaretlemelerin ve görsel - işitsel bilgilendirme sistemlerinin bir kontrol listesi ile incelenmesi.	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Kent içi Otobüs İşletmeleri	Türkiye Belediyeler Birliği Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2023-1
			Kentiçi otobüslerde hasar görmüş işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirme sistemleri için bakım-onarımların yapılması.	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Kent içi Otobüs İşletmeleri	Türkiye Belediyeler Birliği Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2023-1
			Kentiçi ticari minibüslerdeki işaretlemelerin ve görsel işitsel bilgilendirme sistemlerinin bir kontrol listesi ile incelenmesi.	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Kent içi Ticari Minibüs Taşımacıları	Türkiye Belediyeler Birliği Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2023-1
			Kentiçi ticari minibüslerdeki hasar görmüş işaretlemeler ve görsel-işitsel bilgilendirme sistemleri için bakım-onarımların yapılması.	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Belediyeler Kent içi Ticari Minibüs Taşımacıları	Türkiye Belediyeler Birliği Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-3	2023-1

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
ALT ve ÜSTYAPILAR ile ARAÇLARIN ERİŞİLEBİLİRLİĞİNİN İYİLEŞTİRİLMESİ	**ERİŞİLEBİLİR VE ETKİLİ BİLETLEMENİN TÜM ULAŞIM AĞINDA ETKİN HALE GETİRİLMESİ**	**Erişilebilir biletleme**	Tüm ulaşım türlerindeki terminallerde ve biletleme sağlayan diğer hizmet noktalarında bilet makineleri ve gişelerinin mevcut durumunun analiz edilerek, erişilebilir hale getirilmesinin sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Türk Standartları Enstitüsü Biletmatik Üreticileri Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2022-4
		Ön bildirim	Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylere seyahat indirimleri ve diğer hakları konusunda ön bildirimlerin yapılmasına yönelik düzenlemelerin gerçekleştirilmesi	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, - Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü - Haberleşme Genel Müdürlüğü - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Yer Hizmeti İşletmeleri	2021-4	2023-4

EK 6. MODLAR ARASI ENTEGRASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ EYLEMLERİ

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
MODLAR ARASI ENTEGRASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ	ENTEGRE ULAŞIM TÜRLERİ İLE KESİNTİSİZ VE ERİŞİLEBİLİR SEYAHATİN SAĞLANMASI	Ulaşım türleri arasındaki bağlantıların güçlendirilmesi	Ulaşım türleri arasında entegrasyonun mevcut durumunun incelenerek, ihtiyaçların belirlenmesi	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü -Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları Tüm Otobüsçüler Federasyonu (TOF) Türkiye Otobüsçüler Federasyonu (TOFED) Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu (TŞOF) TÜBİTAK-TÜSSİDE	2022-1	2022-3
			Ulaşım türleri arası entegrasyon kriterlerinin oluşturularak entegrasyon planlama modellerinin belirlenmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü -Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-3	2023-2
			Ulaşım türleri arası entegrasyonun hayata geçirilmesi amacıyla uygulama planının hazırlanarak uygulanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü -Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2023-3	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
MODLAR ARASI ENTEGRASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ	ENTEGRE ULAŞIM TÜRLERİ İLE KESİNTİSİZ VE ERİŞİLEBİLİR SEYAHATİN SAĞLANMASI	**Aktarma merkezleri bağlantılarının erişilebilir hale getirilmesi**	Aktarma merkezlerinde ulaşım türleri arasındaki bağlantının erişilebilir hale getirilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü -Strateji Geliştirme Başkanlığı Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2025-4
		Terminal/ istasyon/ iskele/durak bağlantılarının erişilebilir hale getirilmesi	Şehiriçi yolcu taşımacılığı yapılan otobüs durakları ile ulaşım türleri arasındaki bağlantının erişilebilir hale getirilmesi.	Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü Türkiye Belediyeler Birliği TÜBİTAK TÜSSİDE Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-4	2023-4
			Şehiriçi yolcu taşımacılığı yapılan istasyonlar (metro, metrobüs, tramvay vb) ve ulaşım türleri arasındaki bağlantının erişilebilir hale getirilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Karayolları Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü Belediyeler	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği TÜBİTAK-TÜSSİDE Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2025-4
			Şehiriçi yolcu taşımacılığı yapılan iskelelerin ulaşım türleri ile arasındaki bağlantının erişilebilir hale getirilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Karayolları Genel Müdürlüğü Belediyeler Özel Denizyolu Terminal İşletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği TÜBİTAK-TÜSSİDE Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
MODLAR ARASI ENTEGRASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ	ENTEGRE ULAŞIM TÜRLERİ İLE KESİNTİSİZ VE ERİŞİLEBİLİR SEYAHATİN SAĞLANMASI	Terminal/ istasyon/ iskele/durak bağlantılarının erişilebilir hale getirilmesi	Şehirlerarası yolcu taşımacılığı yapılan terminaller (otobüs, deniz, havaalanı vb.) ile ulaşım modları arasındaki bağlantının erişilebilir hale getirilmesi.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Karayolları Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Terminal İşletmeleri	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2022-1	2025-4
			Şehiriçi yolcu taşımacılığı yapılan tüm terminaller/ istasyonlar/iskelelerde standartlara uygun yürüyen merdiven, erişilebilir asansör ve turnikelerin kurulumunun tamamlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri Türk Standartları Enstitüsü	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -TCDD Taşımacılık Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2025-4
			Şehirlerarası yolcu taşımacılığı yapılan tüm terminaller/ istasyonlar/iskelelerde erişilebilir yürüyen merdiven, asansör ve turnikelerin kurulumunun tamamlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Karayolları Genel Müdürlüğü -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Terminal İşletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü -TCDD Taşımacılık A.Ş. Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Belediyeler Üniversiteler Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2025-4

Amaç	Hedef	Eylem Adı	Eylem Adımı	Sorumlu Kurum ve Kuruluşlar	İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar	Başlangıç	Bitiş
MODLAR ARASI ENTEGRASYONUN GÜÇLENDİRİLMESİ	ENTEGRE ULAŞIM TÜRLERİ İLE KESİNTİSİZ VE ERİŞİLEBİLİR SEYAHATİN SAĞLANMASI	Terminal/ istasyon/ iskele/durak bağlantılarının erişilebilir hale getirilmesi	Terminallerde/istasyonlarda/ iskelelerde asansörlerin, yürüyen merdivenlerin ve turnikelerin bakım ve onarımlarının planlanması ve sürekliliğinin sağlanması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğü -Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü -Tersaneler ve Kıyı Yapıları Genel Müdürlüğü Belediyeler Terminal İşletmeleri	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2025-4
			İstasyon çevrelerinde erişilebilirliği engelleyen tüm kalıcı engellerin ortadan kaldırılması.	Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı; -Karayolları Genel Müdürlüğü -Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü Belediyeler	Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Türkiye Belediyeler Birliği Türkiye Sakatlar Konfederasyonu İlgili Sivil Toplum Kuruluşları	2021-4	2025-4

ULAŞIM TÜRLERİNE GÖRE ERİŞİLEBİLİRLİK

HAVAYOLU ULAŞIMI

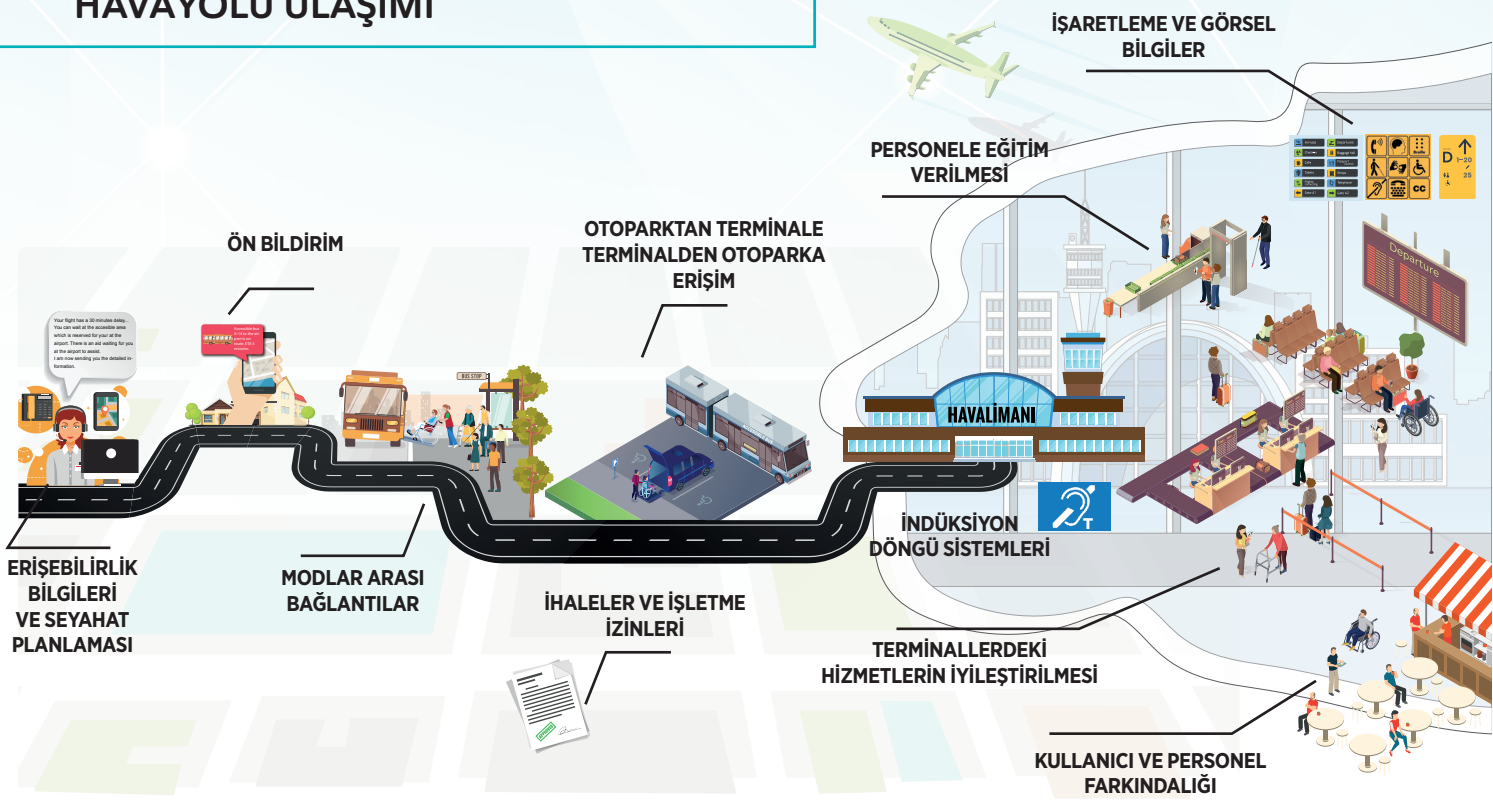

DEMİRYOLU ULAŞIMI

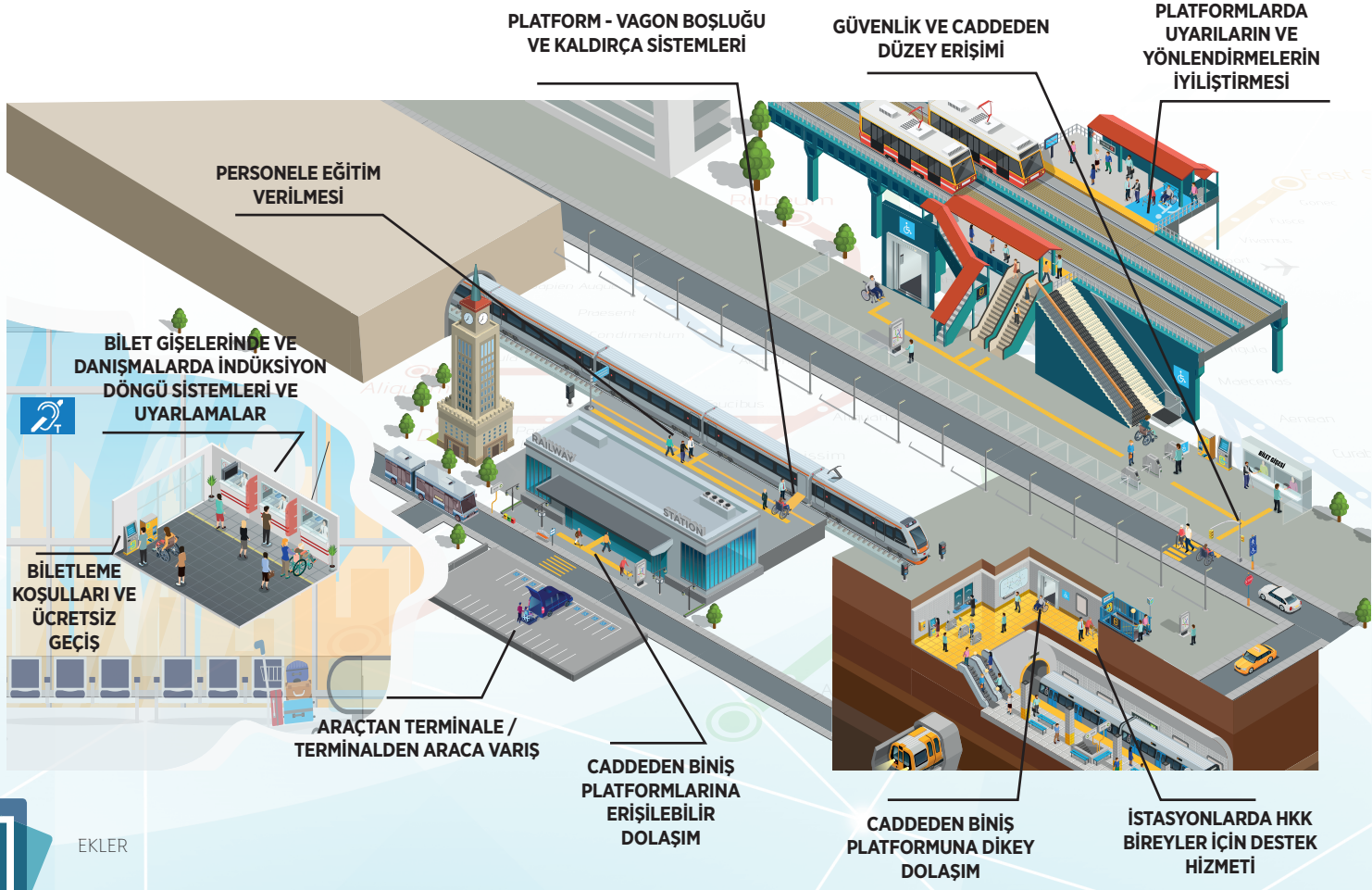

KARAYOLU ULAŞIMI

DENİZYOLU ULAŞIMI

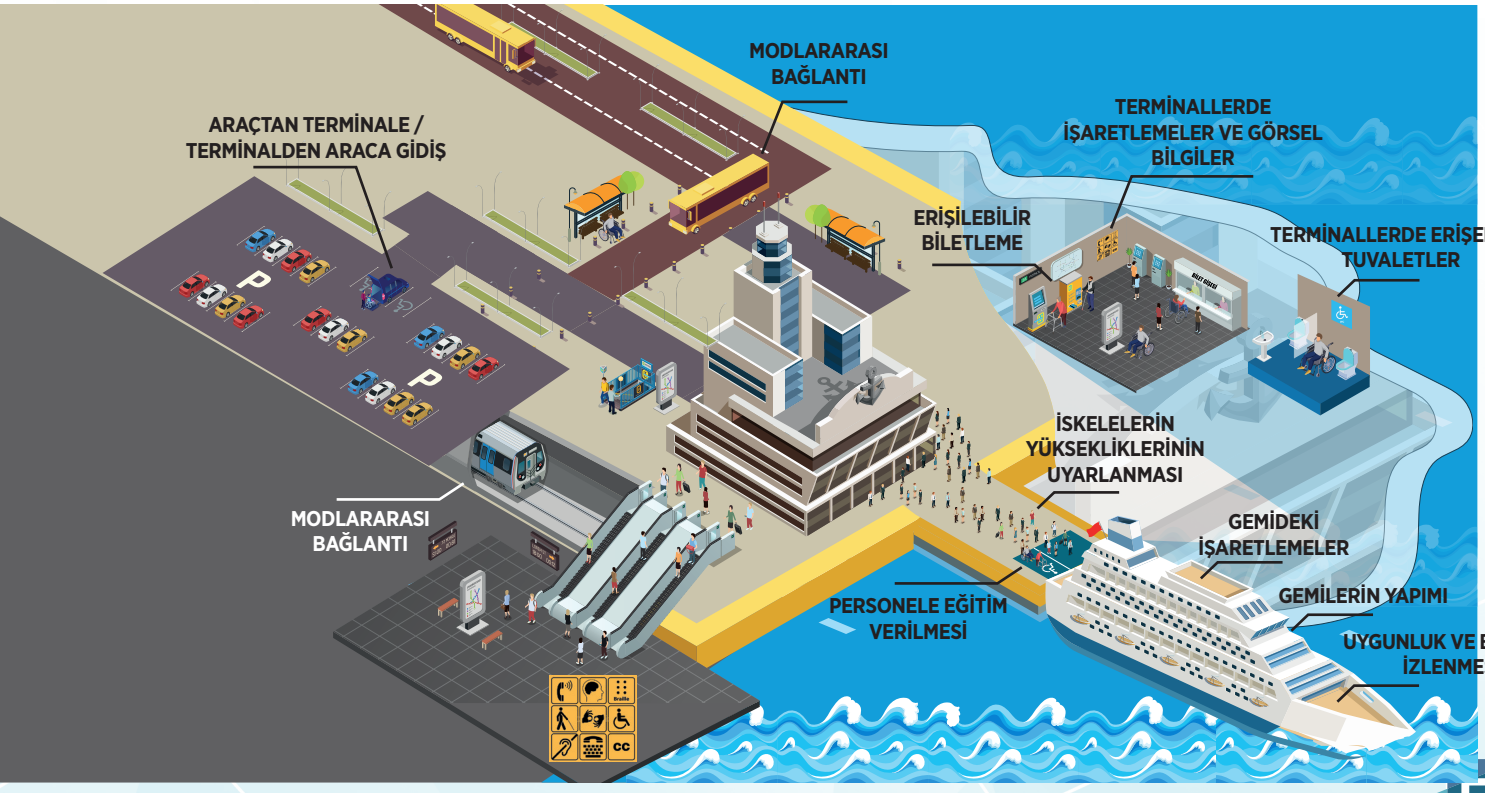

KAYNAKÇA

- https://www.who.int/disabilities/world_report/2011/report.pdf
- https://tuikweb.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1017
- https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2019/03/20190330-5.htm
- https://ailevecalisma.gov.tr/eyhgm/engellilerin-haklarina-iliskin-sozlesme/sozlesme-surumleri-ve-ek-protokol/normal-surum/
- https://tuikweb.tuik.gov.tr/HbPrint.do?id=15844
- https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/66692/istatistik_bulteni_aralik_2020.pdf
- https://mevzuat.gov.tr/anasayfa/MevzuatFihristDetayIframe?MevzuatTur=1&MevzuatNo=5378&MevzuatTertip=5
- http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=361&RecID=2062
- https://www.ilo.org/skills/pubs/WCMS_173498/lang--en/index.htm
- https://data.unicef.org/wp-content/uploads/2015/12/Situation-of-Out-of-School-Children-OOSCI-Feb-2015_223.pdf
- https://hi.org/sn_uploads/document/190518-sdgs_uitpHI_LEAFLET_LRes.pdf
- https://www.reavaya.org.za/
- https://www.worldbank.org/
- https://thecityfix.com/
- https://www.lta.gov.sg/content/ltagov/en.html
- https://www.euractiv.com/
- https://www.eltis.org/
- https://www.uitp.org/
- https://www.ids.ac.uk/projects/evidence-on-demand/
- Frye, A., & Golden, S. (2013). Mediate—Methodology for Describing the Accessibility of Transport in Europe: Good Practice Guide. D3, 3, 19.

“Her adımda farklılıkları ortadan kaldıran bir ulaşım ağı oluşturmak”

Erişilebilir Ulaşım

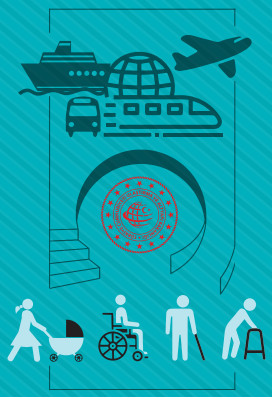

T.C. ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI

/UABakanligi /UABakanligi /uabakanligi

www.uab.gov.tr